

4.10.2023

MUSTASAARI – LAIHIA – MAALAHTI – NÄRPIÖ – KURIKKA- TEUVA

Hömossen tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
Sitowise

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen
Jaakko Ervasti ja
Teemu Tiainen

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	6
2. Perustietoa tutkimusalueesta.....	36
3. Menetelmät.....	40
4. Tulos	42
5. Muinaisjäännöskohteet (uusi kohde*).....	46
Kiinteät muinaisjäännökset	46
5.1. Middagshult	46
5.2. Tölby Brännskogen	50
5.3. Sulva Brännskogen SW	52
5.4. Karoonpalli 4*	54
5.5. Karoonpalli	56
5.6. Petalax-Gorjuthbacken.....	58
5.7. Petalax-Högbackkärret.....	62
5.8. Petalax-Smalmosskärr	65
5.9. Petalax-Rimossbacken	68
5.10. Hömossgjutan	73
5.11. Lillmossen.....	77
5.12. Petalax-Tallmossen B.....	79
5.13. Petalax-Tallmossen/Ängsbacken.....	83
5.14. Pörtom-Tallmossen	86
5.15. Petalax-Lill-Tallmossen	90
5.16. Rainemossen*	94
5.17. Pörtom-Velkanebäcken.....	97
5.18. Timmeråsen 4	100
5.19. Pörtom-Husgårdsfäbodan	102
5.20. Pörtom-Rackle	104
5.21. Kuusisto*.....	107
5.22. Punamäki*	109
5.23. Tiurunneva 1*.....	111

Muut kulttuuriperintökohteet	113
5.24. Karoonpalli 5*	113
5.25. Smalmossen*	116
5.26. Brännback*	119
5.27. Holmströmasbacken*	122
5.28. Tiurunneva 2*	124
Poistetut kiinteät muinaisjäännökset.....	127
5.29. Tryselibacken.....	127
5.30. Petalax-Mämrekärret	128
5.31. Petalax-Högbacken	129
5.32. Pörtom-Tallmossen 2	130
Muu havainto.....	132
5.33. Österkärr*	132
6. Lähteet	135
Maastossa tarkastetut alueet.....	137
Kuvia.....	144

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.....	6
Kartta 2. Inventointialueiden yleiskartta.....	7
Kartta 3. Tuulivoima-alueen yleiskartta.....	8
Kartta 4. Tuulivoima-alue MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).....	9
Kartta 5. Tuulivoima-alue vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.	10
Kartta 6. Tuulivoima-alue vuoden 1970 peruskartalla.	11
Kartta 7. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosan yleiskartta.	12
Kartta 8. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli)...	13
Kartta 9. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa vuonna 1846 laaditulla pitäjänkartalla.	14
Kartta 10. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa vuoden 1970 peruskartalla.	15
Kartta 11. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosan yleiskartta.	16
Kartta 12. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli)..	17
Kartta 13. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosa vuosina 1845/1846 laadituilla pitäjänkartoilla.....	18
Kartta 14. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosa vuoden 1970 peruskartalla.	19
Kartta 15. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosan yleiskartta.....	20
Kartta 16. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).	21
Kartta 17. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.	22
Kartta 18. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuoden 1970 peruskartalla.	23
Kartta 19. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosan yleiskartta.....	24
Kartta 20. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).	25
Kartta 21. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.....	26
Kartta 22. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuoden 1970 peruskartalla.	27
Kartta 23. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosan yleiskartta.	28
Kartta 24. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli). 29	
Kartta 25. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa vuosina 1845/1846 laadituilla pitäjänkartoilla.....	30
Kartta 26. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa vuoden 1970/1971 peruskartoilla.....	31
Kartta 27. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosan yleiskartta.	32
Kartta 28. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli). .33	
Kartta 29. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa vuonna 1845 laaditulla pitäjänkartoilla.....	34
Kartta 30. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa vuoden 1970 peruskartalla.....	35
Kartta 64. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet. Alueet on merkitty sinisellä rasterilla.	137
Kartta 65. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.	138
Kartta 66. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosan jalkaisin tarkastetut alueet.....	139
Kartta 67. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.	140
Kartta 68. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.	141
Kartta 69. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosan jalkaisin tarkastetut alueet.	142
Kartta 70. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.	143

MUSTASAARI – LAIHIA – MAALAHTI – NÄRPIÖ – KURIKKA – TEUVA

Hömosen tuulivoimapuistoalueen ja sähkönsiirtoreittien arkeologinen inventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

Sitowise on selvittämässä tuulivoimapuiston sijoittumista Maalahden kunnan eteläosaan Hömosen alueelle. Selvityksen tässä vaiheessa tarkasteltiin 27 voimalanpaikkaa ja yhdeksää sähköasemanpaikkaa tuulivoimapuistoalueella sekä kahden ulkoisen sähkönsiirtoreitin sijoittumista. Selvityksiin liittyvästä arkeologisesta inventoinnista vastasi Heilu Oy / Jussi-Pekka Hiltunen ja Jaakko Ervasti.

Inventoidulta tuulivoimapuiston hankealueelta tunnettiin entuudestaan 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta seitsemän kiinteää muinaisjäännöstä, yksi mahdollinen muinaisjäännös ja yksi muinaisjäännösrekisteristä poistettu kiinteä muinaisjäännös. Heinä-elokuussa 2023 tehdyn inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta tunnetaan 10 kiinteää muinaisjäännöstä ja kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.

Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuksen tekijä:	Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen ja FM Jaakko Ervasti
Kenttätyöaika:	11.-21.7.2023 ja 21.-22.8.2023
Tutkimuksen tilaaja:	Sitowise
Alueelle sijoittuneet aiemmat inventoinnit:	Mirja Miettinen 1974-1975 Vesa Laulumaa 2007-2008 Vesa Laulumaa 2009 Jaana Itäpalo 2013

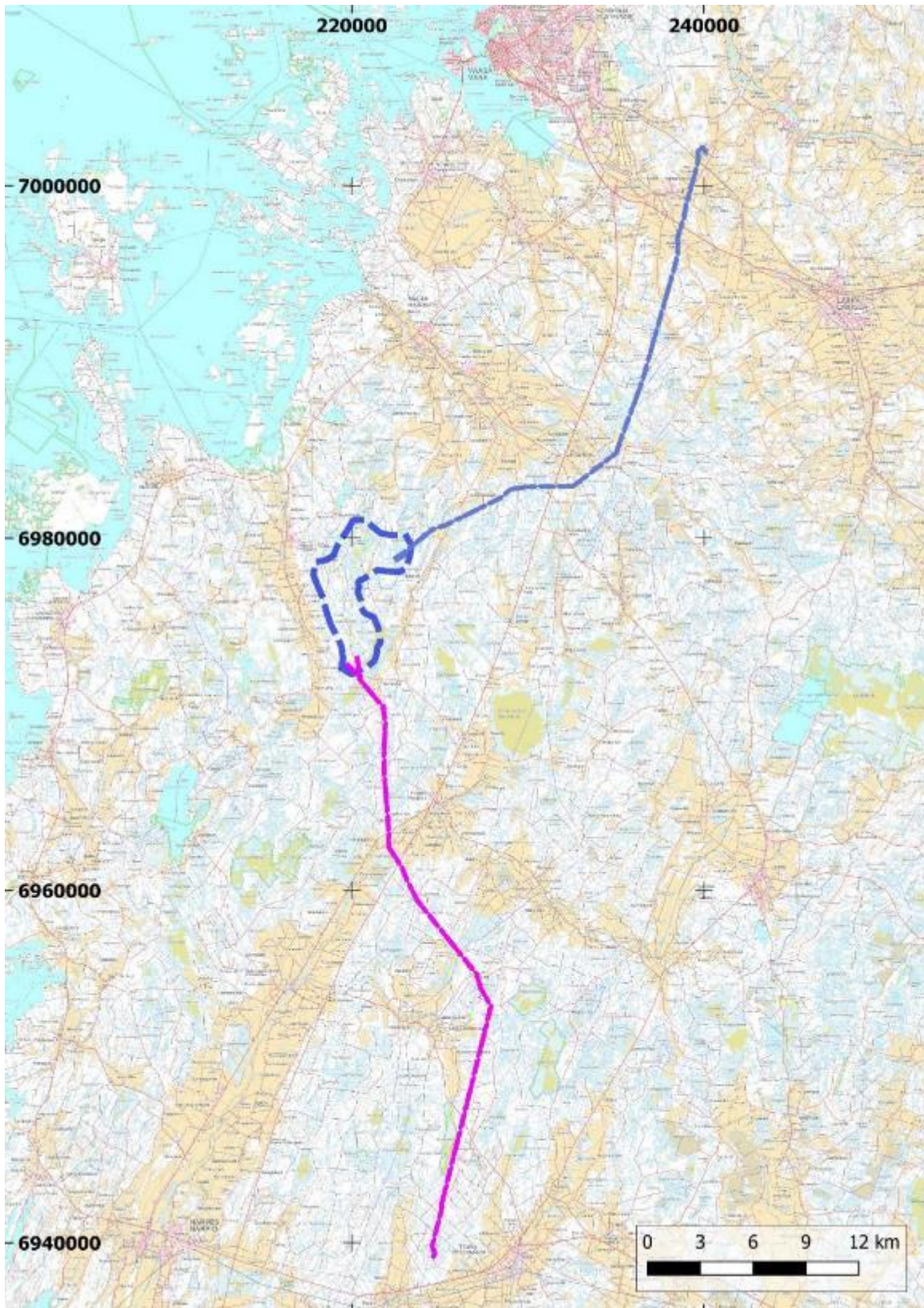
Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 08/2023 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Valokuvat: J-P Hiltunen ja Jaakko Ervasti

Kannen kuva: Rimossbackenin iso ja näyttävä röykkiö metsäautotien eteläpuolella muinaisjäännösalueen koillisosassa. Kaakkoon.

1. Kartat

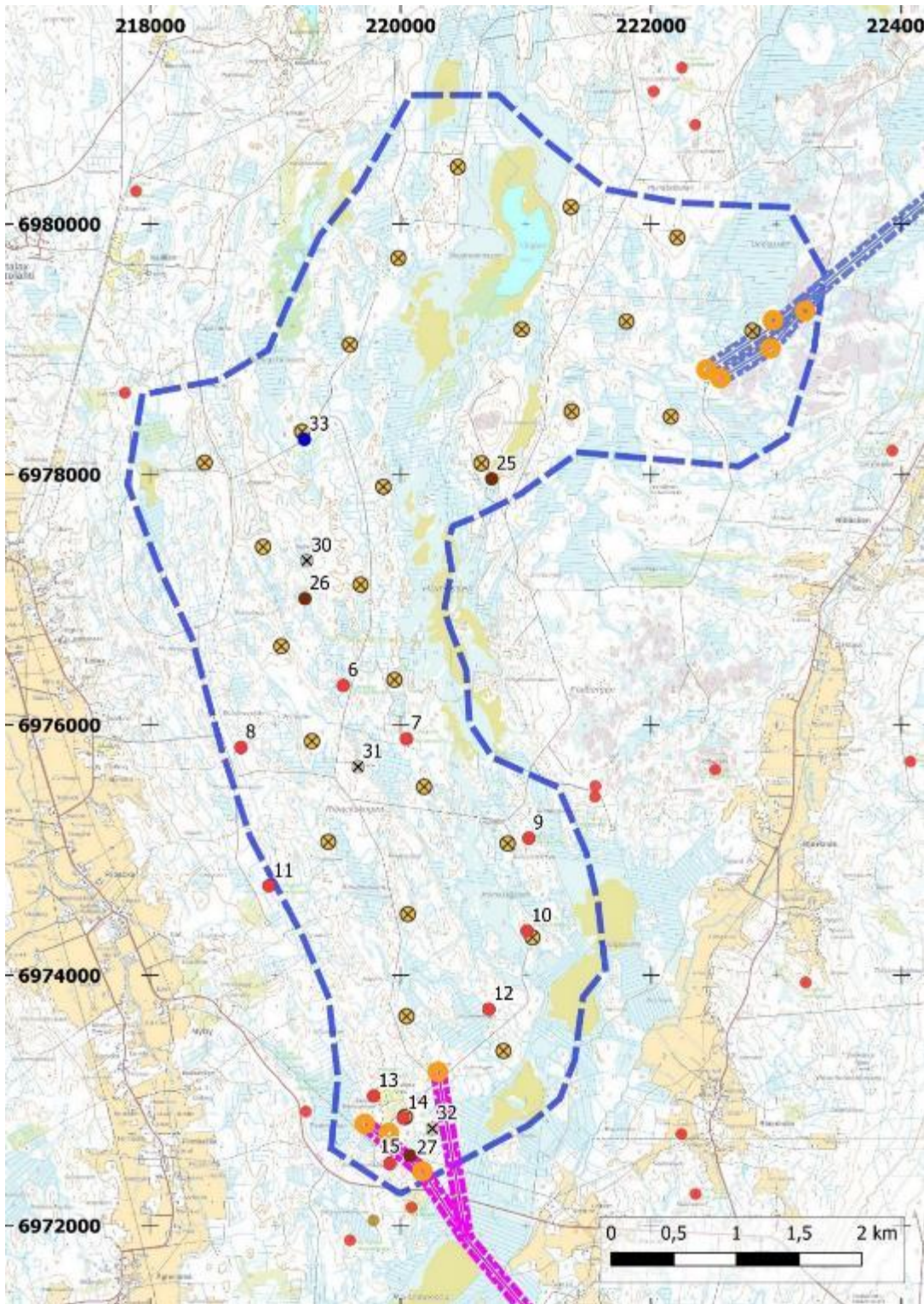

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.
Suunniteltu tuulivoimapuisto sijoittuu sinisen neliön sisäpuolelle.

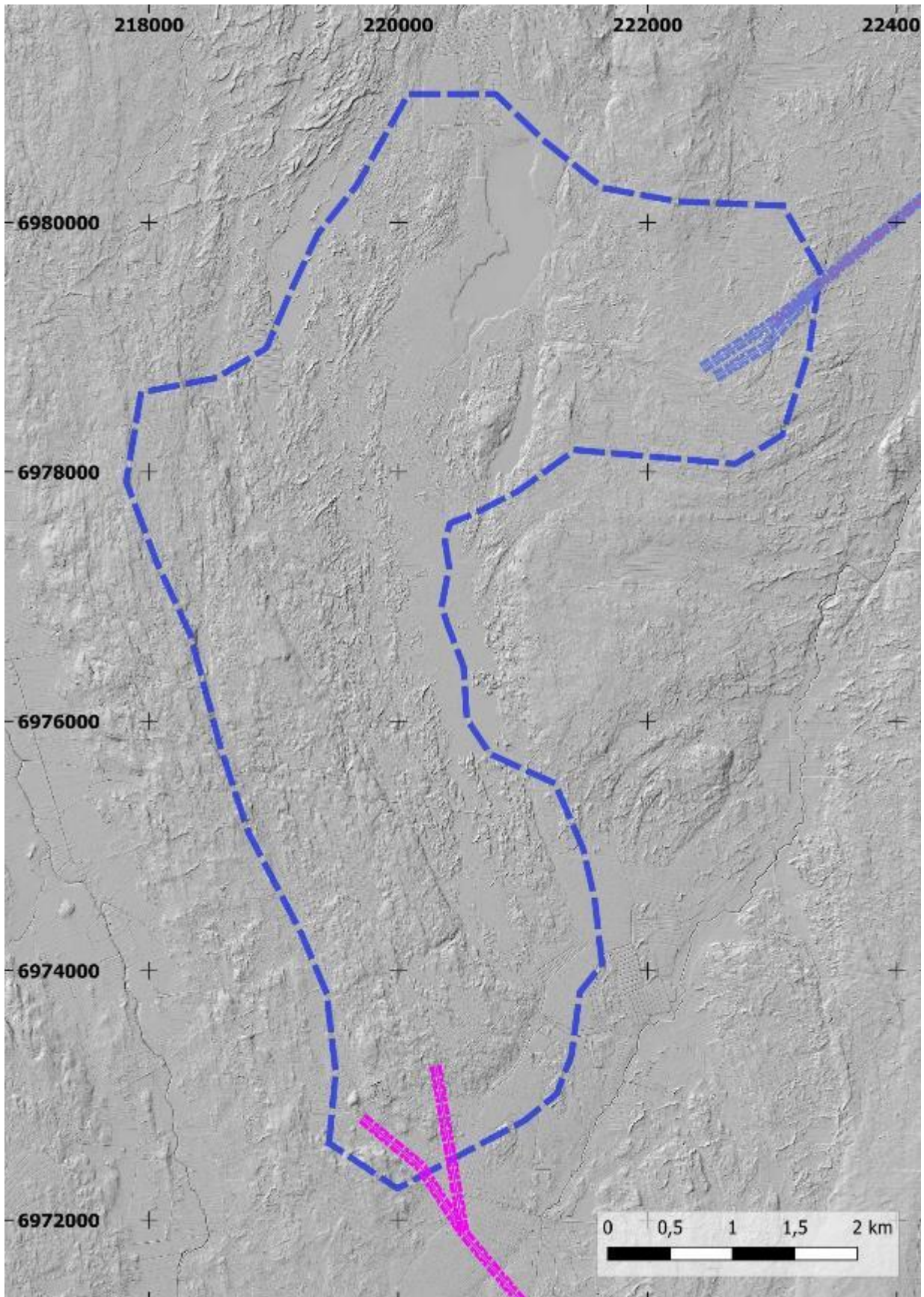
Kartta 2. Inventointialueiden yleiskartta.

Tuulivoimapuiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunnitellut sähkönsiirtoreitit on merkitty sinisellä ja violetilla viivoilla.

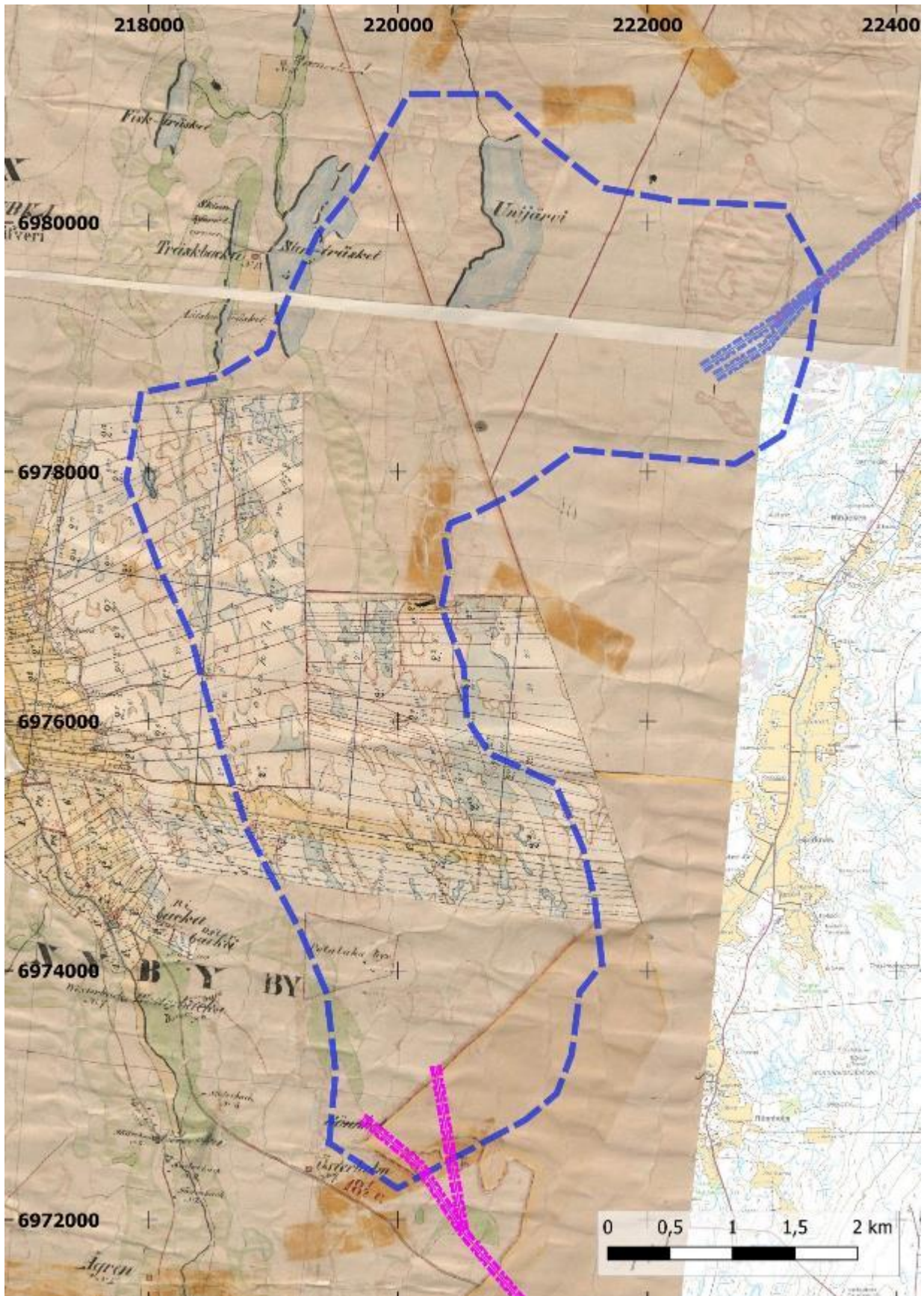

Kartta 3. Tuulivoima-alueen yleiskartta.

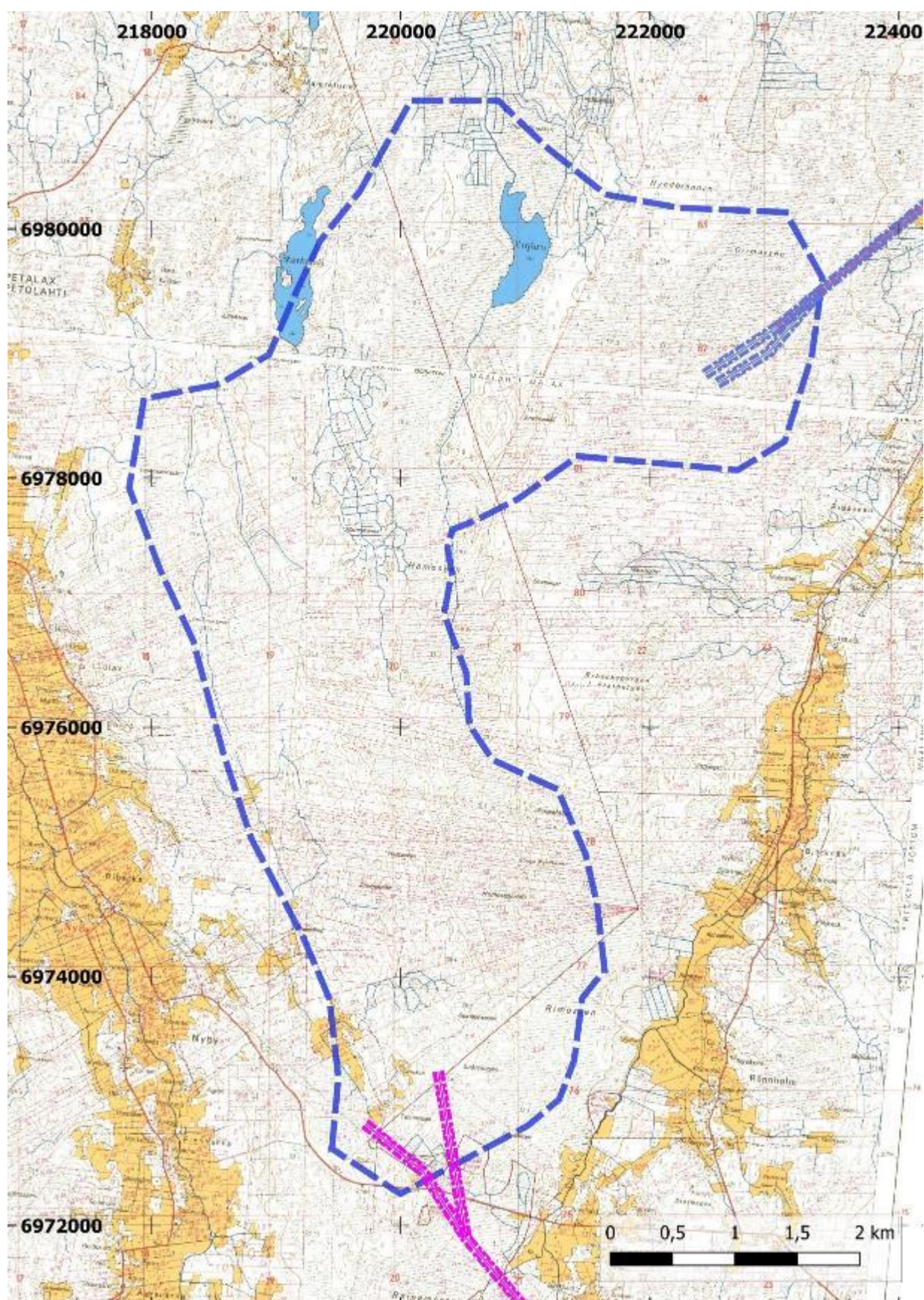
Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisilla pisteillä, muut kulttuuriperintökohteet ruskeilla pisteillä, poistetut kiinteät muinaisjäännökset harmailla pisteillä, joissa musta rasti ja muu havainto sinisellä pisteellä. Numerot ovat tämän raportin kohdenumeroita. Hankealue on rajattu sinisellä katkoviivalla. Suunnitellut voimalanpaikat on merkitty oransseilla pistellä, joissa musta rasti. Suunnitellut sähköasemanpaikat on merkitty oransseilla ympyröillä ja suunnitellut sähkönsiirtoreitit sinisellä ja violetilla viivoilla.

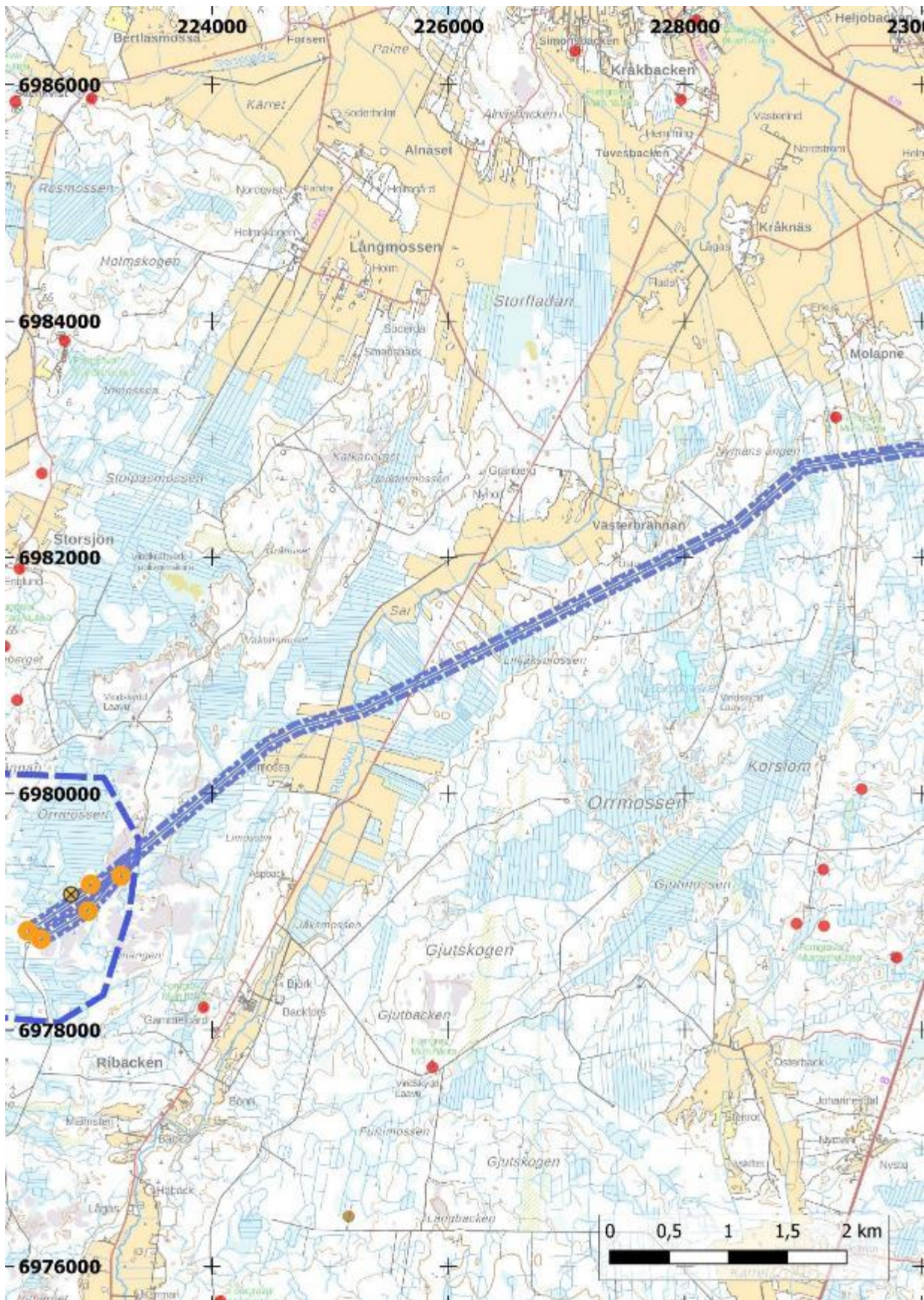
Kartta 4. Tuulivoima-alue MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

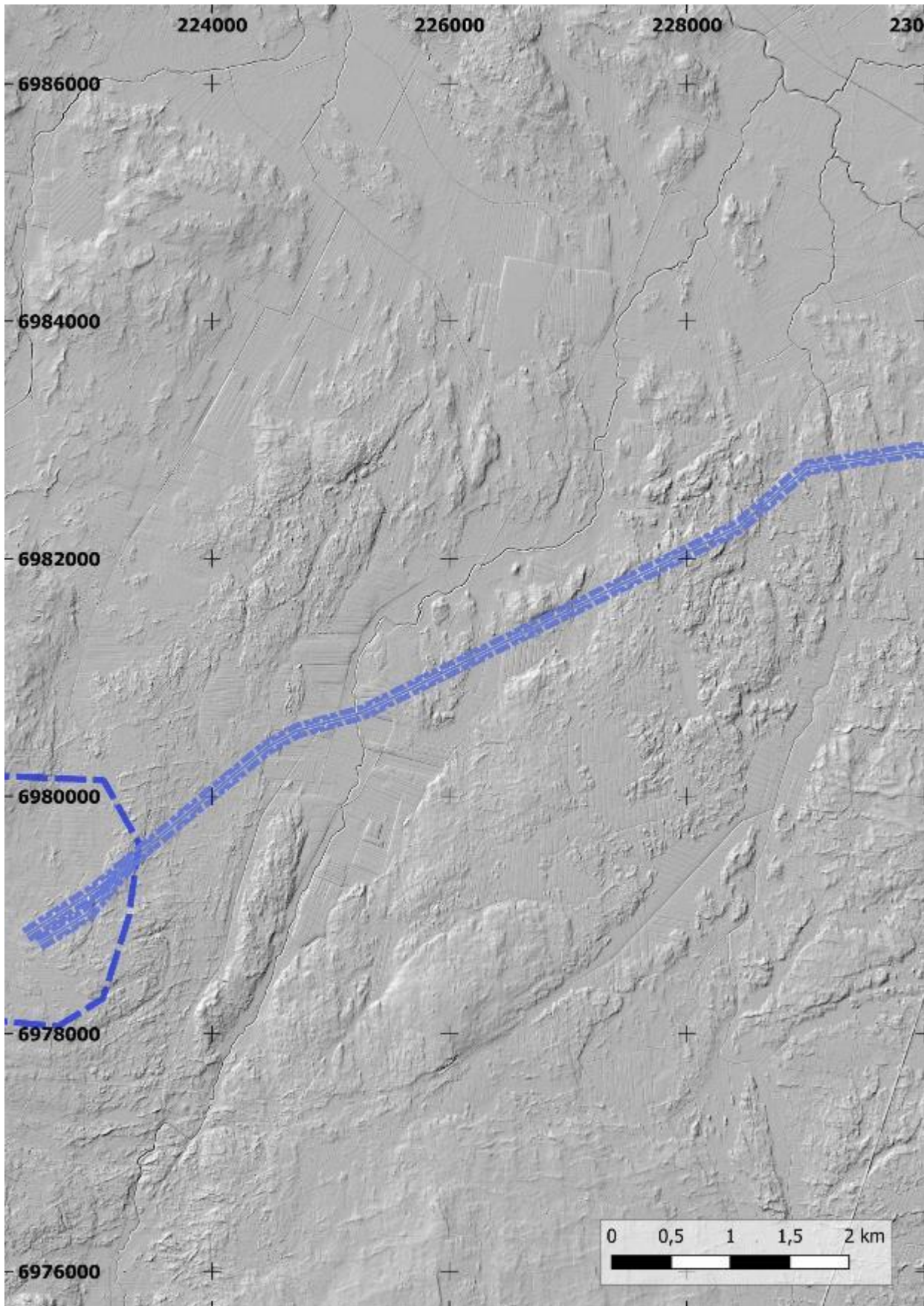
Kartta 5. Tuulivoima-alue vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.

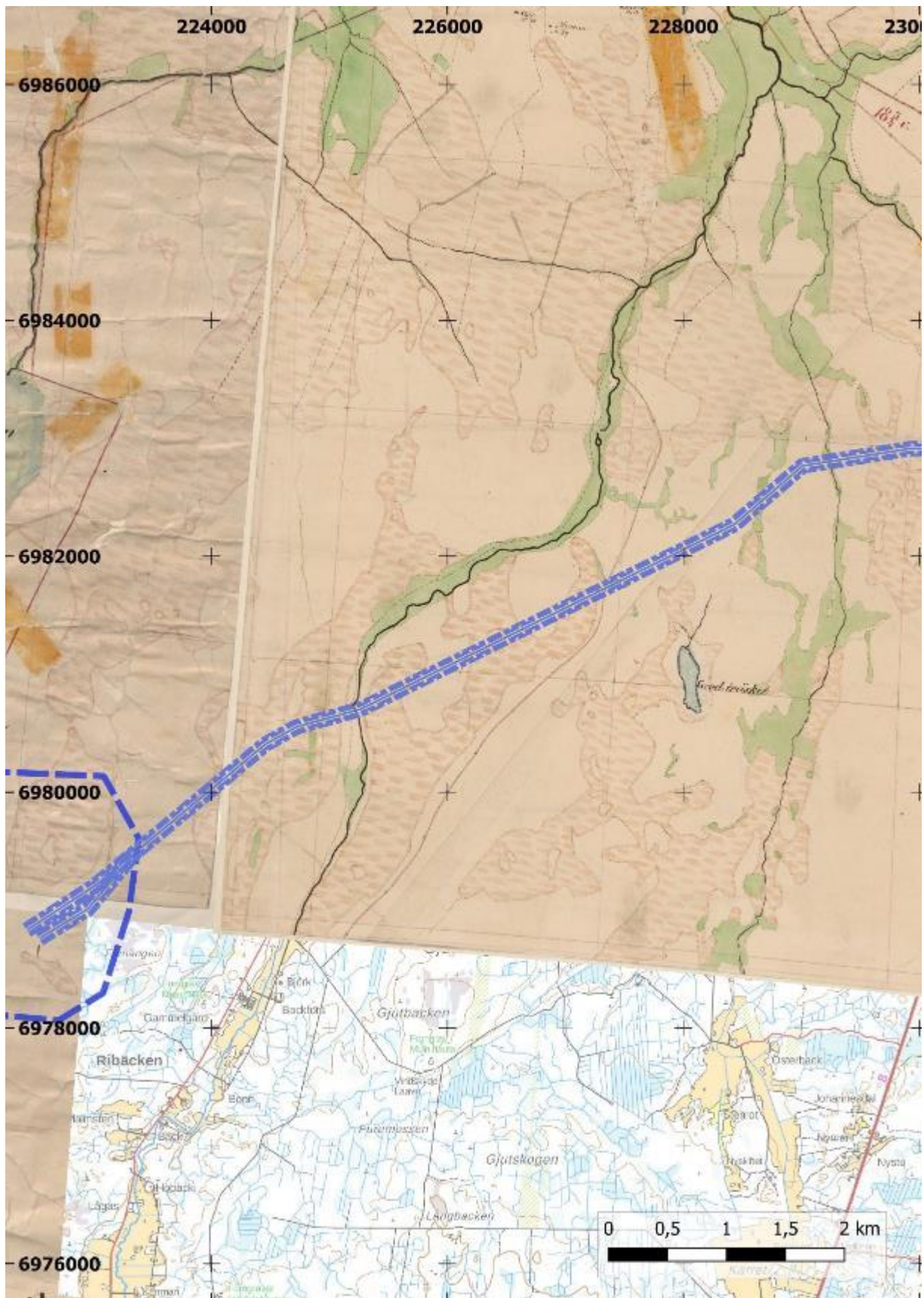
Kartta 6. Tuulivoima-alue vuoden 1970 peruskartalla.

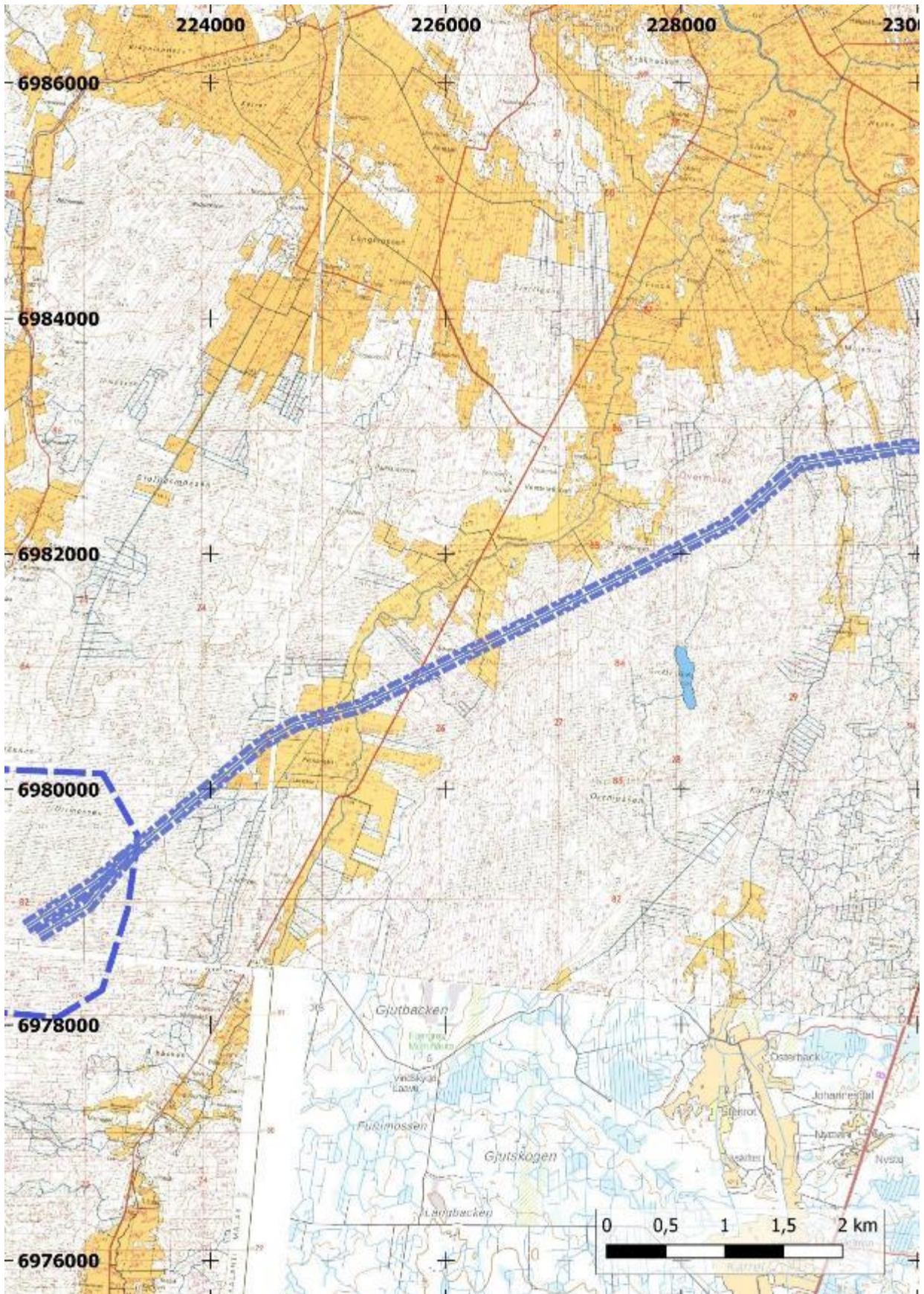
Kartta 7. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosan yleiskartta.

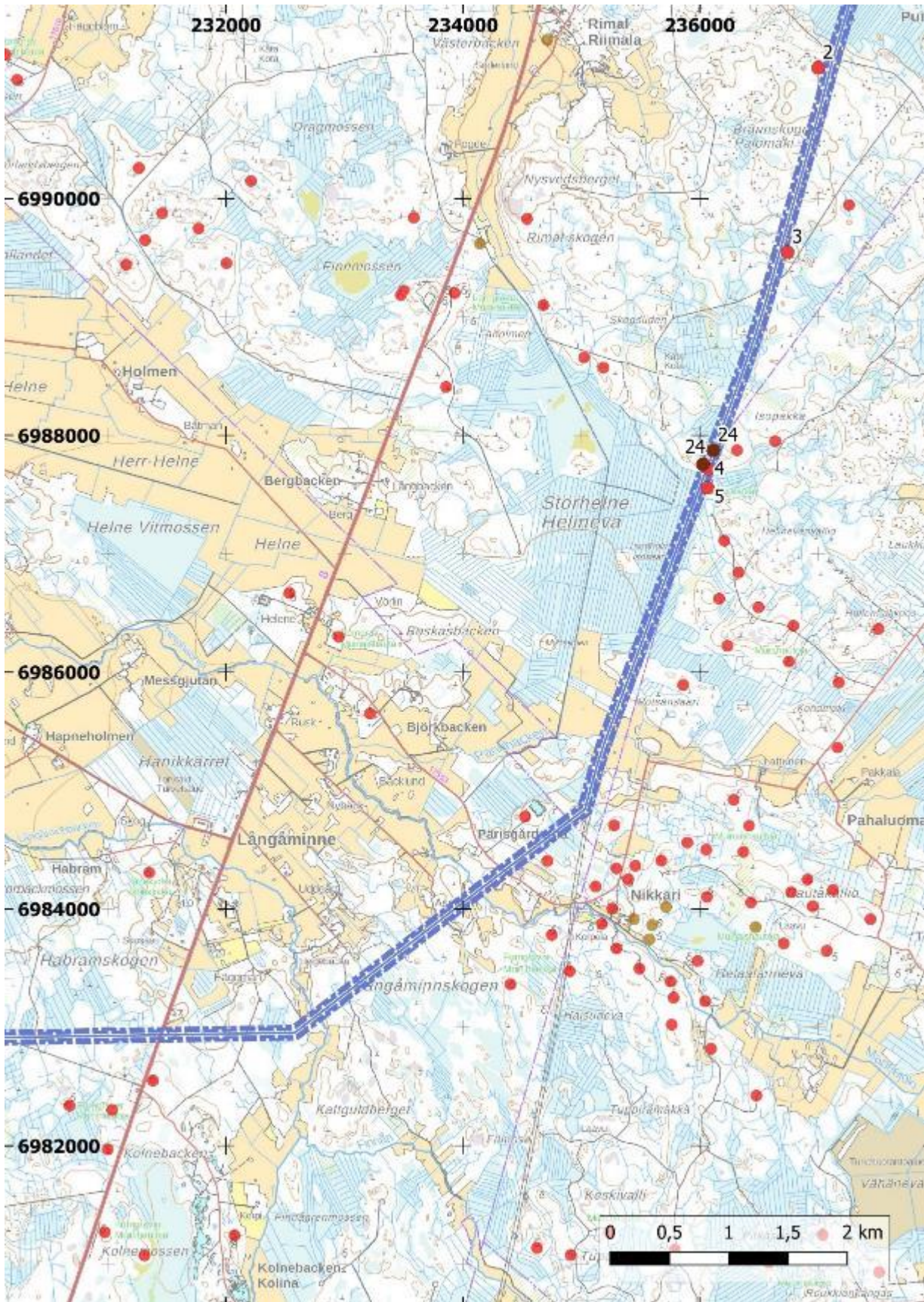
Kartta 8. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

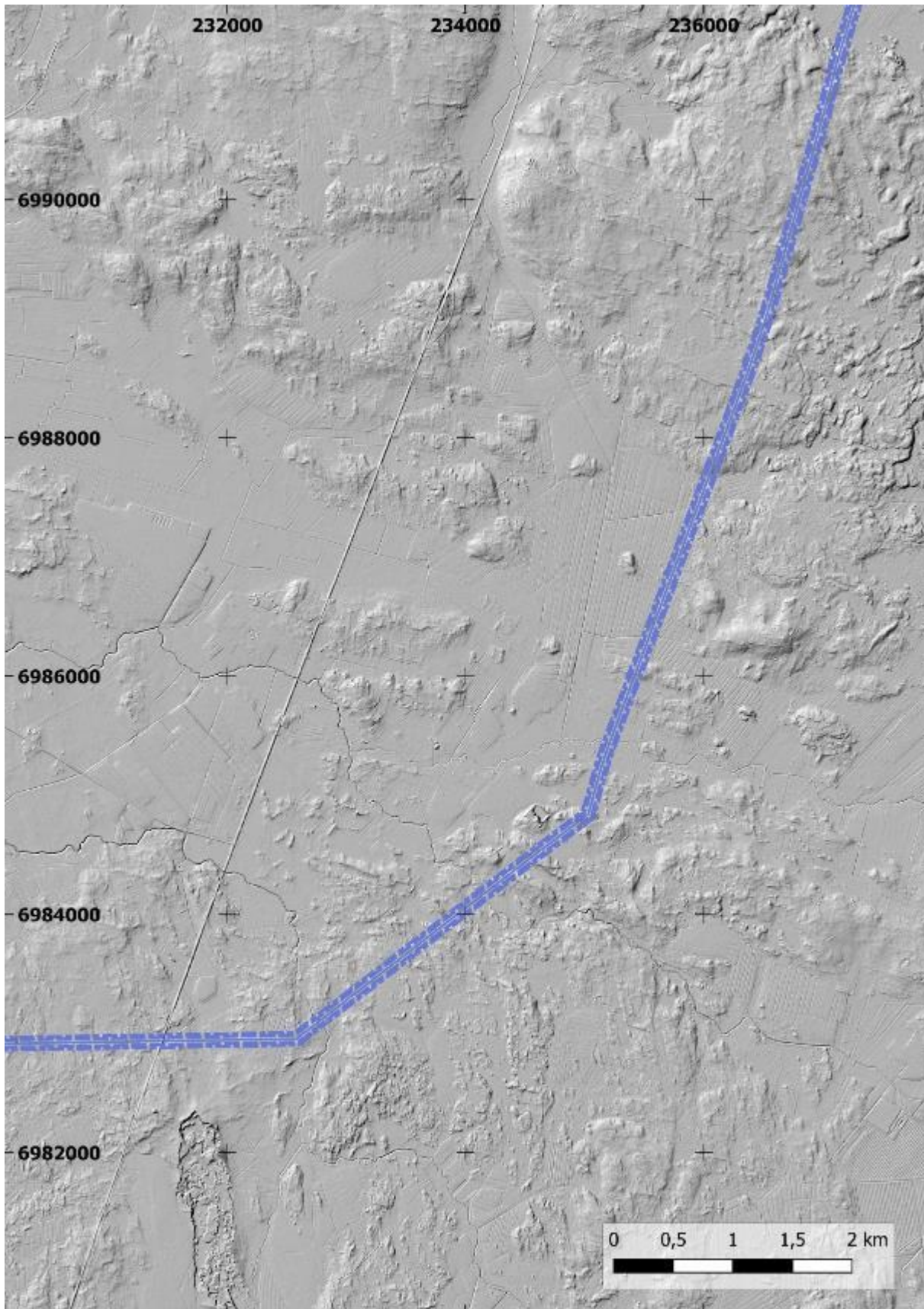
Kartta 9. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa vuonna 1846 laaditulla pitäjänkartalla.

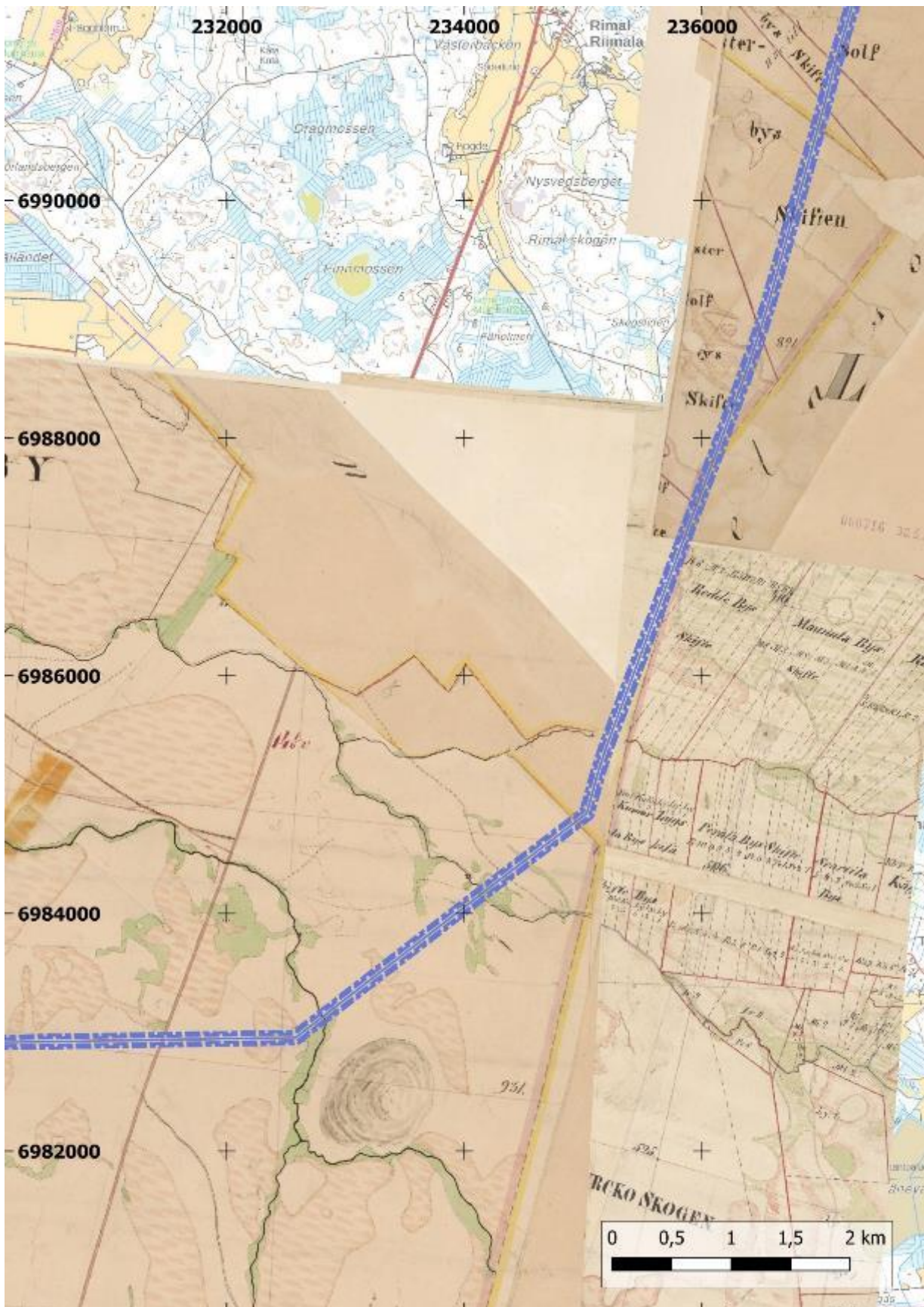
Kartta 10. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin eteläosa vuoden 1970 peruskartalla.

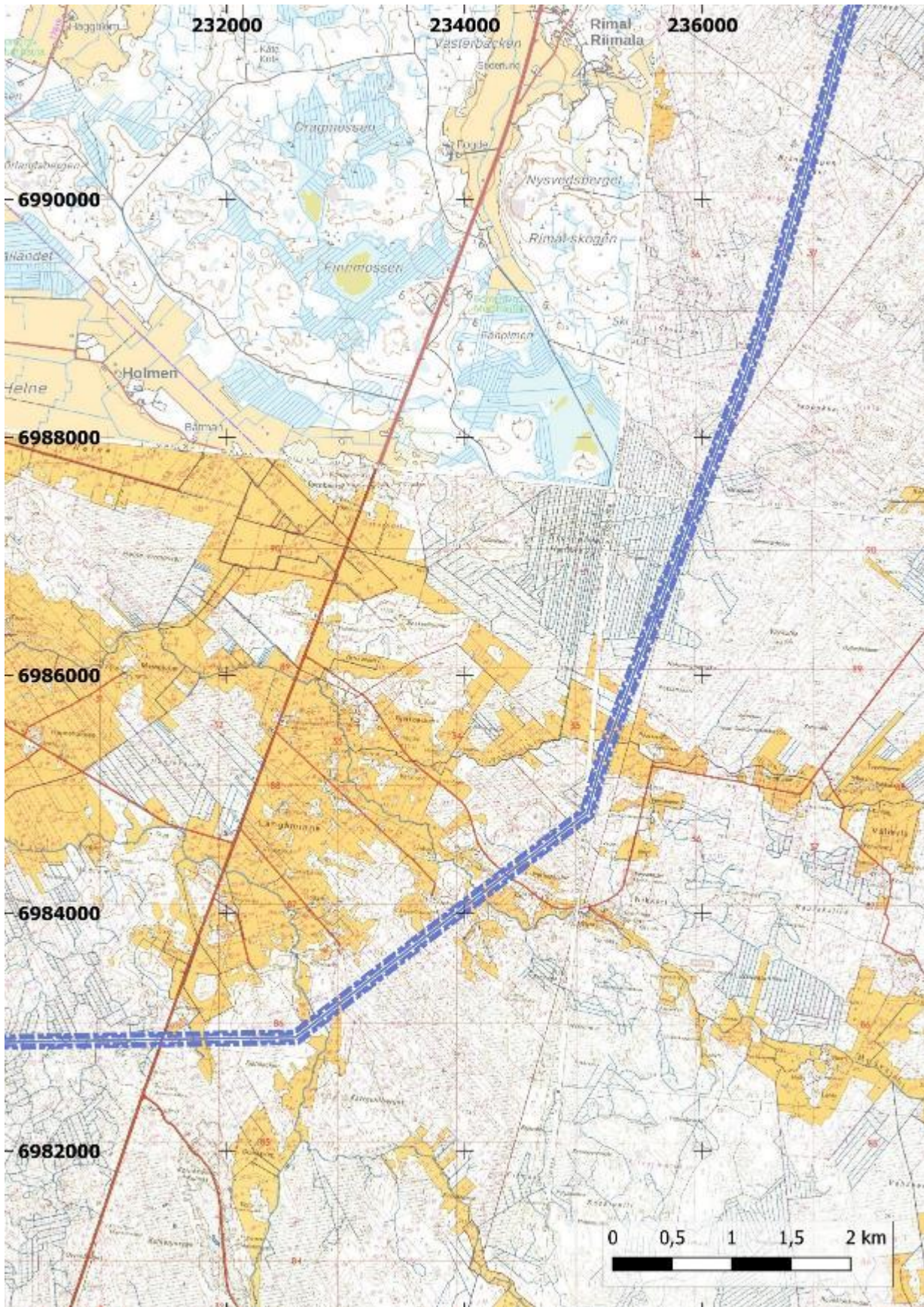
Kartta 11. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosan yleiskartta.

Kartta 12. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

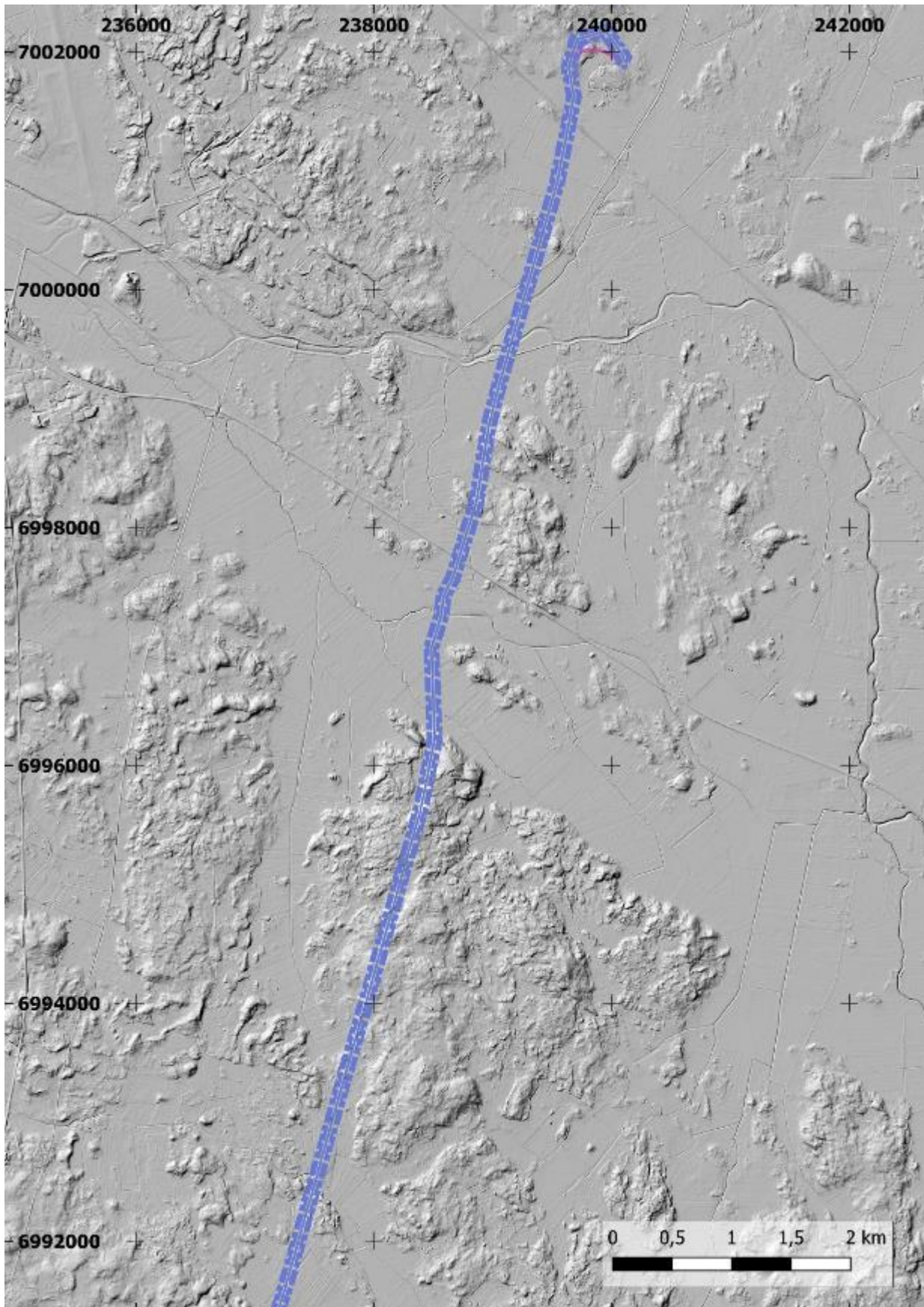
Kartta 13. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosa vuosina 1845/1846 laadituilla pitäjänkartoilla.

Kartta 14. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin keskiosa vuoden 1970 peruskartalla.

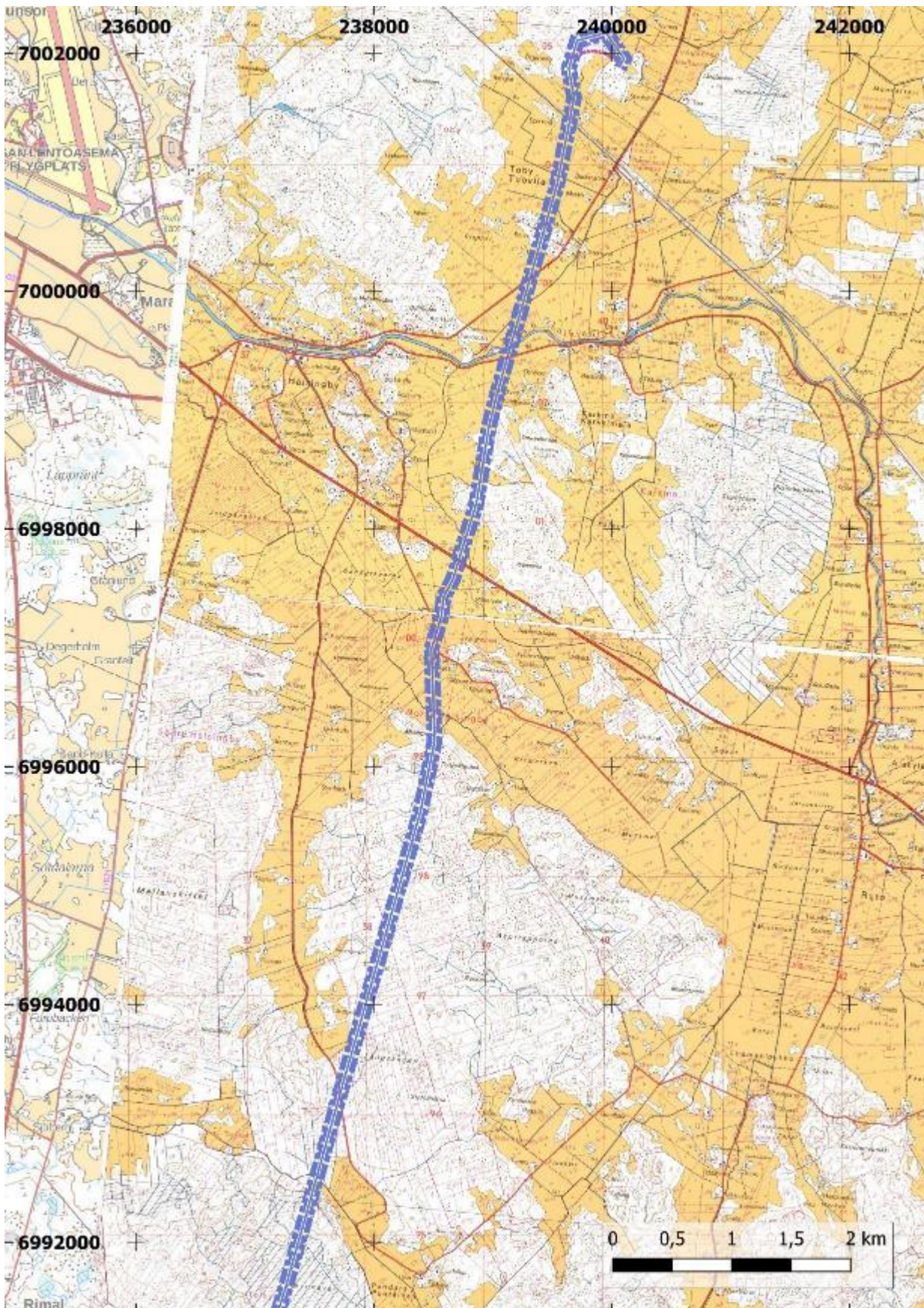
Kartta 15. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin pohjoisosan yleiskartta.

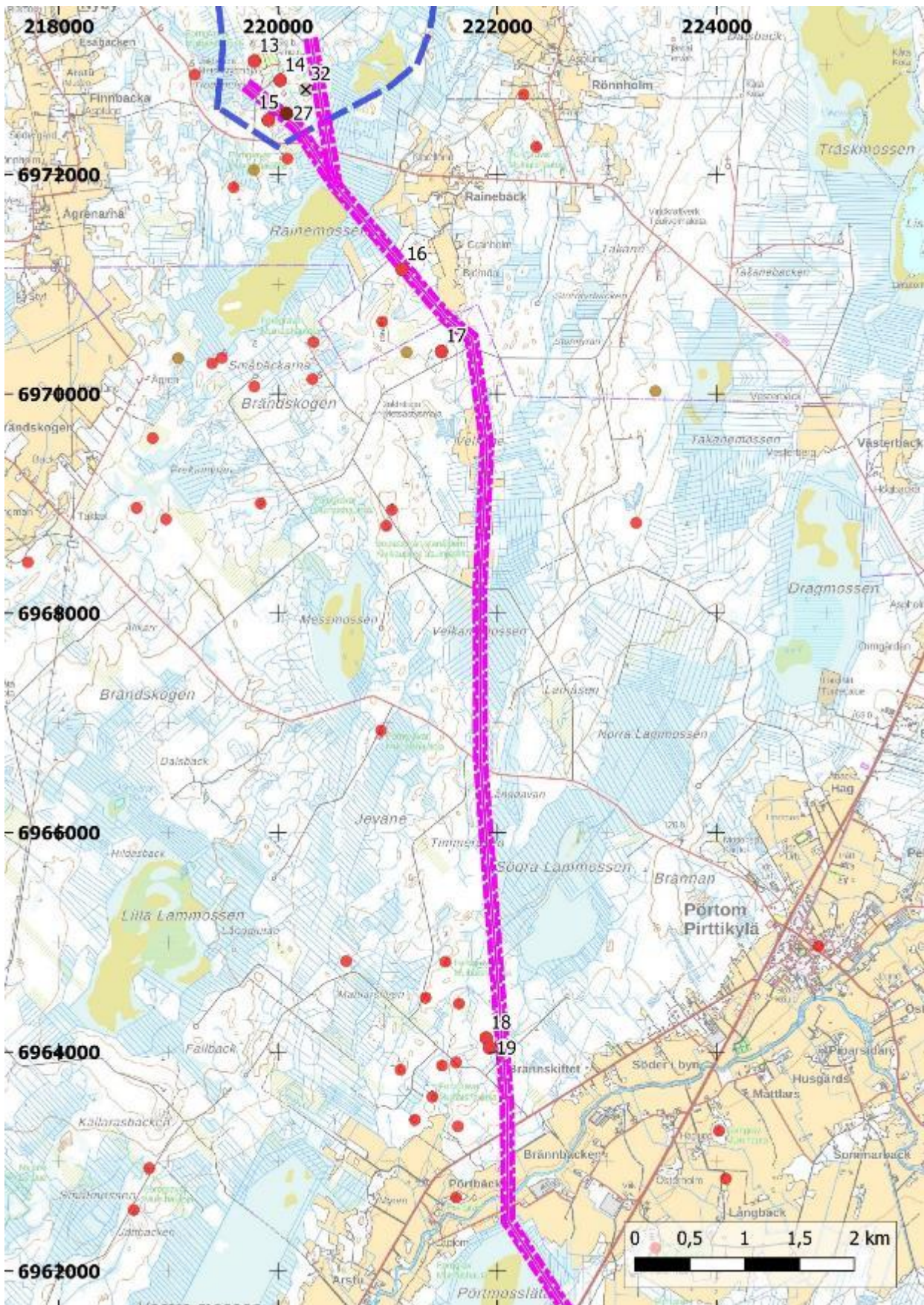
Kartta 16. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

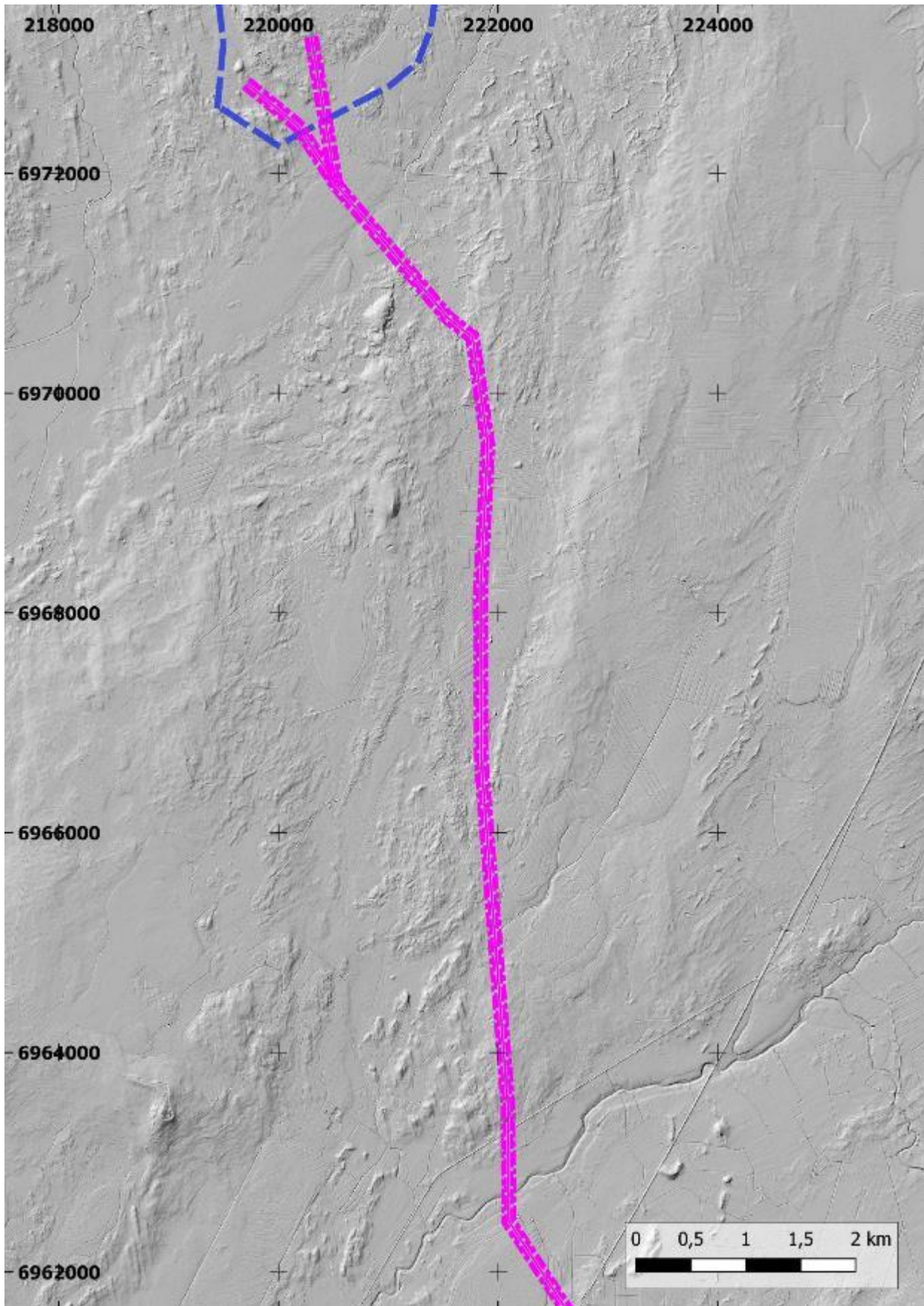
Kartta 17. Pohjoisemman sähkösiirtoreitin pohjoisosa vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.

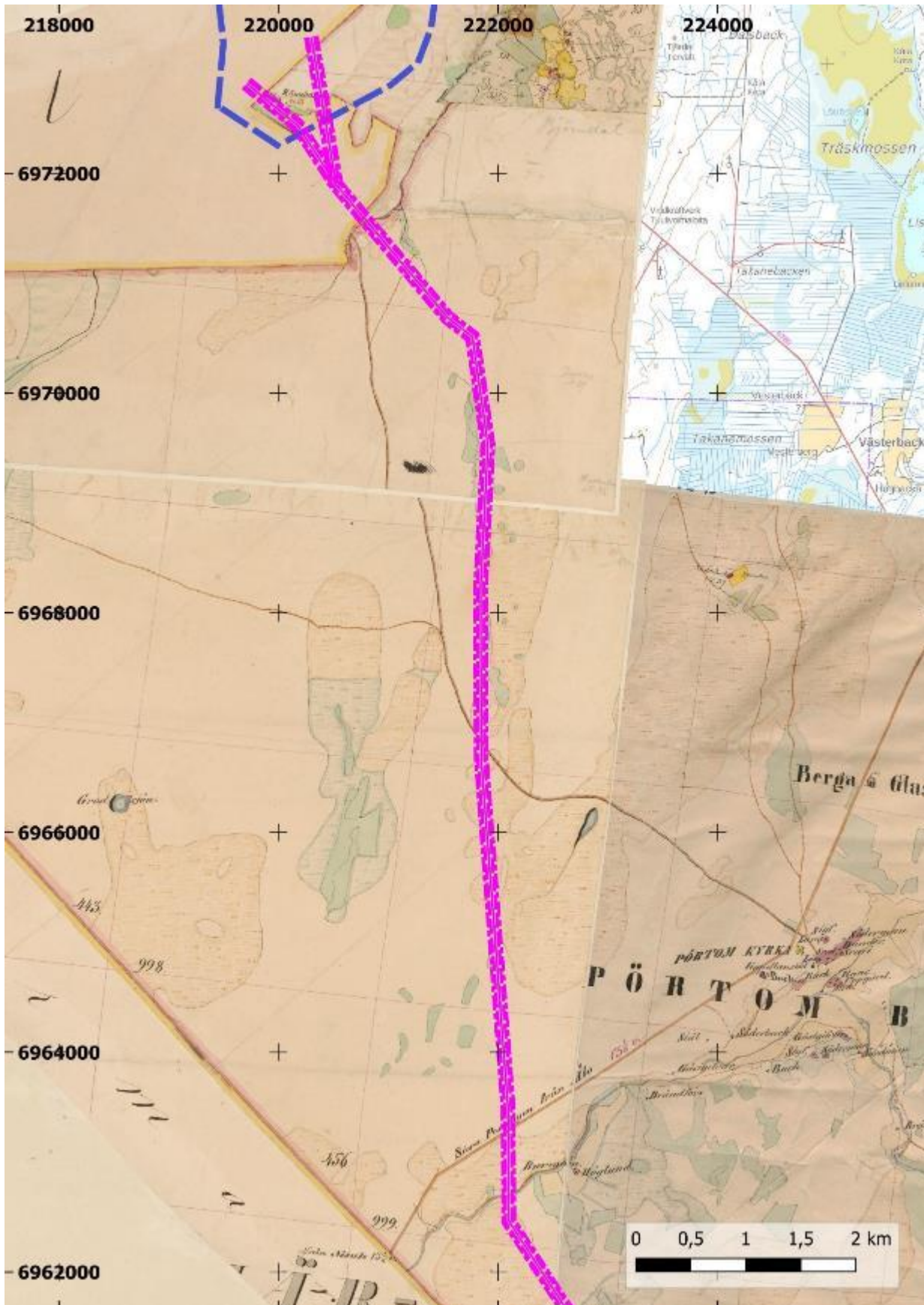
Kartta 18. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuoden 1970 peruskartalla.

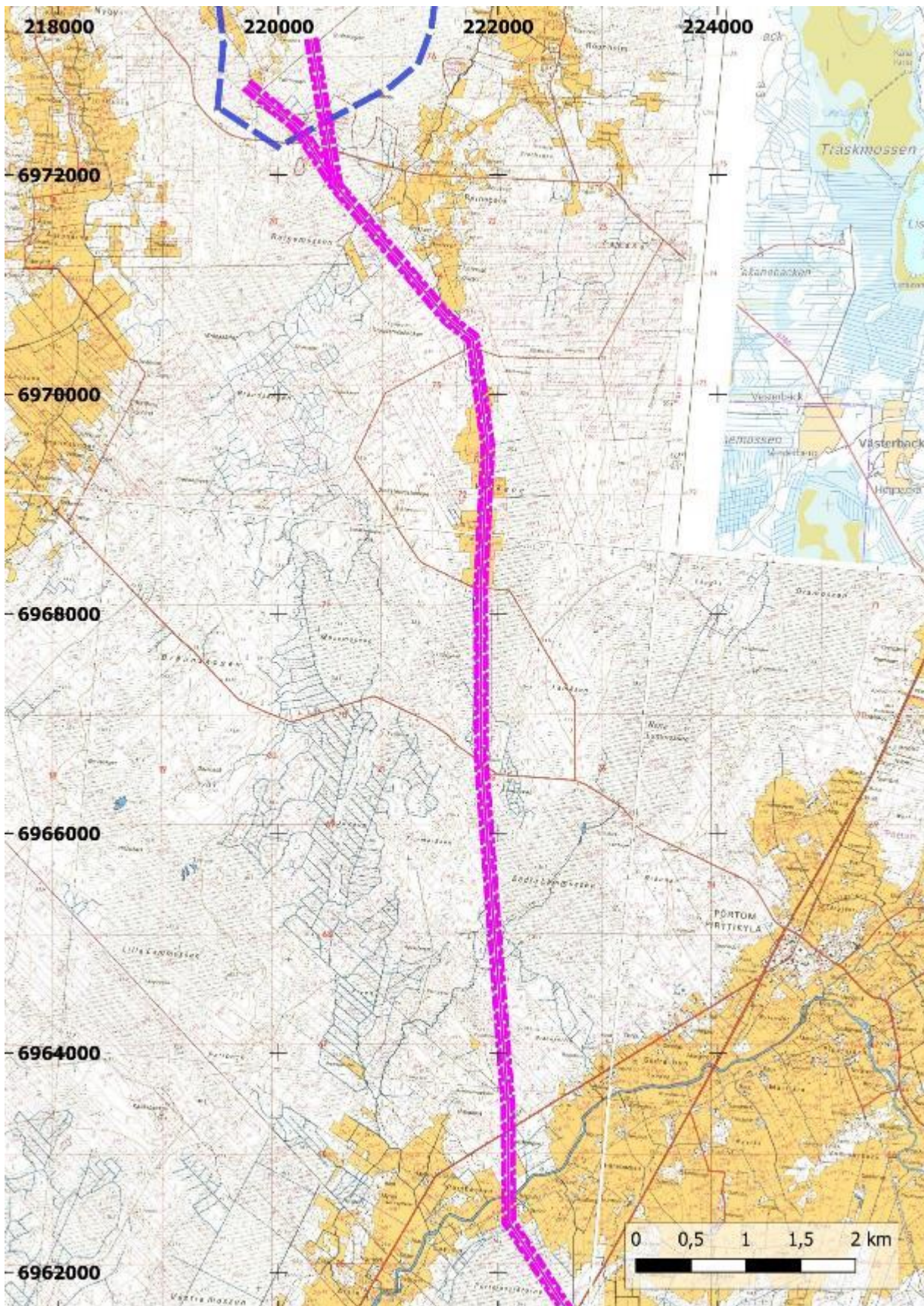
Kartta 19. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosan yleiskartta.

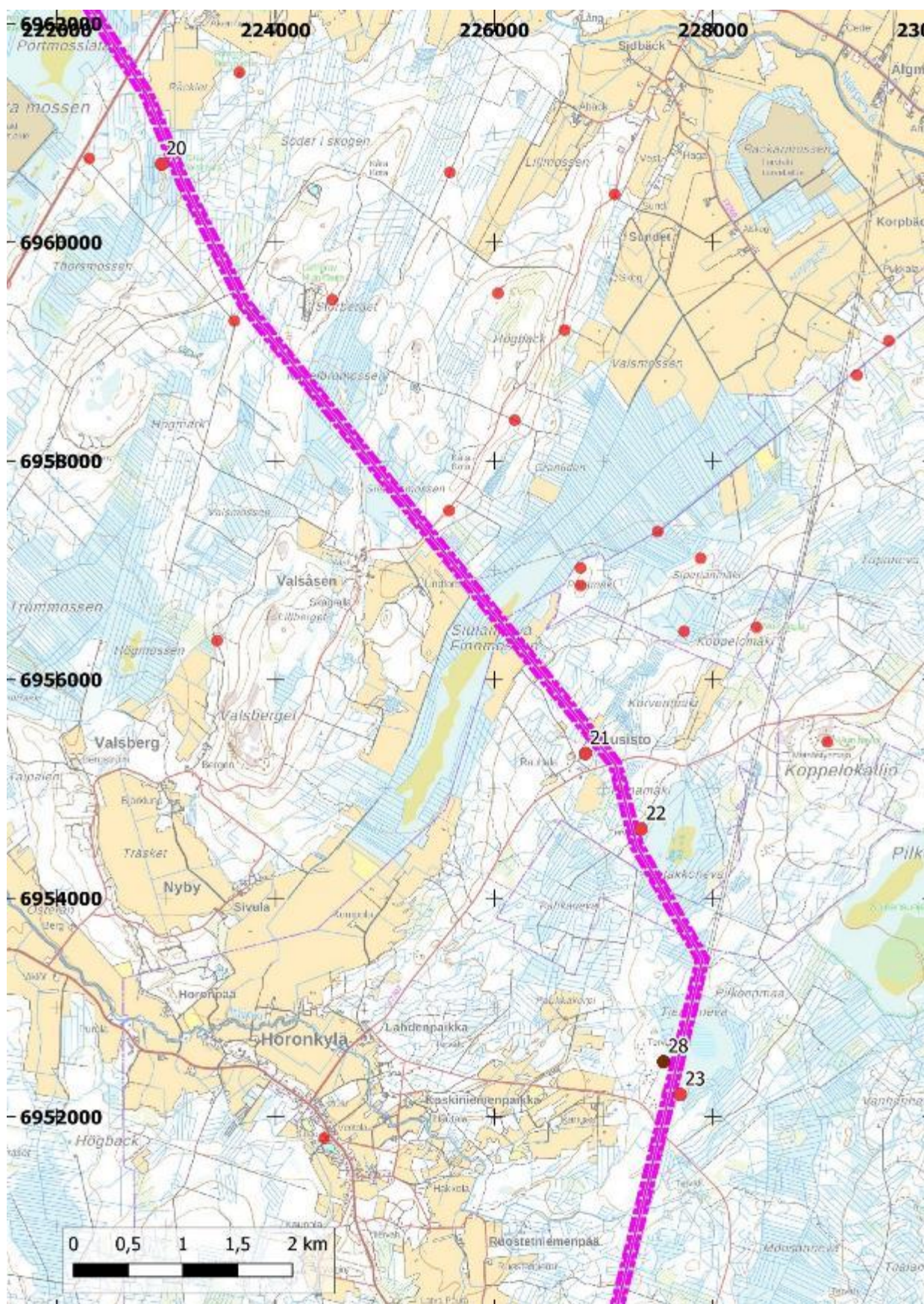
Kartta 20. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

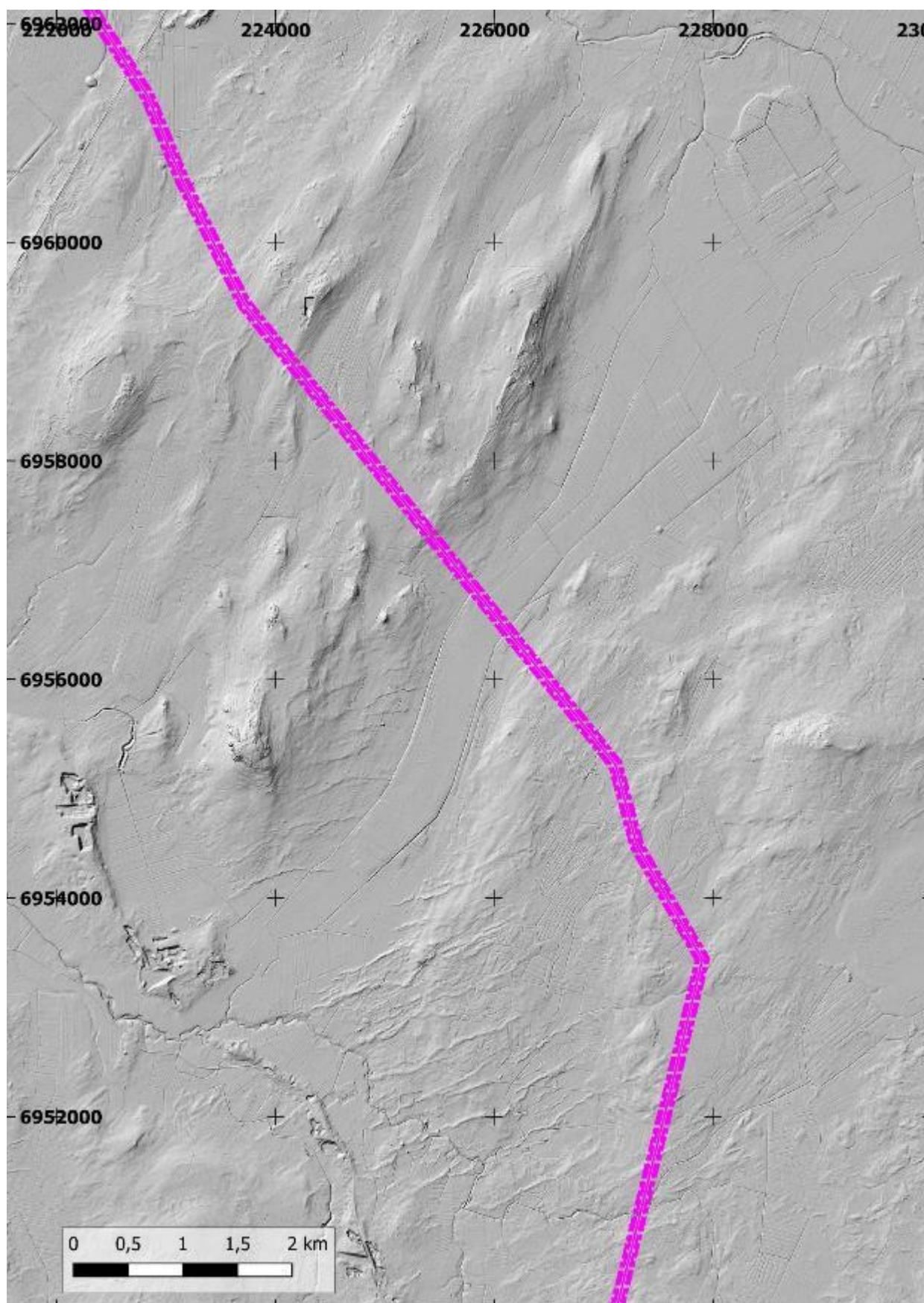
Kartta 21. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuonna 1846 laadituilla pitäjänkartoilla.

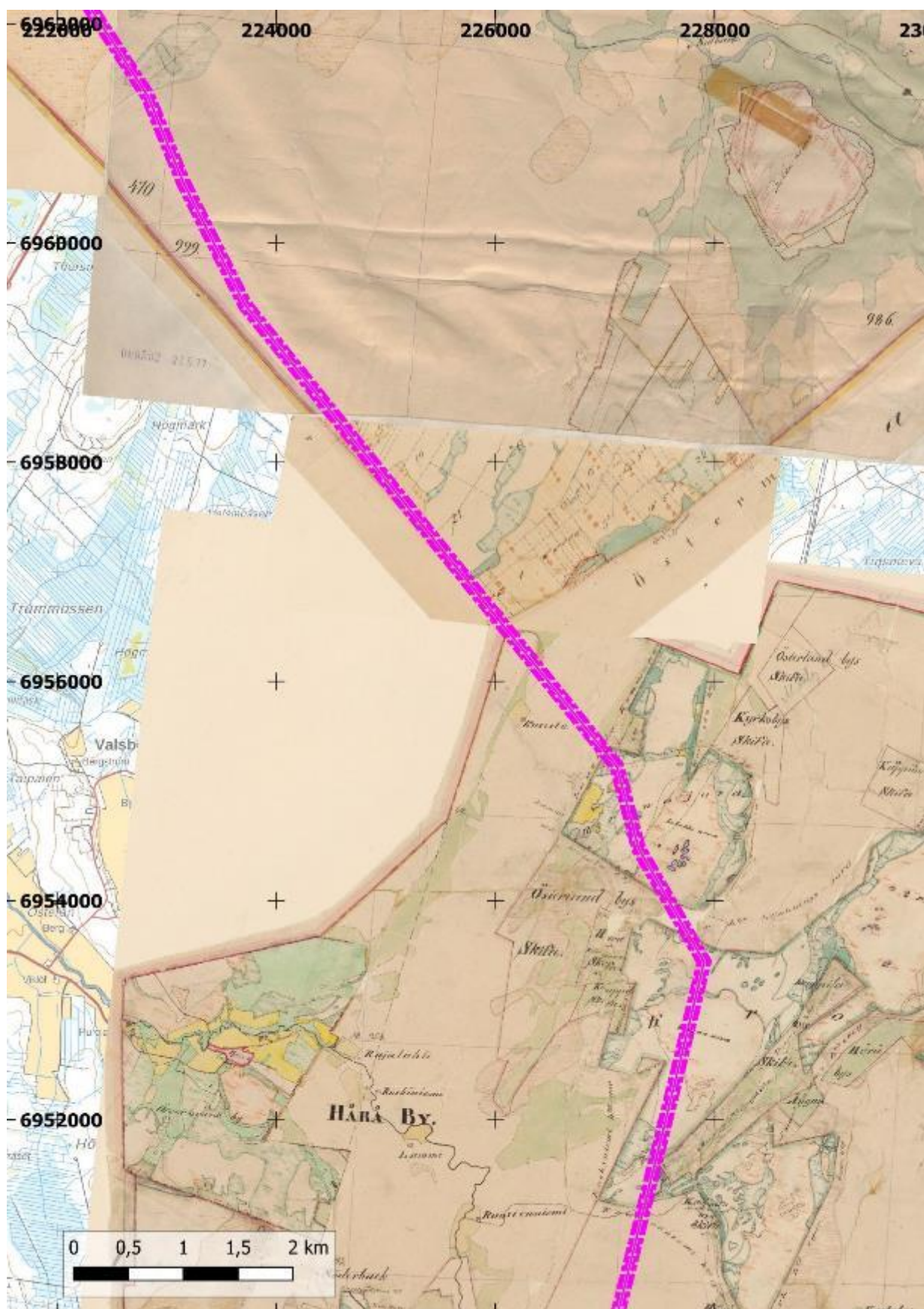
Kartta 22. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosa vuoden 1970 peruskartalla.

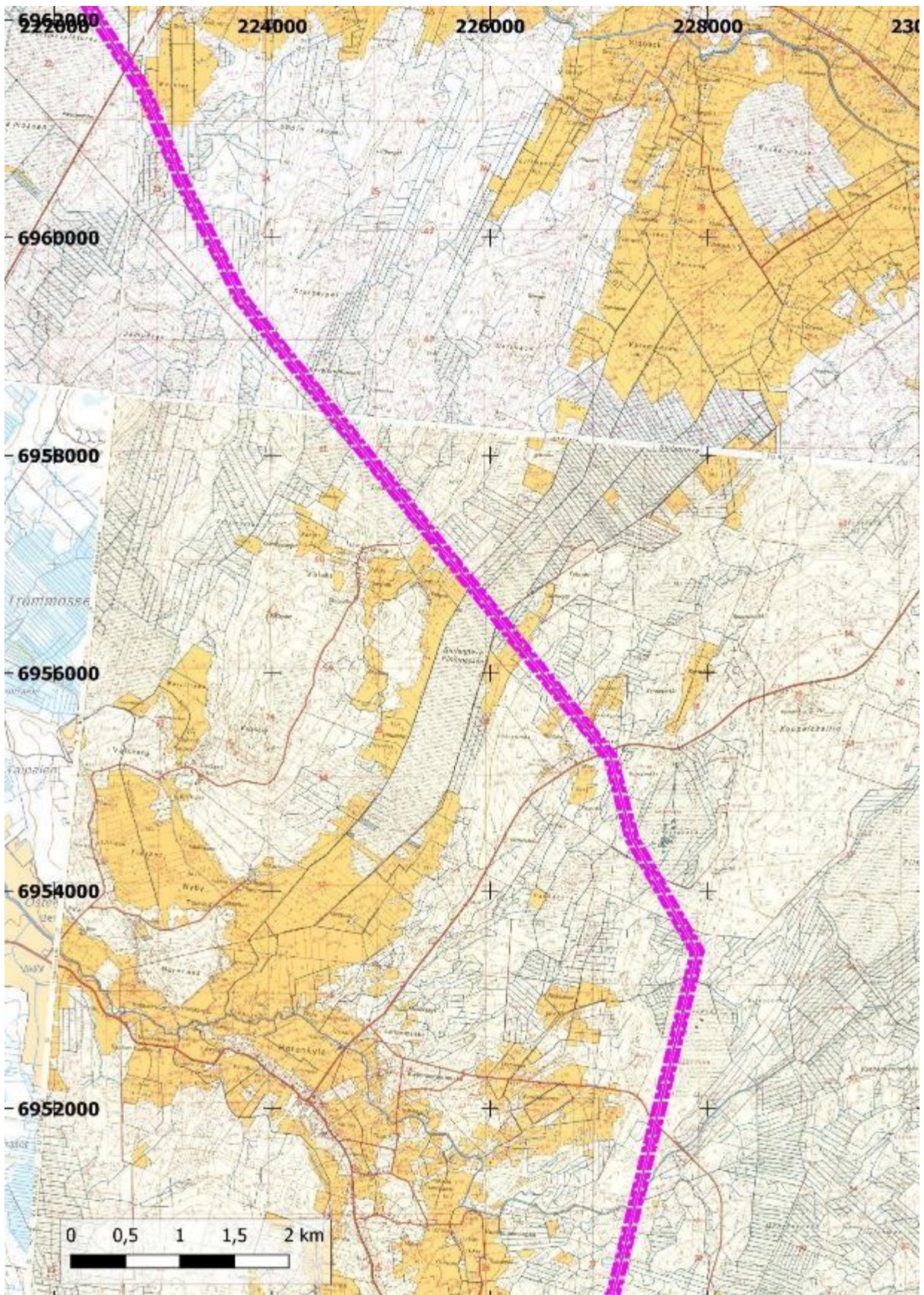
Kartta 23. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosan yleiskartta.

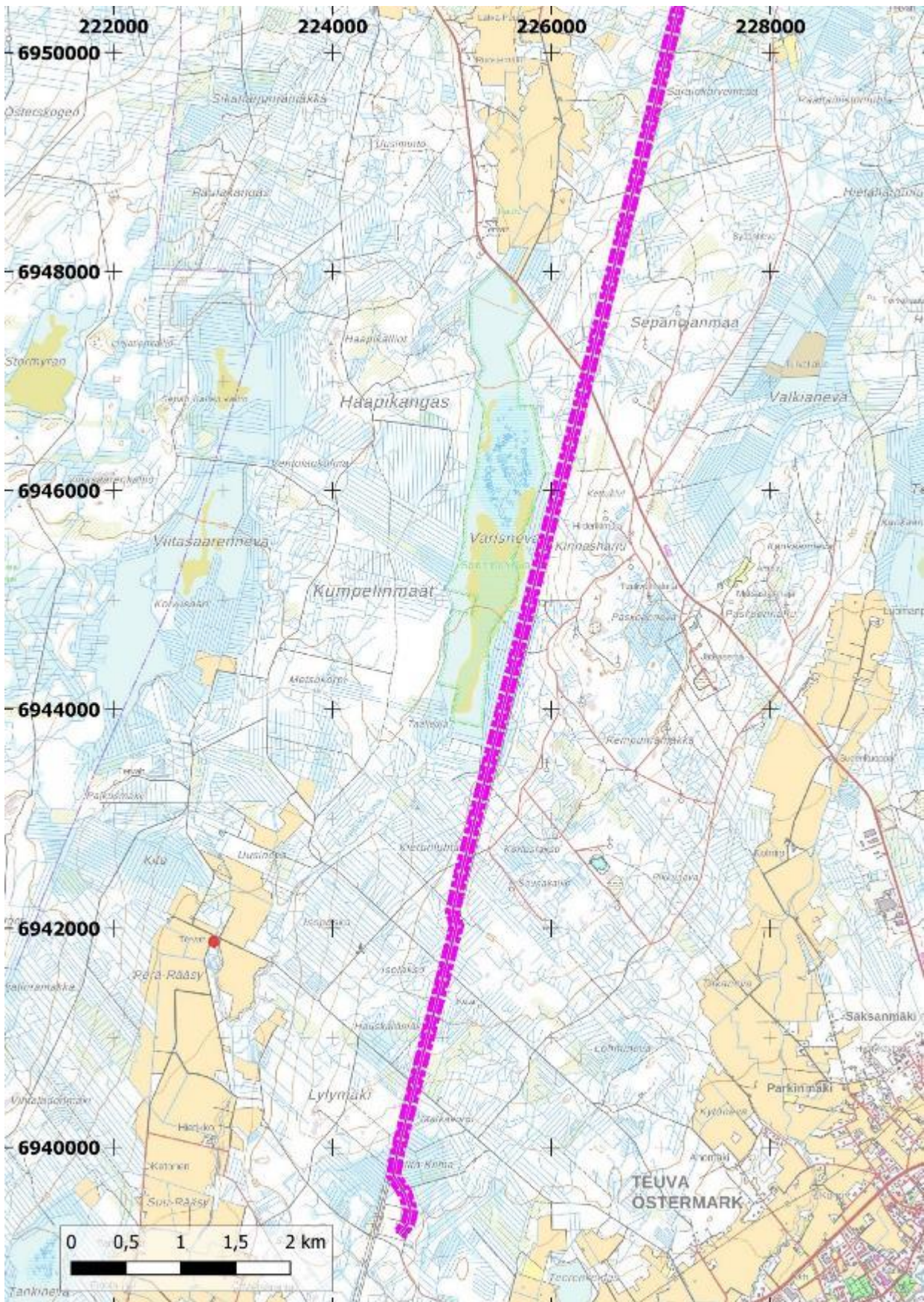
Kartta 24. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

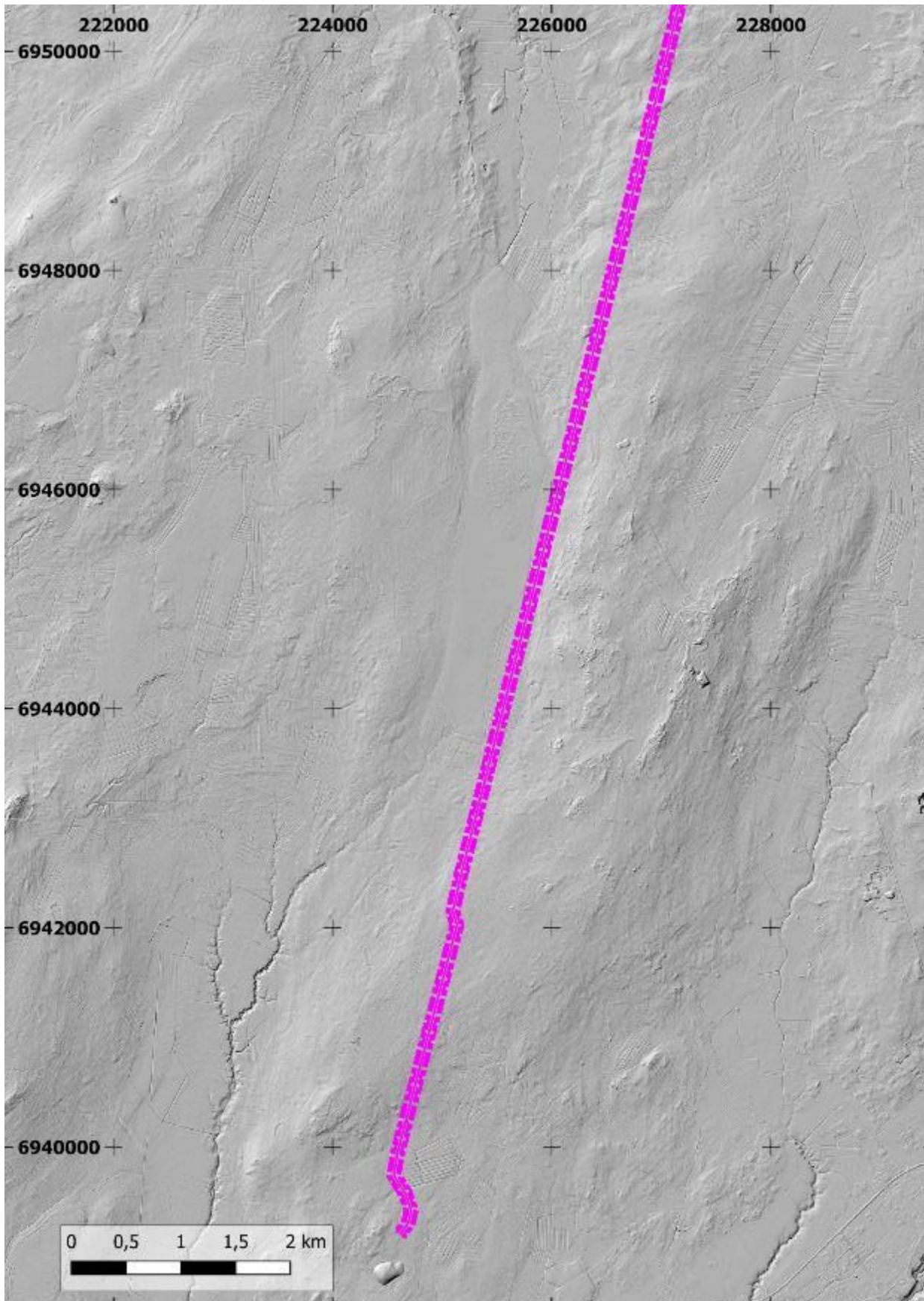
Kartta 25. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa vuosina 1845/1846 laadituilla pitäjänkartoilla.

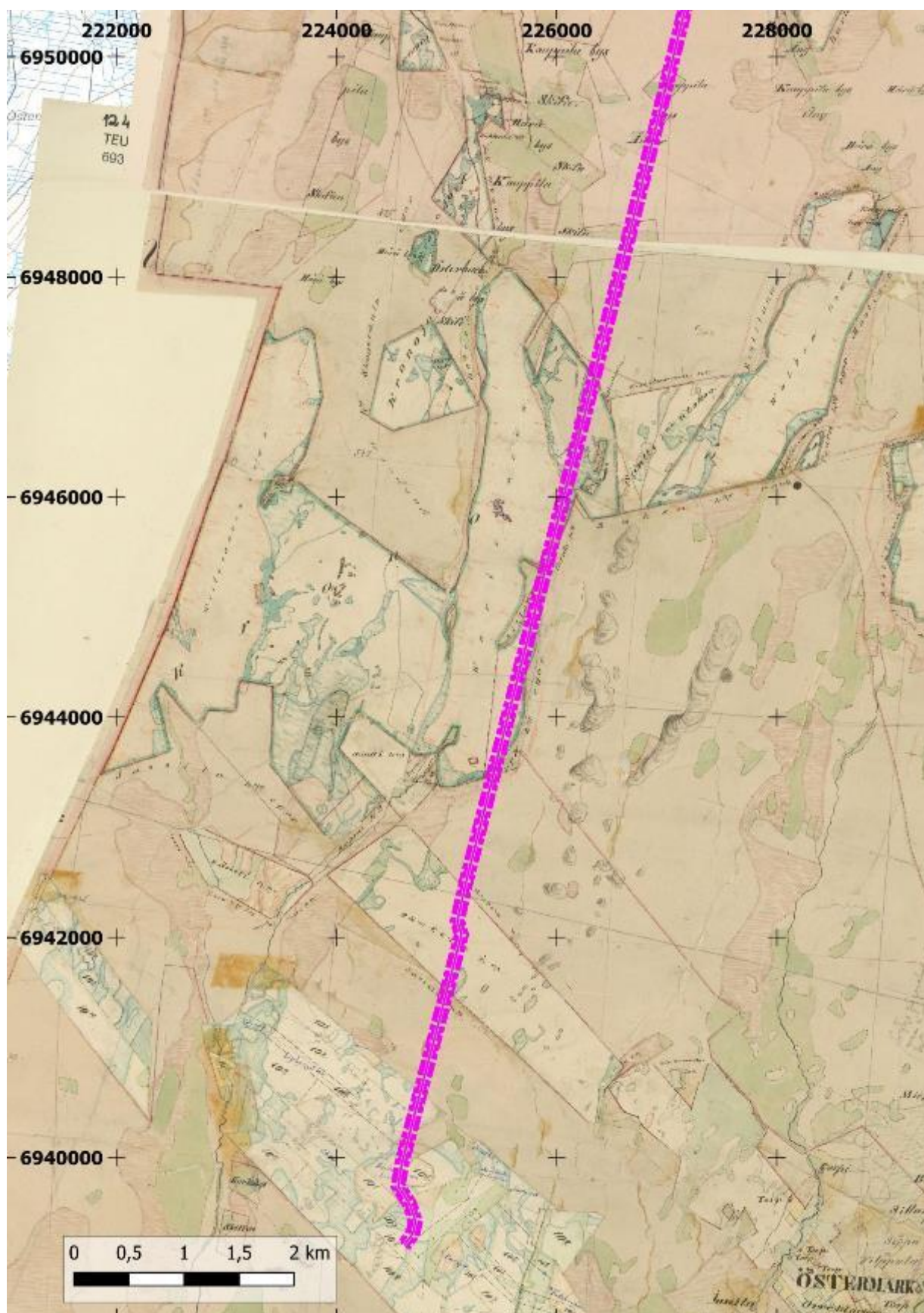
Kartta 26. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosa vuoden 1970/1971 peruskartoilla.

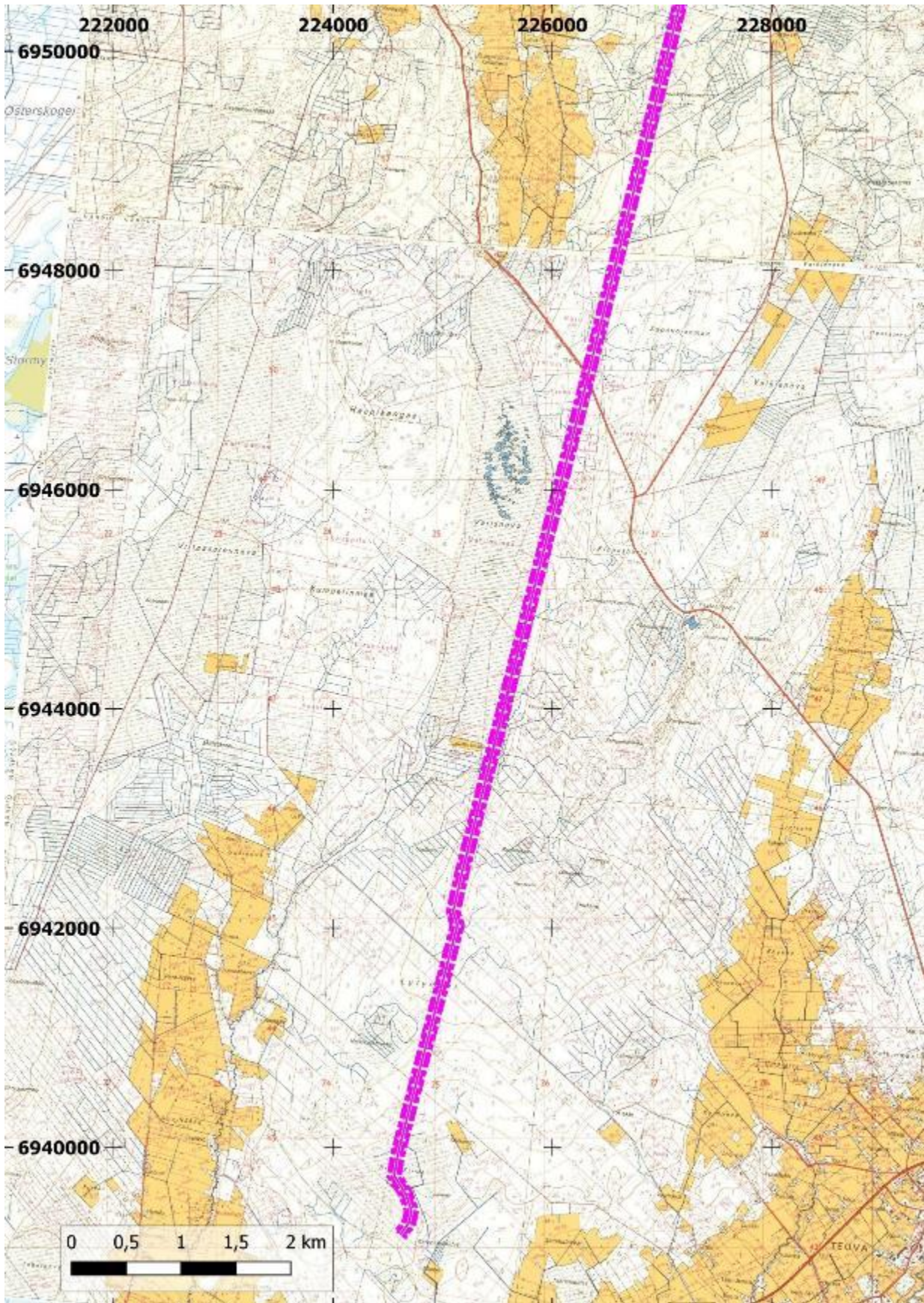
Kartta 27. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosan yleiskartta.

Kartta 28. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa MML:n lidarkartalla (rinnevarjoste korkeusmalli).

Kartta 29. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa vuonna 1845 laaditulla pitäjänkartoilla.

Kartta 30. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosa vuoden 1970 peruskartalla.

2. Perustietoa tutkimusalueesta

Arkeologisen inventoinnin kohteena oleva tuulivoimapuistoalue sijaitsee Maalahden kunnan eteläosaan, noin 10 kilometriä etelä-lounaaseen Maalahden keskustaajamasta. Petolahden keskustaajamaan matkaa on noin kaksi kilometriä alueen länsirajalta. Hankealueen koko on noin 2350 ha, ja sinne on alustavasti suunnitteilla enintään 27 tuulivoimalaa. Suunnittelun tässä vaiheessa tarkastelussa on myös yhdeksän vaihtoehtoista sähköasemanpaikkaa tuulivoimapuistoalueella sekä kaksi tuulivoimala-alueen ulkopuolista sähkönsiirtoreittiä, yhteispituudeltaan noin 68 km (32 km ja 36 km). Sähkönsiirtoreiteistä lyhyempi on suunniteltu tuulivoimala-alueen koillispuolelle päätyen Mustasaaren Tuovilan sähköasemalle. Pidempi sähkönsiirtoreitti on suunniteltu tuulivoimala-alueelta eteläpuolelle Maalahden, Närpiön ja Kurikan kuntien alueiden kautta päätyen Teuvaan. Tuulivoimapuiston hankealueen läheisyydessä (koillis- sekä itäpuolella) sijaitsee ennestään tuulivoima-alueita.

Maisematyypiltään hankealue koostuu erityyppisistä asumattomista metsäalueista, ojitetuista soista ja kosteikoista, sekä aluetta halkovista metsäautoteistä. Alueen pohjoisosassa sijaitsee Unjärv-niminen järvi ja etelässä Tallmossenin ampumarata ja metsästysmaja. Hankealue sijoittuu korkeusväleille noin 18–32 m mpy. Topografian ja maaperän vuoksi alue on otollista varhaismetallikautisille rökkiökohteille.

Tuulivoimapuistoalueella on aiemmin inventoitu Maalahden kunnan arkeologisen inventoinnin yhteydessä Mirja Miettisen toimesta vuosina 1974-1975 sekä Vesa Laulumaa toimesta vuosina 2007-2008. Lisäksi tuulivoimapuistoalueella on inventoinut Jaana Itäpalo Korsnäs-Kurikka voimajohtolinjan inventoinnin yhteydessä. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin alueella (Närpiön Pirttikylän metsäalueiden arkeologinen inventointi) on inventoinut Vesa Laulumaa v. 2009.

Tuulivoimapuiston hankealueelta tunnetaan entuudestaan 13 muinaisjäänköskohdetta (*Petalax-Gorjuthbacken*, *Petalax-Högbackkärret*, *Petalax-Smalmosskärr*, *Petalax-Rimossbacken*, *Hömossgjutan*, *Lillmossen*, *Petalax-Tallmossen B*, *Petalax-Tallmossen/Ängsbacken*, *Pörtom-Tallmossen*, *Pörtom-Tallmossen 2*, *Petalax-Lill-Tallmossen*, *Petalax-Mämrekärret* ja *Petalax-Högbacken*), jotka ovat varhaismetallikautisia, rautakautisia/esiroomalaisia ja ajoittamattomia rökkiökohteita. Tunnettujen muinaisjäänköskohteiden ja -alueiden pinta-alat vaihtelevat huomattavasti: laajin ja rökkiömäärältään suurin kohde *Petalax-Rimossbacken* käsittää yli kaksisataa rökkiötä noin kilometrin mittaisella alueella. Yleisesti varhaismetallikautiset rökkiökohteet ovat tyypillisiä muinaisjäänköksiä Maalahden ja koko maakunnan alueella.

Sähkönsiirtoreittien varrelta ja niiden vaikutusalueelta tunnetaan entuudestaan seitsemän kiinteää muinaisjäännöstä (Middagshult, Tölby Brännskogen, Karoonpalli, Pörtom-Velkanebacken, Timmeråsen 4, Pörtom-Husgårdsfäbodar ja Pörtöm Rackle), yksi mahdollinen muinaisjäännös (Sulva Brännskogen SW) sekä yksi muinaisjäännösrekisteristä poistettu kiinteä muinaisjäännös (Tryselibacken). Kohteet koostuvat myös pääosin hautaröykkiöistä, mutta joukossa on myös kolme esihistoriallinen asuinpaikkaa (Tölby Brännskogen, Pörtom-Husgårdsfäbodar ja Pörtöm Rackle).

Inventoinnin esitöiden yhteydessä tarkastettiin aluetta kuvaavista vanhoista kartoista vuosina 1845 ja 1846 laaditut pitäjänkartat sekä vuosien 1970 ja 1971 peruskartat. Lisäksi tarkastettiin Petolahden vuonna 1756 laadittu isojaon erillinen toimituskartta, joka kattaa osan tuulivoimapuiston eteläosasta. Isojakokartan ja pitäjänkartan perusteella tuulivoimapuiston hankealueen eteläosassa on sijainnut Rönholmin talotontti. Lisäksi pitäjänkartalta havaittiin vanha mylly, joka on sijainnut pohjoisen sähkönsiirtoreitin varrella Maalahden Molapnessa. Muilta osin tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtoreittien alueet ovat vanhojen karttojen perusteella olleet asumaton ja rakentamaton metsä- ja suoalue.

Kuva 1. Ote vuonna 1756 laaditusta isojaon erillisestä toimituskartasta, johon on merkitty Rönholmin talotontti ruskealla.

Kuva 2. Voimalan nro 8 aluetta Ribackskogenin itäpuolella. Pohjoiseen.

Kuva 3. Voimalan nro 20 aluetta Unijärven länsipuolella alueen pohjoisosassa. Pohjoiseen.

Kuva 4. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosan hakkuuaukeaa Hölmströmasbackenin itäpuolella. Kaakkoon.

Kuva 5. Suunnitellun sähköaseman aluetta tuulivoimapuistoalueen eteläosassa ampuradan eteläpuolella. Etelään.

3. Menetelmät

Ennen maastotyövaihetta selvitettiin tulivoimapuistoalueella ja sähkönsiirtoreittien vaikutusalueella sijaitsevat muinaisjäännökset sekä alueella tehdyt arkeologiset tutkimukset. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja (kyppi.fi) ja aiemmin tehtyjen arkeologisten tutkimusten raportteja. Inventoinnin valmisteluvaiheessa käytiin läpi myös Maanmittauslaitoksen korkeusmalli, josta pyrittiin paikantamaan arkeologisesti mielenkiintoisia maarakenteita sekä anomalioita, kuten tervahautoja, hiilimiiluja ja kuoppajäännöksiä. Inventoitavilta alueilta käytiin silmämääräisesti läpi myös GTK:n tuottama maaperäaineisto Maankamara-palvelusta.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 11.-21.7.2023 ja 21.-22.8.2023. Maastossa tarkastettiin suunniteltujen tuulivoimaloiden ja sähköasemien paikat sekä sähkönsiirtoreittien varrella sijaitsevia metsäisiä alueita. Maastossa tarkastettiin muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalisiksi arvioituja paikkoja (lidar, maastokartta, maaperäkartta, vanhat kartat, maastohavainnot). Maastossa tarkastettiin myös vanhoilta kartoilta havaittuja alueita, kuten esimerkiksi pitäjien ja kylien välisten rajojen kulmapisteet, myllynpaikka sekä Rönnholmin tontti.

Inventointimetodina oli silmämääräinen havainnointi. Suunniteltuja sähkönsiirtoreittejä tarkasteltiin noin 50 metrin etäisyydellä sähkönsiirtoreitin keskikohdan molemmin puolin. Tuulivoimapuistoalueella tarkastettiin suunniteltujen voimaloiden sekä sähköasemien paikat. Maanalaisten muinaisjäännösten löytymisen kannalta potentiaalsiin kohtiin tehtiin maaperäkairauksia sekä pieniä koepistoja lapiolla. Inventoinnin kulkua dokumentoitiin sanallisen kuvauksen lisäksi ottamalla valokuvia ja tallentamalla kuljetut reitit ja tehdyt havainnot käsiGPS-paikantimella (Garmin GPSmap 62s ja Garmin Montana 610, tarkkuus +/- 5 - 10 m).

Kuva 6. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin aluetta Riimalan kylän itäpuolella Palomäellä. Luoteeseen.

Kuva 7. Suunnitellun voimalan nro 6 paikka Rimossbackenin muinaisjäännösalueen länsiosassa. Lounaaseen

4. Tulos

Hömosseenin tuulivoimapuistoalueelta tunnettiin entuudestaan 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja suunniteltujen sähkönsiirtoreiteiltä ja niiden läheisyydestä seitsemän kiinteää muinaisjäännöstä, yksi mahdollinen muinaisjäännös sekä yksi poistettu kiinteä muinaisjäännös.

Heinä-elokuussa 2023 tehdyn arkeologisen inventoinnin aikana tuulivoimapuistoalueelta ei tavattu uusia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Raportin kohteen 5.12. *Petalax-Tallmossen B* yhteydestä tavattiin yksi uusi keittokuoppa ja kohteiden 5.14. *Pörtom-Tallmossen* sekä 5.15. *Petalax-Lill-Tallmossen* aluerajojen ulkopuolelta tavattiin uusia rökkiöitä. Kohteiden 5.30. *Petalax-Mämrekärret*, 5.31. *Petalax-Högbacken* ja 5.32. *Pörtom-Tallmossen 2* yhteydestä ei tavattu mitään kiinteään muinaisjäännöksiin viittaavia merkkejä, joten ne on syytä poistaa muinaisjäännösrekisteristä (poistettu muinaisjäännös). Tuulivoimapuistoalueelta tavattiin kolme muuta kulttuuriperintökohdetta, 5.25. *Smalmossen*, 5.26. *Brännback* ja 5.27. *Holmströmasbacken*, jotka kaikki ovat historiallisen ajan rajamerkkejä.

Sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta havaittiin viisi uutta kiinteää muinaisjäännöstä, joista 5.4. *Karoonpali 4* on varhaismetallikautinen hautaröykkiö, 5.16. Rainemossen ajoittamaton rökkiöalue ja kohteet 5.21. *Kuusisto*, 5.22. *Punamäki* sekä 5.23. *Tiurunneva 1* ovat historiallisen ajan tervahautoja. Lisäksi sähkönsiirtoreiteiltä havaittiin kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta 5.24. *Karoonpalli 5* ja 5.28. *Tiurunneva*, jotka molemmat ovat historiallisen ajan rajamerkkejä. Entinen mahdollinen muinaisjäännös 5.3. *Sulva Brännskogen SW* todettiin maastossa ajoittamattomaksi kivilatomukseksi, joten se ehdotetaan muutettavaksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Nyt tehdyn inventoinnin jälkeen tuulivoimapuistoalueelta tunnetaan 10 kiinteää muinaisjäännöstä ja kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Sähkönsiirtoreittien vaikutusalueelta tunnetaan 13 kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.

Tuulivoimapuiston alueella suunnitellut voimalanpaikat 1, 4, 6 sijoittuvat kiinteiden muinaisjäännösten alueille. Voimalanpaikka 1 sijoittuu esihistorialliselle rökkiöalueelle (raportin kohde 5.14 *Pörtom Tallmossen*), alle 20 m etäisyydelle tunnetusta rökkiöstä. Myös voimalanpaikka on 4 sijoittuu esihistorialliselle rökkiöalueelle (5.10 *Hömossgjutan*), noin 15 m etäisyydelle tunnetusta rökkiöstä. Voimalanpaikka 6 sijoittuu niin ikään esihistorialliselle rökkiöalueelle (5.9 *Petalax-Rimossbacken*). Kyseisen muinaisjäännöskohteen yli 200 rökkiötä

ei ole kartoitettu tarkasti, mutta nykytiedon perusteella voimalanpaikka 6 olisi sijoittumassa noin 70 m etäisyydelle tiedetystä rökkiöstä.

Suunnitelluista sähkönsiirtolinjoista eteläisemmän alueelle sijoittuu viisi muinaisjäännöskohdetta. Pohjoisesta etelään: linjan pohjoisosassa sen kohdalle sijoittuu historiallisen ajan rajamerkki (muu kulttuuriperintökohde 5.27 Holmströmasbacken). Rainebäckin eteläpuolella linjan kohdalle sijoittuu kaksi kiinteää muinaisjäännöstä: ajoittamaton rökkiökohde (5.16 Rainemossen) sekä esihistoriallinen rökkiökohde (5.17 Pörtom-Velkanebäcken). Horonkylän itäpuolella välittömästi linjan itäpuolelle sijoittuu kaksi kiinteää muinaisjäännöstä: historiallisen ajan tervahaudat 5.22 Punämäki ja 5.23 Tiurunneva 1.

Pohjoisemman sähkönsiirtolinjan alueelle sijoittuu 4 muinaisjäännöskohdetta. Alkaen pohjoisesta, Tuovilan sähköasemalta. Puntaisen ja Bergbackenin väliin sijoittuu kolme kiinteää muinaisjäännöstä: ajoittamaton kivilatomus (5.3 Sulva Brännskogen SW), esihistoriallinen hautaröykkiö (5.4 Karoonpalli 4) ja esihistoriallinen hautaröykkiökohde (5.5 Karoonpalli). Kiinteiden muinaisjäännösten lisäksi linjan kohdalle sijoittuu historiallisen ajan rajamerkki (kaksiosainen muu kulttuuriperintökohde 5.24 Karoonpalli 5).

Muut tuulivoimapuiston hankealueelta ja sähkönsiirtoreiteiltä havaitut muinaisjäännöskohteet sijoittuvat vähintään noin 45 m etäisyydelle suunnitelluista voimalapaikoista tms. nyt tiedossa olleista muuttuvan maankäytön alueista.

Jussi-Pekka Hiltunen, Jaakko Ervasti
ja Teemu Tiainen

Heilu Oy

4.10.2023

Kuva 8. Voimalan nro 1 paikka Pörtom-Tallmossen muinaisjäännösalueen pohjoisosassa. Pohjoiseen.

Kuva 9. Voimalan nro 4 paikka Hömsgjutanin muinaisjäännösalueen eteläosassa. Pohjoiseen.

Kohdeluettelo

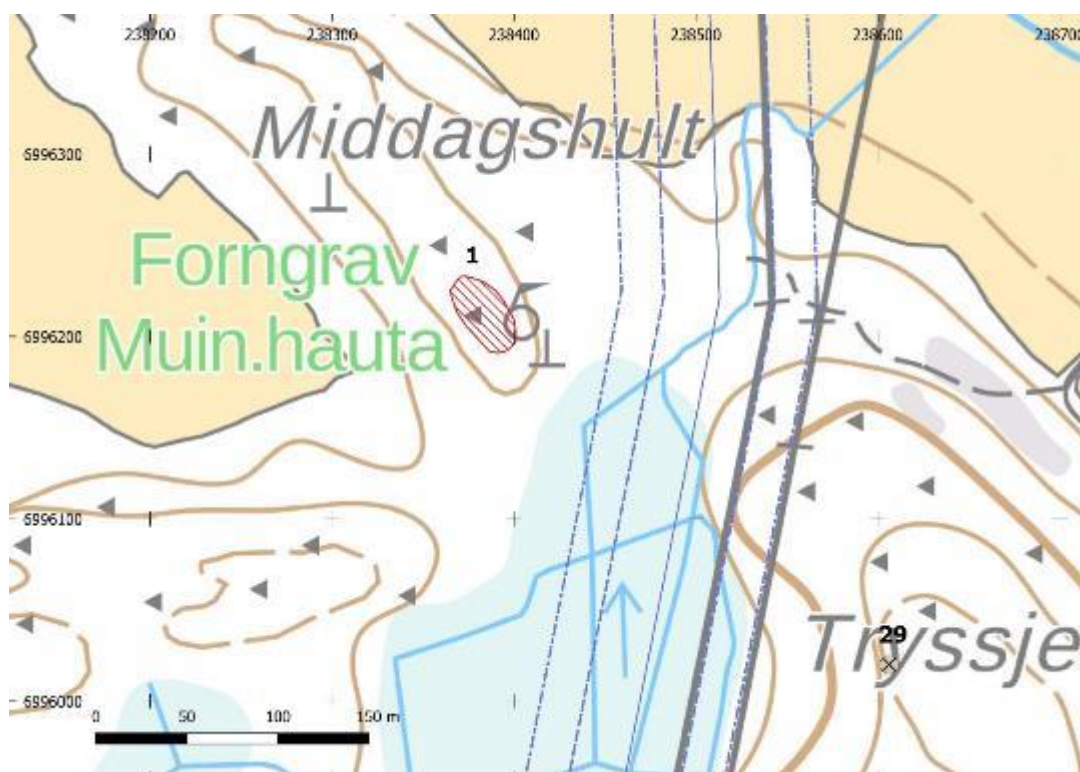
Numero	Nimi	Kunta	Tyyppi	Tarkenne	Ajoitus	Mj-tunnus
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET						
1	Middagshult	Mustasaari	hautapaikat	hautaröykkiöt	rautakautinen	499010001
2	Tölby Brännskogen	Mustasaari	asuinpaikat	asumuspainanteet	varhaismetallikautinen	499010005
3	Sulva Brännskogen SW	Mustasaari	kivirakenteet	latomukset	ajoittamaton	769000007
4	Karoonpalli 4	Laihia	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	uusi kohde
5	Karoonpalli	Laihia	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	399010122
6	Petalax-Gorjuthbacken	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	ajoittamaton	590010006
7	Petalax-Högbackkärret	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	varhaismetallikautinen	590010007
8	Petalax-Smalmosskärr	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	varhaismetallikautinen	590010009
9	Petalax-Rimossbacken	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	rautakautinen, esiroomalainen	590010001
10	Hömossgjutan	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	1000013383
11	Lillmossen	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	varhaismetallikautinen	1000013384
12	Petalax-Tallmossen B	Maalahti	työ- ja valmistuspaikat	keittokuopat	varhaismetallikautinen	590010016
13	Petalax- Tallmossen/Ängsbacken	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	ajoittamaton	590010014
14	Pörtom-Tallmossen	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	605010010
15	Petalax-Lill-Tallmossen	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	590010003
16	Rainemossen	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	ajoittamaton	uusi kohde
17	Pörtom-Velkanebäcken	Närpiö	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	605010027
18	Timmeråsen 4	Närpiö	hautapaikat	hautaröykkiöt	pronssikautinen	1000015060
19	Pörtom-Husgårdsfäbodan	Närpiö	asuinpaikat	-	kivikautinen	605010048
20	Pörtom-Rackle	Närpiö	asuinpaikat	-	kivikautinen	605010051
21	Kuusisto	Teuva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
22	Punamäki	Teuva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
23	Tiurunneva 1	Teuva	työ- ja valmistuspaikat	tervahaudat	historiallinen	uusi kohde
MUUT KULTTUURIPERINTÖKOhteet						
24	Karoonpalli 5	Mustasaari/Laihia	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
25	Smalmossen	Maalahti	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
26	Brännback	Maalahti	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
27	Holmströmasbacken	Maalahti	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
28	Tiurunneva 2	Teuva	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde
POISTETTU KIINTEÄ MUINAISJÄÄNNÖS						
29	Tryselibacken	Mustasaari	kivirakenteet	latomukset	pronssikautinen, rautakautinen	499010003
30	Petalax-Mämrekärret	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	varhaismetallikautinen	590010005
31	Petalax-Högbacken	Maalahti	kivirakenteet	röykkiöt	ajoittamaton	590010008
32	Pörtom-Tallmossen 2	Maalahti	hautapaikat	hautaröykkiöt	varhaismetallikautinen	605010052
MUUT HAVAINNOT						
33	Österkärr	Maalahti	kivirakenteet	rajamerkit	historiallinen	uusi kohde

5. Muinaisjäännöskohteet (uusi kohde*)

Kiinteät muinaisjäännökset

5.1. Middagshult

Nimi:	Middagshult
Kunta:	Mustasaari
Muinaisjäännöstunnus:	499010001
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	rautakautinen
Koordinaatit:	N: 6996203 E: 238386 z: 20
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/Röykkiö 1
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen tarkastus 1976 Markus Hiekkänen kaivaus 1981 Pekka Honkanen kaivaus 1982
Aiemmat löydöt:	KM 31355: 1-6

Kartta 31. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Poistettu kiinteä muinaisjäännös Tryssjelibacken on merkitty harmaalla pisteellä, jossa keskellä musta rasti (29). Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisillä viivoilla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Laihianjoen eteläpuolella, noin 3,5 km joesta, valtatie 3:n eteläpuolella, Hälsingby-Pundars maantieltä noin runsas kilometri itään. Viljelyaukean itä-kaakkoisreunalla olevan laajan metsä- ja mäkialueen äärimmäisessä luoteispäässä, osaksi kalliolla on ryhmä rökkiöitä, matalia, läpimitta noin 7-3 m välillä. Osa rökkiöistä on pyöreitä, jokunen suorakulmainen, useimpia on pengottu. Suurimmat ja eniten pengotut ovat kiistatta hautarökkiöitä, pienet epävarmoja.

Rökkiöistä yksi on tutkittu 1981 ja kaksi 1982. Vuoden 1981 löydöt varhaista rautakautta.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnissa. Paikalta havaittiin neljä rökkiötä. Rökkiöt sijoittuvat mäkialueen kaakkoisosaan. Suurin rökkiöistä (rökkiö 1) sijaitsee aivan mäkialueen äärimmäisessä kaakkoispäässä. Alue on melko tiheää sekametsää ja maasto on paikalla kivistä.

Rökkiö 1 on muodoltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 7 metriä. Se on korkeudeltaan noin 30 cm ja sen keskellä on noin 50 cm halkaisijaltaan oleva kuoppa. Rökkiötä on ilmeisesti pengottu. Rökkiö sijaitsee mäkialueen kaakkoiskärjessä. Kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa.

Rökkiö 2 (N 6996205 E 238386) sijaitsee noin 4 metrin päässä rökkiöstä 1 luoteeseen. Epämääräisemmän muotoinen rökkiö on kooltaan noin 2 x 3 metriä. Korkeutta tällä on noin 25 cm. Kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa.

Rökkiö 3 (N 6996207 E 238385) sijaitsee noin 3 metrin päässä rökkiöstä 2 luoteeseen. Se on kooltaan noin 3 x 2 metriä ja melko kulmikas. Rökkiön korkeus on noin 25 cm. Rökkiön länsi- ja lounasreunoilla erottuu selvästi isommat reunakivet. Kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa.

Rökkiö 4 (N 6996218 E 238377) sijaitsee rökkiöstä 3 noin 12 metriä luoteeseen. Se on muodoltaan pyöreä ja sen halkaisija on noin 3 metriä. Rökkiön keskellä on noin 0,8 metriä syvä kuoppa, jonka halkaisija on noin 1,5 metriä. Rökkiön pohjoispuolella on suurehko maakivi. Reunoilla erottuvat kivet ovat sammaleen peitossa.

Inventoinnin yhteydessä kohteelle laadittiin aluerajaus sekä tarkennettiin kohteen paikkatietoa. Muinaisjäännösrekisterin aiempi paikkatieto osoitti rökkiöistä noin 20 metriä koilliseen, paikalta josta ei havaittu rökkiöitä.

Muinaisjäännös sijaitsee noin 109 metriä länteen suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta

Röykkiö 1. Pohjoiseen.

Röykkiö 2. Kaakkoon.

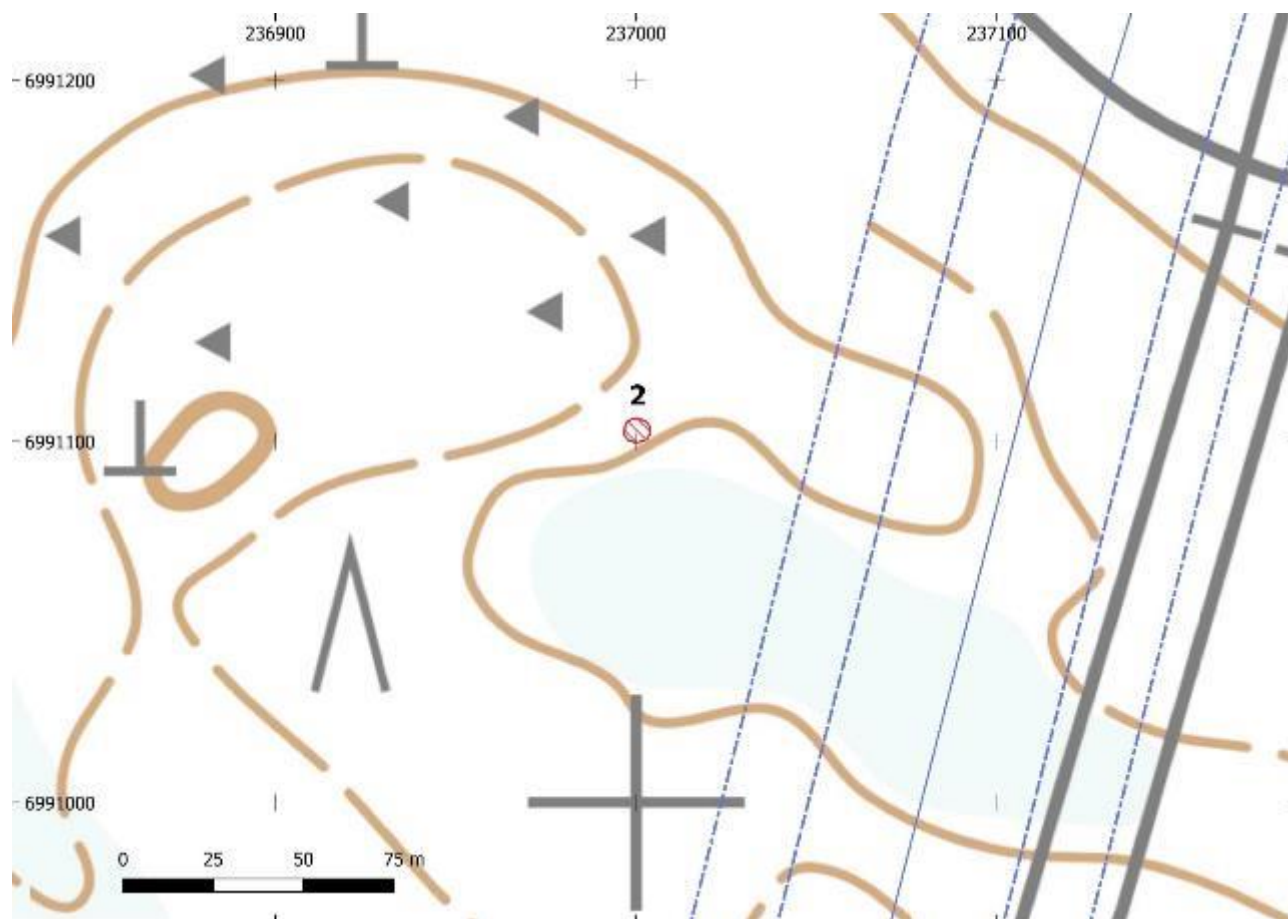
Röykkiö 3. Koilliseen.

Röykkiö 5. Lounaaseen.

5.2. Tölby Brännskogen

Nimi:	Tölby Brännskogen
Kunta:	Mustasaari
Muinaisjäännöstunnus:	499010005
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat, asumuspainanteet
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Pentti Rislä tarkastus 2002
Koordinaatit:	N 6991103 E 237000 Z 36
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Kartta 32. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisillä viivoilla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Mustasaaren Tölbyssä, Rimalan ja Pundarsin välisessä metsämaastossa, suuren voimalinjan länsipuolella vajaat 200 m linjasta, metsäautotieltä etelään noin 200 m. Paikka on kivikkoista mäkeä, joka on palanut noin 150 vuotta sitten. Mäellä on näkyvissä vanhan metsän ja istutusmetsän raja, jolla vanhan metsän puolella selvä kivivallin reunustama majanpohja ja siitä noin 10 m istutusmetsän puolella soikea painuma. Maanpinta on kivinen, rakenteet ovat lohkaraisen kivirakan itäreunalle jäävällä tasaisella alueella, jonka ympärillä on harvaksen siirtolohkareita. Pohjoiseen laskeva rinne on louhikkoa.

Majanpohja on pyöreä, sisähalkaisija noin 4 m ja valli noin 1,5 m leveä. Valli on tehty noin päänkokoisista kivistä, suuaukko koillisessa, lounaisreunasta valli on maanpinnan tasalla ja erottuu kivettynä painumana. Suuaukon sivut jatkuvat noin 1,5-2 m suoran vallin reunustamana ja merkinnevät eteistilaa. Majanpohjasta noin 10 m länteen sijaitseva painauma on kooltaan noin 4 x 2 m.

Inventointi 2023:

Kohde on muinaisjäännösrekisterin mukainen. Kuvauksessa mainittua majanpohjasta noin 10 m länteen sijaitsevaa painaumaa ei havaittu maastossa. Kohteen paikkatietoa tarkennettiin ja sille laadittiin aluerajaus.

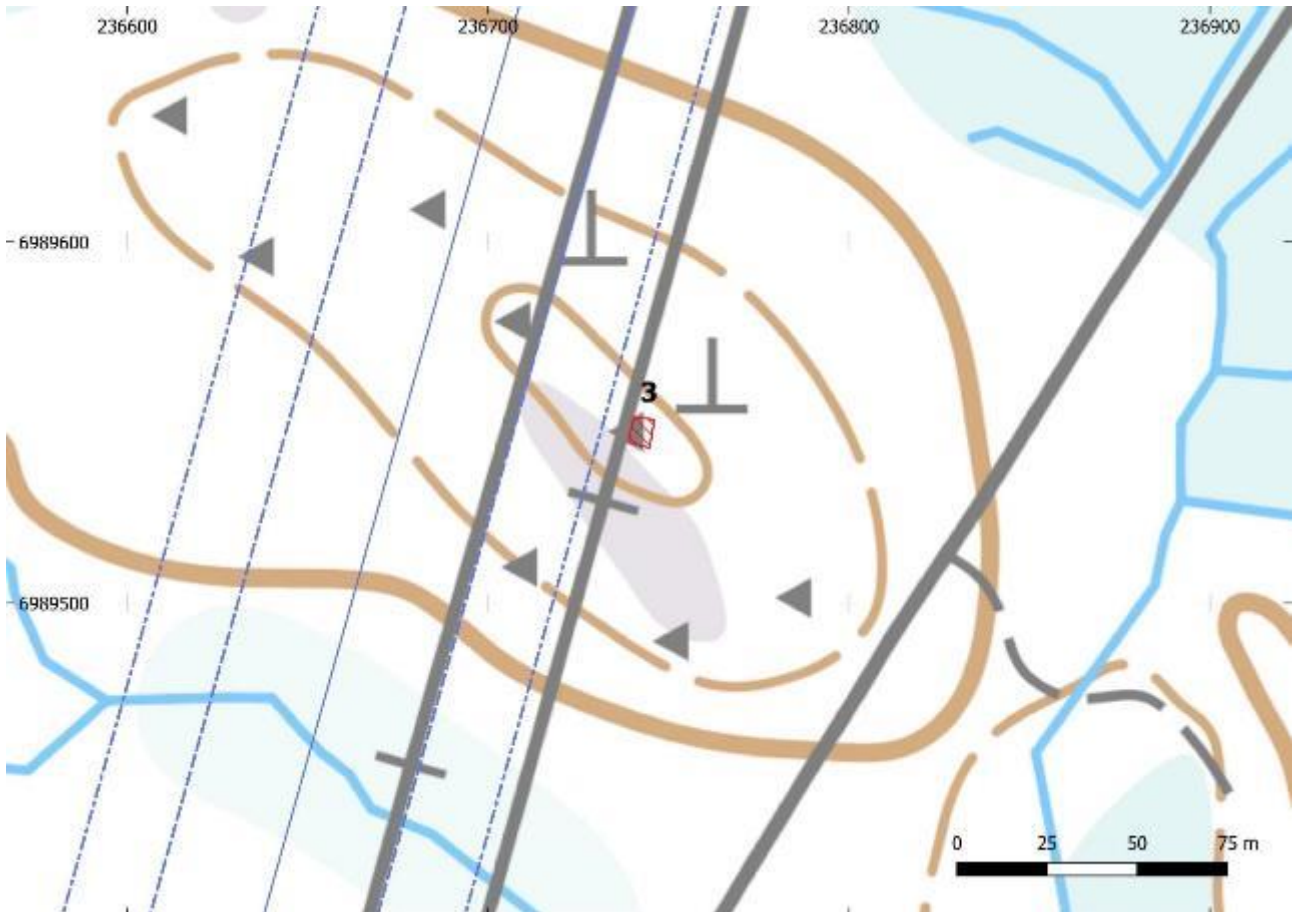
Muinaisjäännös sijaitsee noin 100 metriä länteen suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Kuva 10. Tölby Brännskogenin majanpohja. Itään.

5.3. Sulva Brännskogen SW

Nimi:	Sulva Brännskogen SW
Kunta:	Mustasaari
Muinaisjäännöstunnus:	769000007
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös (entinen mahdollinen muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, latomukset
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Jaakko Lammila kartoitus 1979
Koordinaatit:	N 6989547 E 236741 Z 32
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus

Kartta 33. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty sinisillä viivoilla.

Muinaisjäännösrekisterin kuvaus:

Mustasaaren/Sulvan ja Laihian rajan tuntumassa, rajalta noin 500 m länteen, Mustasaaren puolella, luontaisen kivisen mäen kaakkoispäässä on kartoittajan ilmoittama röykkiö/latomus. Se sijaitsee ilmoituksen mukaan voimalinjan alla.

Ei tarkempia tietoja.

Inventointi 2023:

Aivan voimajohtolinjan aukean itäreunalta havaittiin kivilatomus, jonka koko noin 1,5 x 1,5 x 0,2 metriä. Alue on hyvin louhikkoinen ja paikoitellen avokallioinen. Latomus on tehty kahden kallioisen alueen väliin ja sen ympärillä kasvaa melko tiheää nuorta taimikko ja puskaa. Latomuksen tarkemmasta funktiosta ei ole tietoa, mutta se on selvästi ihmisen tekemä.

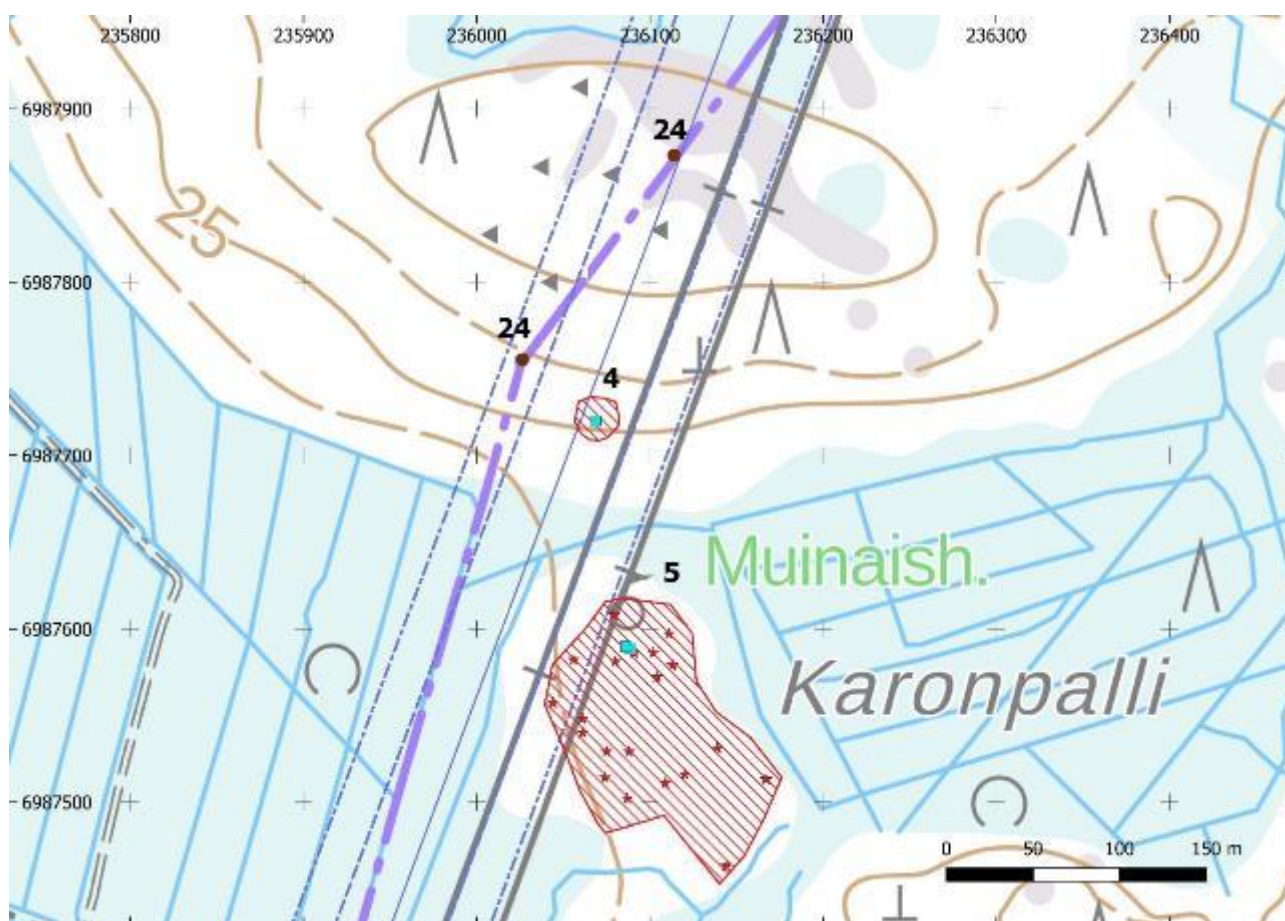
Muinaisjäännös sijaitsee noin 64 metriä itään suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Kuva 11. Sulva Brännskogen SW kivilatomus. Länteen.

5.4. Karoonpalli 4*

Nimi:	Karoonpalli 4
Kunta:	Laihia
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987719 E 236068 Z 25
Koordinaattiselite:	röykkiön keskiosa

Kartta 34. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla (kohteet Karoonpalli 4 ja Karoonpalli). Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä. Muu kulttuuriperintökohde Karoonpalli 5 on merkitty ruskeilla pisteillä Mustasaaren ja Laihian rajalle. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty sinisellä viivalla.

Inventointi 2023:

Sähkölinjakäytävän ja metsäalueen reunalla sijaitsee pyöreänmallinen rökkiö, joka on halkaisijaltaan 3,5 metriä. Rökkiö koostuu päänsäikeisistä kivistä, jotka ovat osin sammaloituneita, mutta erottuvat vielä selkeästi. Rökkiön muoto näyttää vahingoittuneen luultavasti sähkölinjan rakentamisen yhteydessä, ja kohteen päältä on levinnyt kiviä reunoille. Rökkiön länsilaidalle on pidetty nuotiota. Sijaintinsa ja ulkomuotonsa perusteella rökkiö on todennäköisesti varhaismetallikautinen hautarökkiö.

Noin 110 metriä rökkiön etelä-kaakkoispuolella sijaitsee tunnettu kohde Karoonpalli, joka muodostuu kymmenistä varhaismetallikautisista hautarökkiöistä. Kohteen välillä sähkölinjalla ei kuitenkaan ole näkyvissä rökkiöitä. Noin 300 metriä rökkiön koillispuolella sijaitsee keittokuoppakohde Karoonpalli 2.

Kuva 12. Rökkiön muoto on vahingoittunut ja päällä näkyy myös merkkejä viimeaikaisesta nuotiosta. Voimajohtolinja kulkee kohteen itäpuolella. Lounaaseen.

5.5. Karoonpalli

Nimi:	Karoonpalli
Kunta:	Laihia
Muinaisjäännöstunnus:	399010122
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen tarkastus 1992 Mirja Miettinen ja Esko Luoma tarkastus 1986 Vesa Laulumaa ja Piritta Häkälä tarkastus 2011
Koordinaatit:	N 6987558 E 236067 Z m.mpy alin: 22,50 m.mpy ylin: 27,50
Koordinaattiselite:	Suurimman röykkiön gps-koordinaatit, sijaitsee sähkölinja-aukealla

Kohteen kartta on edellisen kohteen 5.4. Karoonpalli 4 yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Laihian länsiosassa, Laihian ja Mustasaaren rajalla, voimalinja-aukealla ja sen itäpuoleisessa taimikossa. Kohde tarkastettiin vuoden 2011 inventoinnissa. Aiemmin kohde oli jaettu neljään eri ryhmään (a-d):

- a) voimalinjalla ja sen tuntumassa 40 röykkiötä, joista arviolta 32 äestetty metsänuudistuksessa kokonaan tai osaksi rikki v. 1991. Muutamassa suurimmassa näkyvissä hiekkakivilaakoja.
- b) edellisestä pohjoiseen n 130 m, osaksi voimalinjalla, osaksi sen länsipuolella 14 röykkiötä.
- c) edellisestä n 260 m itäkoilliseen 10 röykkiötä ja kaksi isoa kuopannetta/kuoppaliettä, joissa palaneita kiviä ja hiiltä keskellä
- d) edellisestä n. 220 m itäkoilliseen, 10 röykkiötä ja iso kuopanne/kuoppaliesi, jossa palaneita kiviä ja hiiltä keskellä.

Vuoden 2011 inventoinnissa löydettiin ryhmästä a 21 röykkiötä. Ne sijaitsevat voimalinjalla ja sen itäpuolisessa nuorena metsässä. Röykkiöt on yleensä kasattu isojen kivien ympärille tai kallion koloihin ja ne ovat melko matalia. Joukossa on muutaman isompi, joiden leveys on noin kuusi metriä. Osa röykkiöistä on selvästi näkyviä, mutta osa melko pieniä ja huomaamattomia. Muutamissa oli nähtävissä punertavia hiekkakivilaakoja. Kohteen rajausta perustuu näkyviin rakenteisiin ja topografiaan.

B ryhmän kohdalta ei löytynyt yhtään röykkiötä. Ryhmästä c havaittiin vain yksi palokuoppa, mutta ei röykkiötä, samoin ryhmästä d löytyi vain iso kuoppaliesi, muttei röykkiötä.

Ryhmistä c ja d muodostettiin vuoden 2011 inventoinnissa erilliset muinaisjäännöskohteet: Karoonpalli 2 ja Karoonpalli 3.

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnissa tarkasteltiin kohteen pohjois- sekä länsiosaa olemassa olevan voimajohtolinjan kohdalta. Uusi sähkölinja on suunniteltu kohteen sekä olevan voimajohtolinjan länsipuolelle, joten kohdetta ei kokonaisuudessaan tarkastettu maastossa. Alue on vahvasti pusikoitunut, joten röykkiöiden havaitseminen alueella on erittäin hankalaa.

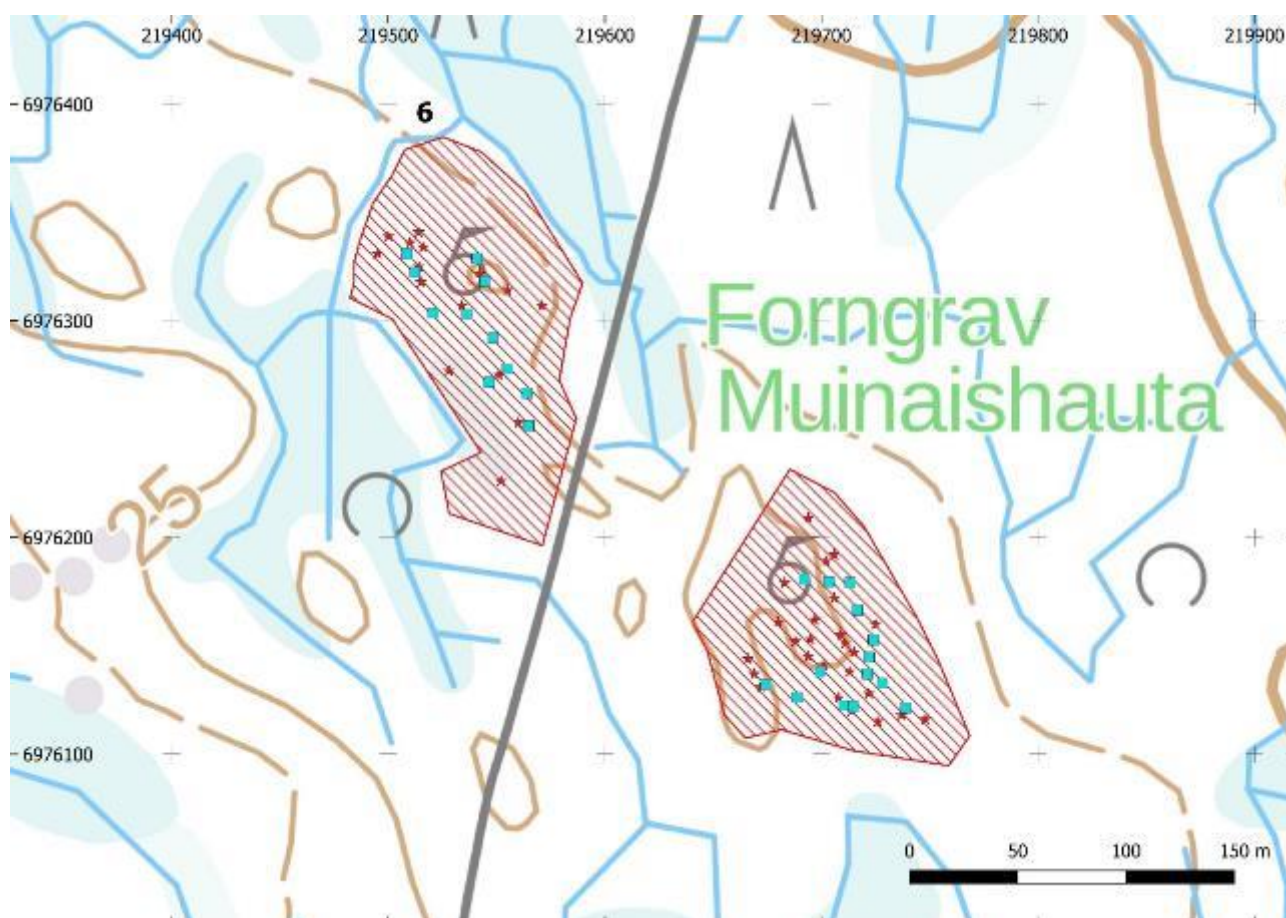
Muinaisjäännösalueen pohjoisosassa havaittiin muutama röykkiö, jotka olivat osaksi rikki. Noin 105 metriä muinaisjäännösalueen pohjois-luoteispuolelta löydettiin uusi röykkiö, Karoonpalli 4.

Kuva 13. Kohteen pohjoisosasta löydetty hajonnut kiviröykkiö. Länteen.

5.6. Petalax-Gorjuthbacken

Nimi:	Petalax-Gorjuthbacken
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010006
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6976315 E 219542 Z m.mpy alin: 25
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 35. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Petolahden kirkosta kaakkoon, Ribackskogenista pohjoiseen, Gorrgjutanin tuntumassa. Röykkiöt ovat kahdessa ryhmässä, niiden välistä kulkee pohjois-etelä –suuntainen metsäautotie. Alueen maaperä on moreenia. Länsiosan röykkiöt ovat kuusimetsässä ja hakkuuaukealla, itäosan röykkiöt ovat paikoin tiheässä kuusi/mäntymetsässä, itäosan eteläisimmät röykkiöt ovat hakkuualueen laidalla.

Länsiosan röykkiöt ovat matalia, halkaisijaltaan 3-6 metriä. Osassa on kaivelun merkkejä. Itäosan röykkiöistä suurin osa on vastaavanlaisia kuin läntisetkin, mutta joukossa on pari isompaa ns. kranssimaista eli kehällistä röykkiötä. Eteläisimmät röykkiöt ovat pieniä halkaisijaltaan 1-2 metriä. Osa röykkiöistä voisi olla peltoraunioita.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Kohteen röykkiöitä ei kartoitettu tarkemmin vaan maastossa pyrittiin tarkastelemaan muinaisjäännösalueen laajuutta. Kohteesta tunnetaan entuudestaan 40 röykkiötä. Vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä havaittiin 24 röykkiötä, joiden paikkatiedot mitattiin GPS-paikantimella. Röykkiöiden koko on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Hömossvägen nimisen metsäautotien länsipuolelta havaittiin 11 röykkiötä. Suurimmat röykkiöt sijaitsevat muinaisjäännösalueen pohjoisosassa harvennetussa kuusimetsässä korkeamman mäen laella. Pienemmät röykkiöt sijaitsevat lähempänä metsäautotietä melko tiheässä mäntytaimikossa, jossa niiden havaitseminen on hankalaa. Itäpuolelta havaittiin 13 röykkiötä. Metsäautotien itäpuolella on melko vasta tehty harvennushakkuuta ja alueella on paljon metsäkoneen jälkiä sekä oksia ja puunrakoja maassa, joka vaikeutti röykkiöiden havaitsemista. Osa oksista ja puista peittää röykkiöitä. Röykkiöt sijaitsevat mäkisen alueen laella sekä sen itä- ja koillisrinteellä. Suurimmat röykkiöistä sijaitsevat muinaisjäännösalueen itä- ja koillisrinteellä.

Kuva 14. Metsäautotien länsipuolella harvennetussa kuusimetsässä sijaitseva suuri röykkiö. Etelään.

Kuva 15. Pienempi ja matalampi röykkiö metsäautotien länsipuolella mäntytaimikossa. Luoteeseen.

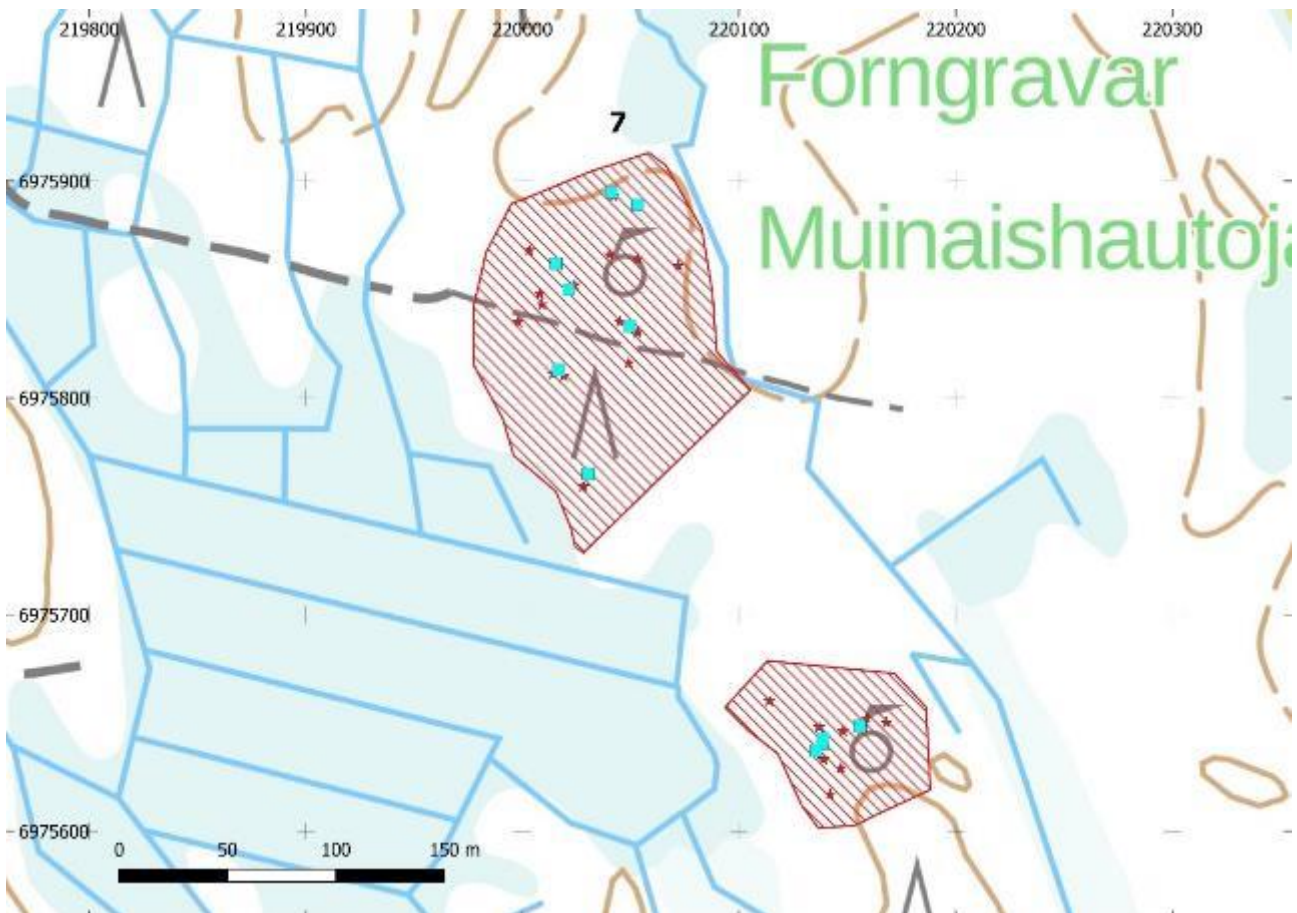
Kuva 16. Metsäautotien itäpuolella sijaitsevat röykkiö, joka on oksien ja puunrankojen peitossa. Pohjoiseen.

Kuva 17. Metsäautotien itäpuolella, muinaisjäännösalueen itäosassa sijaitseva röykkiö. Koilliseen.

5.7. Petalax-Högbackärret

Nimi:	Petalax-Högbackärret
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010007
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, röykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6975888 E 220047 Z m.mpy alin: 25
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 36. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee viitisen kilometriä Petolahdesta kaakkoon, Ribackskogenin koillispuolella, Gorjuthbackenista noin 300 metriä kaakkoon. Kohde muodostuu kahdesta rökkiöryhmästä, jotka sijaitsevat noin 100 metrin päässä toisistaan. Luoteisryhmässä on 17 rökkiötä ja kaakkoisessa 8. Alue on moreenipohjaista mäntykangasta.

Rökkiöt ovat halkaisijaltaan 3-6 metriä, osa on matalia ja osa selvemmin erottuvia, korkeudeltaan puolisen metriä. Rökkiöt ovat enimmäkseen sammaloituneita. Rökkiöalueen läpi kulkee ajopolku palstojen rajaa myöten ja yhden matalan rökkiön päältä on ajettu.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Kohteen rökkiöitä ei kartoitettu tarkemmin vaan maastossa pyrittiin tarkastelemaan muinaisjäännösalueen laajuutta.

Muinaisjäännösrekisteriin on merkitty 25 rökkiötä, joista 17 sijaitsee luoteisemmalla alueella ja kahdeksan kaakkoisemmalla alueella. Vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä luoteisemmalta alueelta havaittiin seitsemän rökkiötä ja kaakkoisemmalta alueelta neljä rökkiötä. Rökkiöiden kivet ovat pääsääntöisesti sammaleen peitossa. Selvemmin erottuvat ja suurimmat rökkiöt sijaitsevat luoteisemman alueen pohjoisosassa melko tiheässä sekapuumetsässä. Kaakkoisemman alueen rökkiöt olivat matalia ja pienempiä ja erottuvat heikommin ympäristöstä.

Kaakkoisempi rökkiöryhmä sijaitsee noin 100 metriä pohjoiseen suunnittelun voimalan nro 8 keskikohdasta.

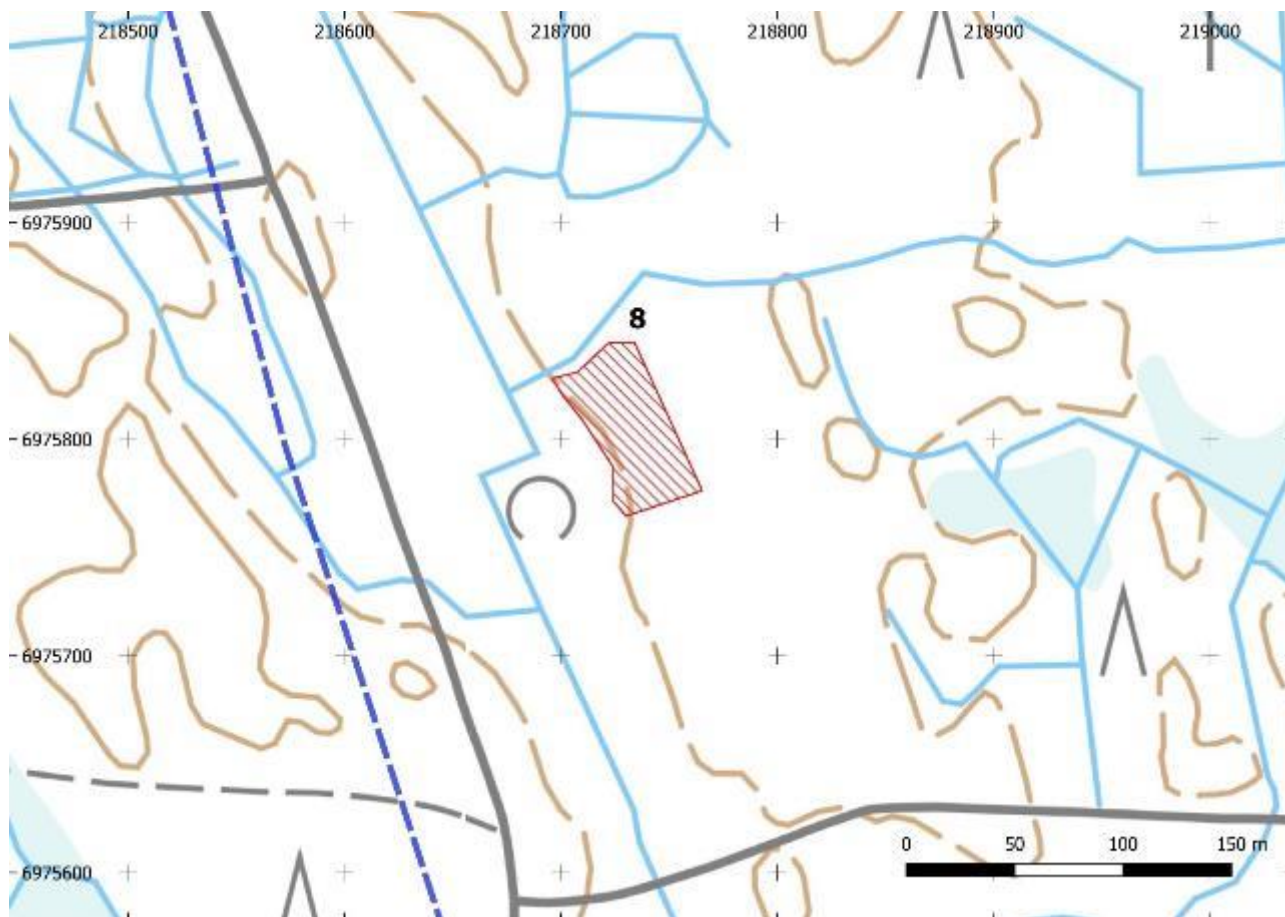
Kuva 18. Muinaisjäännösrekisterin röykkiö 1 luoteisemman alueen pohjoisosassa. Etelään.

Kuva 19. Kaakkoisemman alueen matala röykkiö. Pohjoiseen.

5.8. Petalax-Smalmosskärr

Nimi:	Petalax-Smalmosskärr
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010009
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rökkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6975820 E 218725 Z m.mpy alin: 27,00 m.mpy ylin: 30,00
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 gps-koordinaatit

Kartta 37. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Tuulivoimapuiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Miettisen mukaan ”metsä- ja suoalueella, hakkuuaukealla (v 1974) metsäkumpareella n 60 x 80 m alueella todettu 7 röykkiötä, kooltaan n 4-6 m läpimittaisia. Kahdessa keskellä kaivelujen jäljiltä kuoppa.” Vuoden 2008 inventoinnissa alueelta löydettiin kolme röykkiötä. Röykkiö 1 on kranssimainen, matala, halkaisijaltaan noin 5 metriä. Keskikuoppa on halkaisijaltaan noin 1,5 metriä. Röykkiön 2 halkaisija on noin neljä metri ja siinä keskellä matala kuoppa. Röykkiö 3 on edellisiä matalampi, halkaisijaltaan noin kolme metriä.

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnissa alueelta löydettiin kolme röykkiötä, jotka vastaavat muinaisjäännösrekisterin tietoja. Kranssimainen röykkiö on sammaloitunut, mutta erottuu maastossa edelleen. Pyöreänmuotoinen röykkiö 2 on isokokoinen ja näkyvä, korkeudeltaan noin 1,4 metriä. Sen läheisyydestä löydettiin sitä huomattavasti pienempi röykkiö 3.

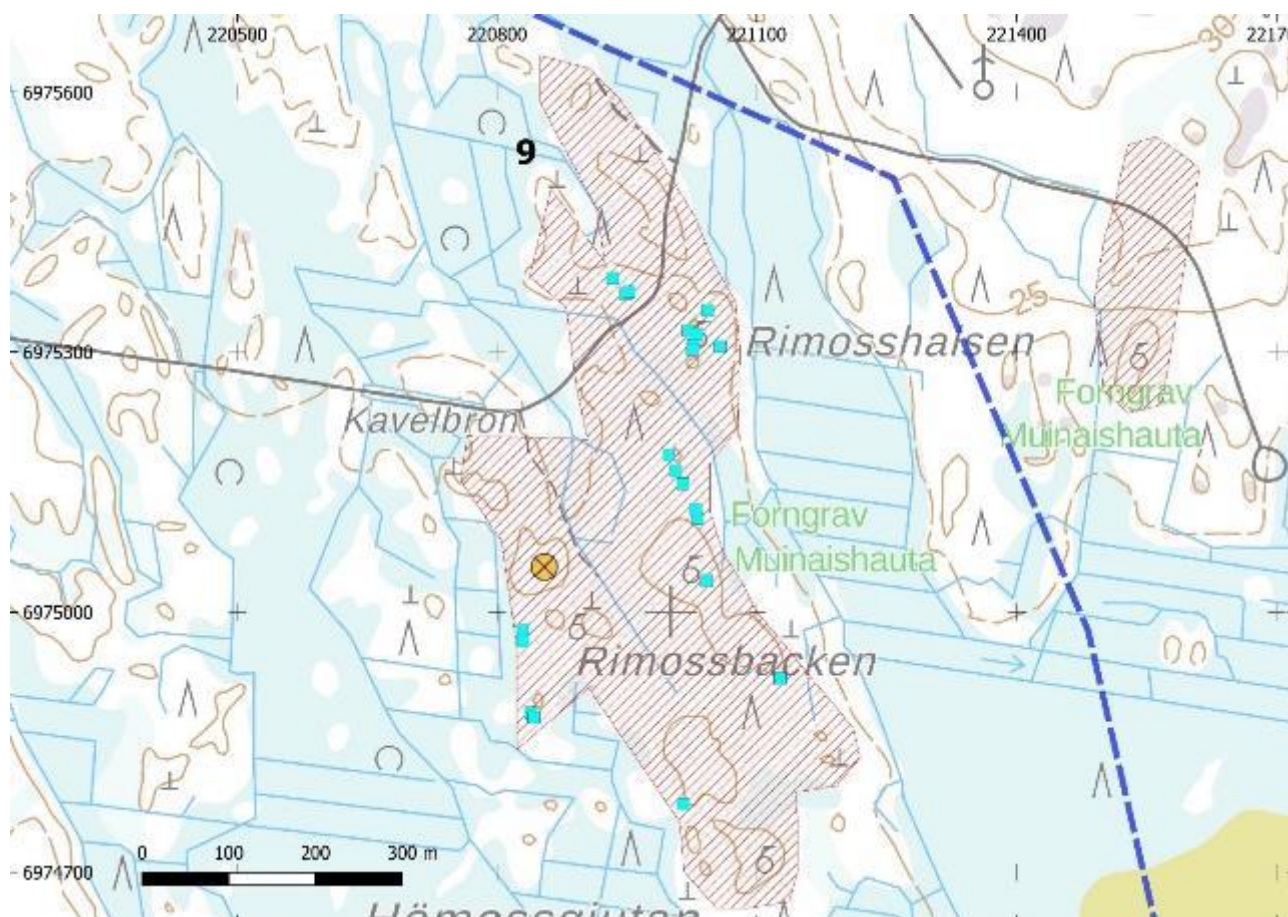
Kuva 20. Kranssimainen röykkiö 1. Etelään.

Kuva 21. Sammaloitunut pyöreänmallinen röykkiö 2. Pohjoiseen.

5.9. Petalax-Rimossbacken

Nimi:	Petalax-Rimossbacken
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010001
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	rautakautinen, esiroomalainen aika
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Mirja Miettinen kaivaus 1974 Mirja Miettinen kaivaus 1975 Vesa Laulumaa inventointi 2008 Jaana Itäpalo inventointi 2013
Koordinaatit:	N 6975096 E 221023 Z mmpy alin: 24,00 mmpy ylin: 26,00
Koordinaattiselite:	alueen pohjoisosa (tutkitut röykkiöt)/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 38. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa tavatut röykkiöt on merkitty sinisillä neliöillä. Suunniteltu voimalanpaikka nro 6 on merkitty oranssilla pistellä muinaisjäännösalueen länsiosaan.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Maalahden eteläosassa, Rimossenin länsipuolella, Flatbergetistä lounaaseen. Rimossbacken on pitkä noin kaakko-luode –suuntainen moreeniharjanne, joka kasvaa lähinnä mäntyä. Kohteen pohjoisosaa halkoo metsäautotie.

Kyseessä on Maalahden laajin ja röykkiömäärältään suurin kohde. Röykkiöitä on noin pitkin harjannetta noin kilometrin matkalla, leveyttä kohteella on parhaimmillaan lähes 300 metriä. Röykkiöalue on kartoitettu vuonna 1974, mutta vuoden 2008 inventoinnissa tehtyjen havaintojen perusteella kohde ulottuu hieman pohjoisempaan kuin aiemmin dokumentoitu.

Vuoden 1974 kartoituksessa laskettiin ainakin 222 röykkiötä. Pääosa röykkiöistä on pieniä, läpimitaltaan noin 2–4 metriä, lisäksi on halkaisijaltaan 5–8 metrisiä sekä kolme yli 10 metristä röykkiötä. Gps-koordinaatteja ei mitattu röykkiöiden suuren lukumäärän ja ajan puutteen vuoksi, alue kierrettiin aluerajauksen saamiseksi.

Röykkiöistä tutkittiin 1974–75 kolme. Ne ajoittuvat paikan korkeuden ja röykkiötyypin perusteella lähinnä esiroomalaiseen rautakauteen ja aivan ajanlaskun vaihteeseen. Ajoittavaa esineistöä tai absoluuttisia ajoituksia kohteesta ei ole.

Vuoden 2013 inventoinnissa kartoitettiin voimajohtolinjauksen molemmilla puolilla röykkiöitä noin 450 m leveällä vyöhykkeellä. Metsätien eteläpuolella on tehty avohakkuu ja metsänauraus, ja tiheä pusikoitunut alue yltää tiestä lähes 100 m etelään. Röykkiöt sijoittuvat lähinnä mäentönkille, niiden välisistä notkelmista havaittiin joitakin röykkiöitä. Tien eteläpuolelta havaittiin joitakin metsänaurauksessa hajonneita röykkiöitä.

Osa röykkiöistä voi olla kaskiröykkiöitä. Kaskipeltoja on voitu perustaa entisille metsäpaloalueille

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnissa tarkasteltiin muinaisjäännösalueen rajaa, jonka yhteydessä havaittiin 21 röykkiötä, jotka mitattiin GPS-paikantimella. Röykkiöiden koko vaihteli 2-6 metrin välillä. Alueen röykkiöitä ei inventoinnin yhteydessä kartoitettu tarkemmin. Yksittäisten röykkiöiden tarkempi dokumentointi ja kartoittaminen vaatisi laajemman ja kohdennetumman tutkimuksen.

Rimossbackenin muinaisjäännösalueen pohjoisosan läpi kulkee Flatbergsvägen niminen metsäautotie. Metsäautotien pohjoispuolelta havaittiin kolme röykkiötä noin 20–40 metrin päästä metsäautotiestä. Tämän kauempaa röykkiöitä ei havaittu, vaikka muinaisjäännösalue jatkuu metsäautotiestä noin 240 metriä pohjoisluoteeseen. Metsäautotien pohjoispuolella maasto on vahvasti heinittynyt ja maassa on paljon oksia sekä puunrankoja. Lisäksi alueella on ajeltu metsäkoneella, joka on jättänyt maahan paljon jälkiä. On siis mahdollista, että röykkiöitä

on enemmänkin metsäautotien pohjoispuolella, mutta inventoinnin aikaan ko. alueen havainnointimahdollisuudet olivat lähes olemattomat.

Metsäautotien eteläpuolelta havaittiin 17 röykkiötä muinaisjäännösalueen reunojen läheisyydestä. Metsäautotiestä noin 70–90 metriä eteläkaakkoon havaittiin alueen isoimmat ja näyttävimmät röykkiöt.

Suunniteltu voimala nro 6 sijoittuu muinaisjäännösalueen länsiosaan.

Kuva 22. Yleiskuva Rimossbackenin muinaisjäännösalueelta metsäautotien pohjoispuolella. Etelään.

Kuva 23. Matala ja pieni röykkiö metsäautotien pohjoispuolella. Pohjoiseen.

Kuva 24. Iso ja näyttävä röykkiö metsäautotien eteläpuolella muinaisjäännösalueen koillisosassa. Kaakkoon.

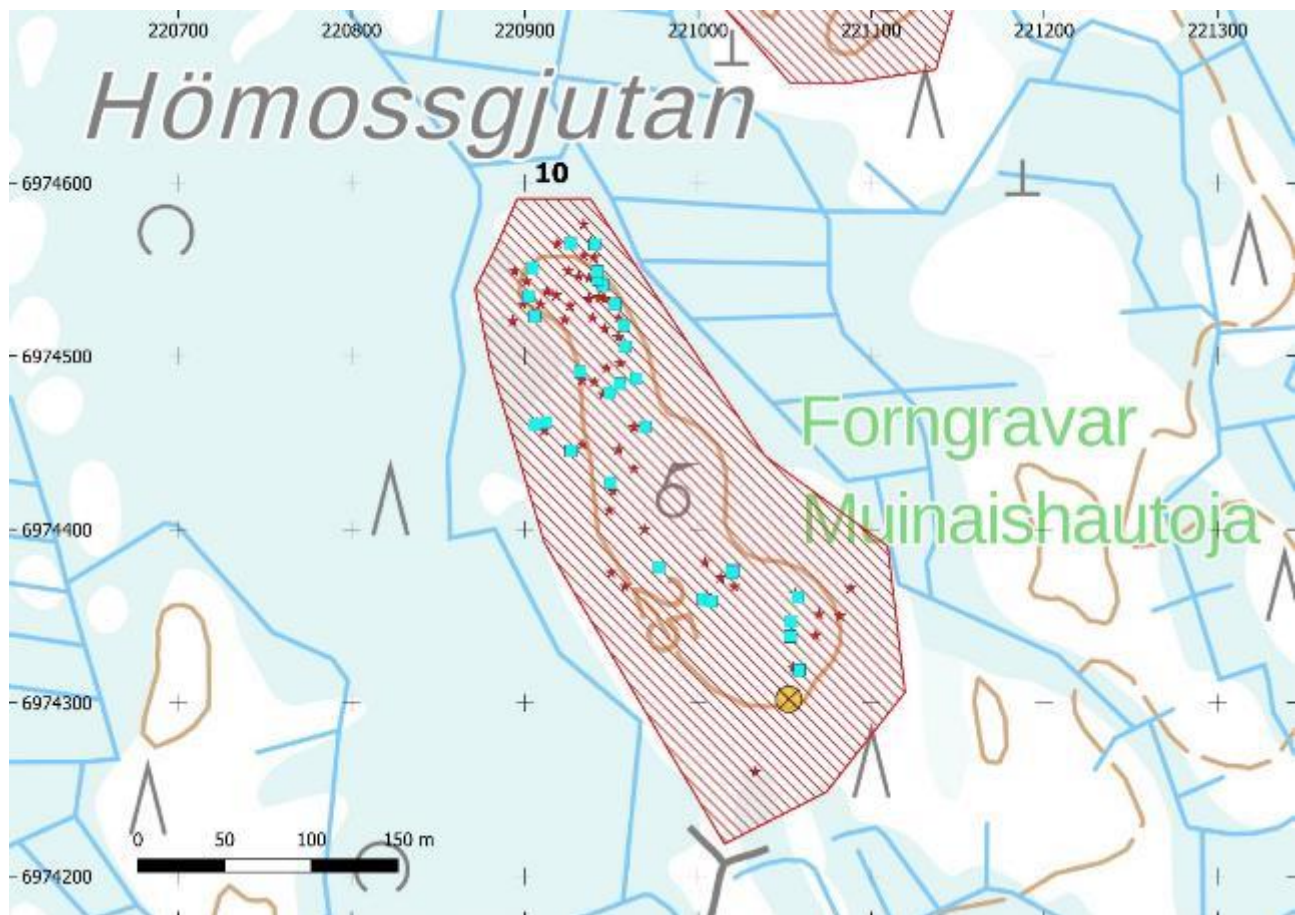
Kuva 25. Muinaisjäännösalueen itäosassa sijaitseva röykkiö. Kaakkoon.

Kuva 26. Isokokoinen röykkiö muinaisjäännösalueen itäosassa. Länteen.

5.10. Hömossgjutan

Nimi:	Hömossgjutan
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	1000013383
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt työ- ja valmistuspaikat, viljelyröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Vesa Laulumaa inventointi 2008 Teija Tiitinen tarkastus 2020
Koordinaatit:	N 6974354 E 221008 Z mmpy alin: 24,00 mmpy ylin: 26,00
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 39. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä. Suunniteltu voimala nro 4 on merkitty oranssilla pisteellä muinaisjäännösalueen eteläosaan.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Rimossenin länsipuolella, Rimossbackenin laajasta röykkiöalueesta parisataa metriä etelään. Kohteiden välissä on Hömossgutanin suo. Röykkiöt ovat noin 300 metrin matkalla kaakko-luode –suuntaisella moeeniharjanteella. Peruskartalle on merkitty muinaisjäännösmerkki, mutta kohteen tarkastuksesta ei ole aiempia tietoja. Vuoden 2008 inventoinnissa alueelta löytyi 54 röykkiötä. Röykkiöt ovat halkaisijaltaan 3-6 metriä ja korkeudeltaan korkeintaan puoli metriä. Osa röykkiöistä on kasattu isojen kivien viereen. Lisäksi alueella on kuoppia ja tasaisia, raivatulta näyttäviä, halkaisijaltaan noin 10 metrisiä alueita.

VARK tarkastus: Kohteen kunnossa ei muutoksia aiempaan kuvaukseen nähden. Alue on kaunista ilmeisesti vanhaa metsälaidun aluetta. Aluskasvillisuus on harvaa ja maasto helppokulkuista. Röykkiöitä on vaikeaa havaita rehevän aluskasvillisuuden vuoksi. Alueen röykkiöt muistuttavat muodoltaan ja sijainniltaan varhaiseen kaskeamiseen liittyviä kivrakenteita pohjanlahden rannikkoalueella, myös alueen laidunmainen ilme ja piirteet kasvillisuudessa viittaavat enemmän arkaaiseen maanviljelyyn kuin hautaamiseen.

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä alueelta havaittiin 27 röykkiötä. Alue käytiin läpi lähinnä muinaisjäännösalueen rajoja myötäillen ja alueen keskikohta jäi vähemmälle huomiolle. Pienimmät röykkiöt olivat halkaisijaltaan noin 1,5 metriä ja suurimmat noin 6 metriä. Korkeutta röykkiöillä oli keskimäärin noin puoli metriä. Suurin osa röykkiöistä on sammaleen peitossa. Röykkiöt painottuvat alueen pohjoisosaan. Röykkiöitä on kasattu myös isojen maakivien päälle sekä viereen.

Suunniteltu voimala nro 4 sijoittuu muinaisjäännösalueen eteläosaan. Heti suunnitellun voimalapaikan pohjoispuolelta tavattiin useita röykkiöitä.

Kuva 27. Voimalan nro 4 aluetta Hömossgjutan muinaisjäännösalueella. Pohjoiseen.

Kuva 28. Sammaleen peittämä röykkiö voimalan nro 4 läheisyydessä. Luoteeseen.

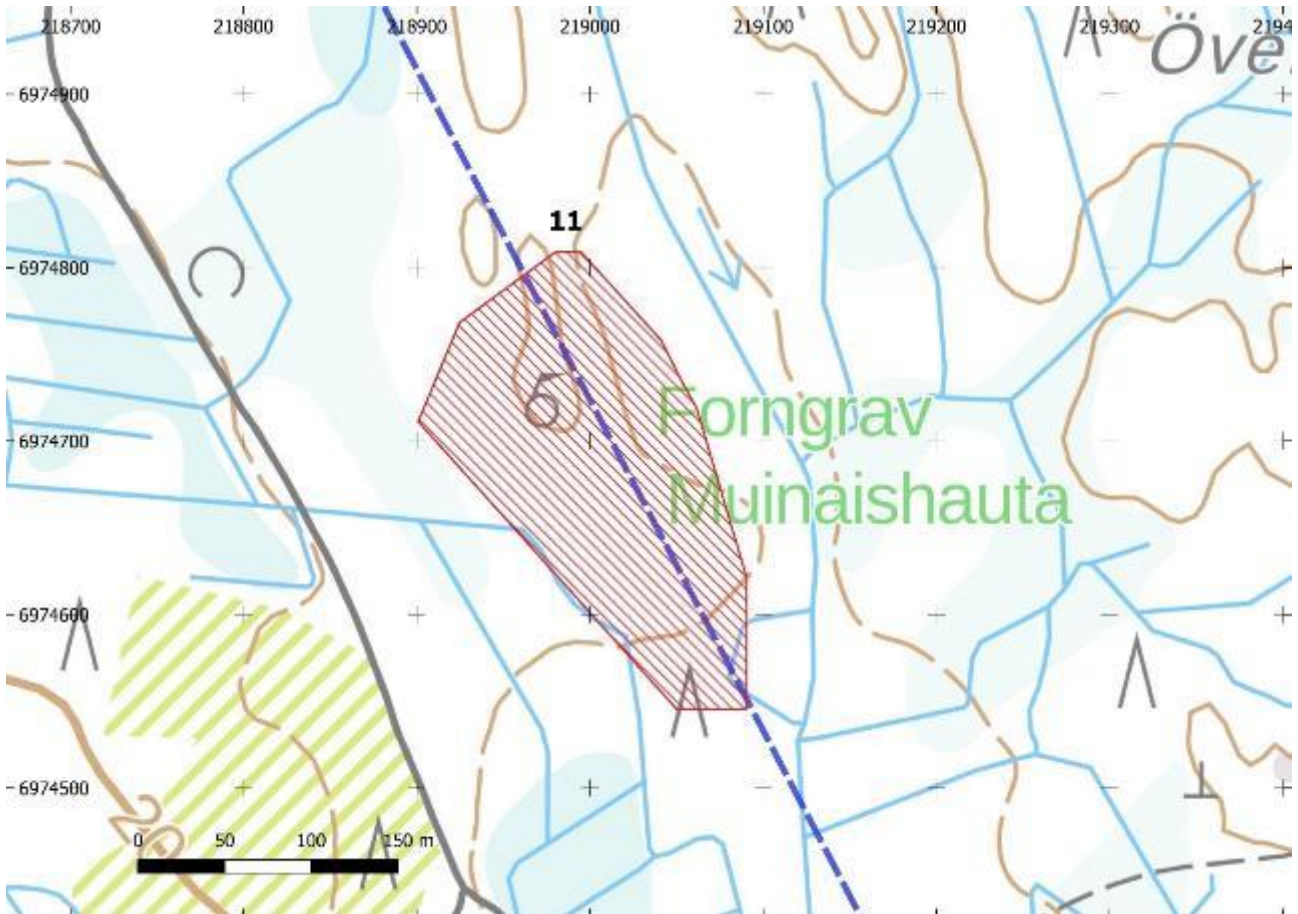
Kuva 29. Suuri röykkiö alueen pohjoisosassa. Luoteeseen.

Kuva 30. Maakiven päälle ja viereen kasattu röykkiö alueen pohjoisosassa. Etelään.

5.11. Lillmossen

Nimi:	Lillmossen
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	1000013384
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rökkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6974715 E 218948 Z m mpy alin: 22, m mpy ylin: 25
Koordinaattiselite:	Rökkiön 1 gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 40. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Tuulivoimapuiston hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee noin 1,2 kilometriä Ribackasta itään, Lillmossenin itäpuolella. Noin sata metriä kohteen länsipuolitse kulkee pohjois-etelä –suuntainen metsäautotie. Alueen maaperä on moreenia, osa rökkiöistä on hakkuuaukealla ja osa kuusimetsässä.

Peruskartalle on merkitty muinaisjäännösmerkki, mutta kohteen tarkastuksesta ei ole aiempia tietoja. Vuoden 2008 inventoinnissa alueelta löytyi 23 rökkiötä. Suurin osa rökkiöistä on pieniä ja matalia, halkaisijaltaan 2-4 metriä. Osa rökkiöistä on kasattu isojen kivien viereen. Suurin rökkiö on numero 3, jonka halkaisija on noin kahdeksan metriä ja korkeus lähes metrin. Sen keskellä on noin puolitoista metriä halkaisijaltaan oleva kuoppa. Osa rökkiöistä sijaitsee kuusimetsässä, suurin osa niistä on metsän etelä- ja itäpuolisella hakkuuaukealla. Pari hakkuualueella olevaa rökkiötä, esim. rökkiö 15, on hieman vahingoittunut metsäkoneen ajettua niiden päältä. Alueella on myös muutamia kuoppia.

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnissa tarkastettiin vain muinaisjäännösalueen itäosaa, joka ulottui tuulivoimapuiston hankealueelle. Hankealueelta löydettiin kaksi rökkiötä, joista suurempi on pitkänmallinen, kooltaan noin 8 x 5 metriä ja korkeudeltaan 1,4 metriä. 15 metriä rökkiön eteläpuolella sijaitsee pienempi rökkiö, joka on sammaleen peittämä ja vaikeasti havaittavissa.

Kuva 31. Isokokoinen kivirökkiö Lillmossenin muinaisjäännösalueen itäosassa.

5.12. Petalax-Tallmossen B

Nimi:	Petalax-Tallmossen B
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010016
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, keittokuopat
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen koekaivaus 1978 Vesa Laulumaa inventointi 2008 Peter Holmblad tarkastus 2009.
Koordinaatit:	N 6973728 E 220703 Z mmpy alin: 25,00 mmpy ylin: 27,00
Koordinaattiselite:	Tunnettu keittokuoppa (Peter Holmbladin ilmoittamat koordinaatit)/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 41. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla. Inventoinnissa löydetty uusi koekuoppa on merkitty sinisellä neliöllä pohjoisemman muinaisjäännösalueen sisäpuolelle. Tunnettu keittokuoppa sijaitsee eteläisemmän alueen sisäpuolella.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohdetta ei löytynyt vuoden 2008 inventoinnissa. Miettinen on kuvaillut kohteen seuraavasti: ”Kohde sijaitsee Rimossenin suon länsipuolella, metsästysmajasta 1200 m koilliseen. Metsämaalla matalalla kumpareella on kolme painannetta, joista yksi erottui hakkuuaukealla muita selvempänä. Painanteen halkaisija on 8 m, muodoltaan se on pyöreä, ei aivan säännöllinen. Painanteen keskellä on 4 m läpimittainen syvennys ja reunaa ympäröi matala, leveähkö valli. Painanteesta löydettiin keramiikkaa. Kahta muuta painannetta ei ole tutkittu.”

Peter Holmblad paikansi kohteen maastossa vuonna 2009. Hänen mukaansa Tallmossenessä on selvä tavanomainen iso keittokuoppa, jota kiertää valli.

Inventointi 2023:

Vuoden 2023 inventoinnissa tarkastettiin Holmbladın koordinaatteja vastannut keittokuoppa, sekä paikannettiin toinen vastaavanlainen keittokuoppa tunnetusta kuopasta noin 225 metriä luoteeseen (N 6973940 E 220627). Entuudestaan tunnettu keittokuoppa vastaa muinaisjäännösrekisterin tietoja. Uusi keittokuoppa on muodoltaan pyöreä ja halkaisijaltaan noin 6 metriä. Kuopan ympärillä on havaittavissa noin 1,5 metriä leveä valli. Kuopan alareunalta otettiin maakairanäyte, josta havaittiin paksu huuhtouma.

Alueella kasvaa harvaa mäntymetsää. Kummankin keittokuopan vallin vierestä erottuu metsäkoneen jälkiä. Keittokuopat liittyvät Miettisen havaintoihin alueella sijaitsevista painanteista, ja on mahdollista, että yksi tai useampi painanteista on hävinnyt metsänkäytön yhteydessä. Kohteen tietoihin ehdotetaan muutettavan muinaisjäännöstyyppiä keittokuoppa entisen asuinpainanteen sijaan. Vuoden 2023 inventoinnissa kohteelle laadittiin aluerajaus.

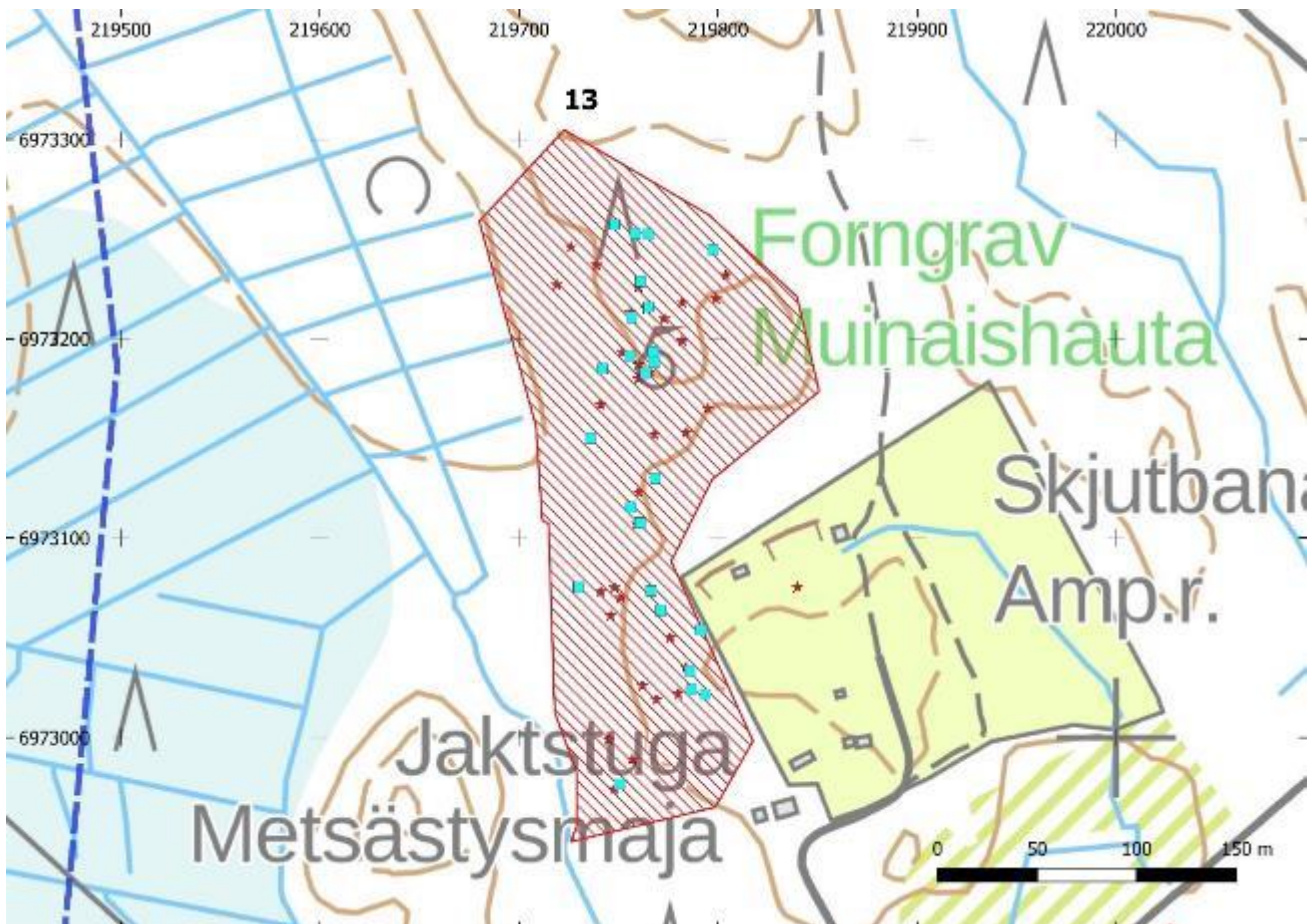
Kuva 32. Entuudestaan tunnettu keittokuoppa. Pohjoiseen.

Kuva 33. Vuoden 2023 inventoinnissa löydetty keittokuoppa muistuttaa kooltaan ja muodoltaan tunnettua keittokuoppaa. Pohjoiseen.

5.13. Petalax-Tallmossen/Ängsbacken

Nimi:	Petalax-Tallmossen/Ängsbacken
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010014
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, röykkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1975 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6973035 E 219785 z 27
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 42. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Maalahden eteläosassa noin 700 metriä Petolahti-Pirttikylä maantiestä pohjoiseen Trodamossenin itäpuolella. Röykkiöt ovat metsästysmajan ja ampumaradan länsi- ja pohjoispuolella. Osa röykkiöistä on hakkuualueella ja niistä muutamat ovat vaurioituneet hakkuussa. Yli puolet röykkiöistä on kuusimetsässä hakkuuaukean pohjoispuolella.

Miettisen inventoinnin mukaan alueella oli 18 röykkiötä vuonna 1974, mutta vuonna 2008 niitä löytyi 33. Lisäksi osa röykkiöistä on todennäköisesti tuhoutunut ampumarataa tehtäessä. Komeimmat röykkiöt, suurimmat halkaisijaltaan 8-10 metriä ja lähes metrin korkeita, ovat vielä jäljellä kuusimetsässä, hakkuualueella olevat röykkiöt ovat pienempiä.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Röykkiöiden lukumäärää ei kartoitettu vaan tarkoituksena oli tarkastaa kohteen laajuus. Inventoinnin yhteydessä alueelta havaittiin 24 röykkiötä.

Muinaisjäännösalueen eteläosassa on vanhaa hakkuuaukeaa, joka on nyt vahvasti pusikoitunut ja heinittynyt. Myös alueen keskiosassa kasvaa tiheää nuorta koivua ja kuusta sekä puskaa ja korkeaa heinää. Näillä alueilla röykkiöiden havaitseminen oli haastavaa. Alueen pohjoisosassa on avarampaa sekapuumetsää. Kaksi suurempaa ja edustavaa halkaisijaltaan lähes kahdeksan metristä ja noin puoli metriä korkeaa röykkiötä paikannettiin alueen keskivaiheilta. Muut röykkiöt olivat kooltaan pienempiä, niiden halkaisijat vaihtelivat noin 1,5-3 metrin välillä ja korkeus oli noin 0,2-0,3 metriä.

Muinaisjäännösalueen eteläreuna sijaitsee noin 80 metriä pohjoiseen suunnitellun sähköaseman paikasta.

Kuva 34. Alueen keskiosassa sijaitseva isokokoinen röykkiö. Luoteeseen.

Kuva 35. Alueen pohjoisosassa sijaitseva pienempi röykkiö. Pohjoiseen.

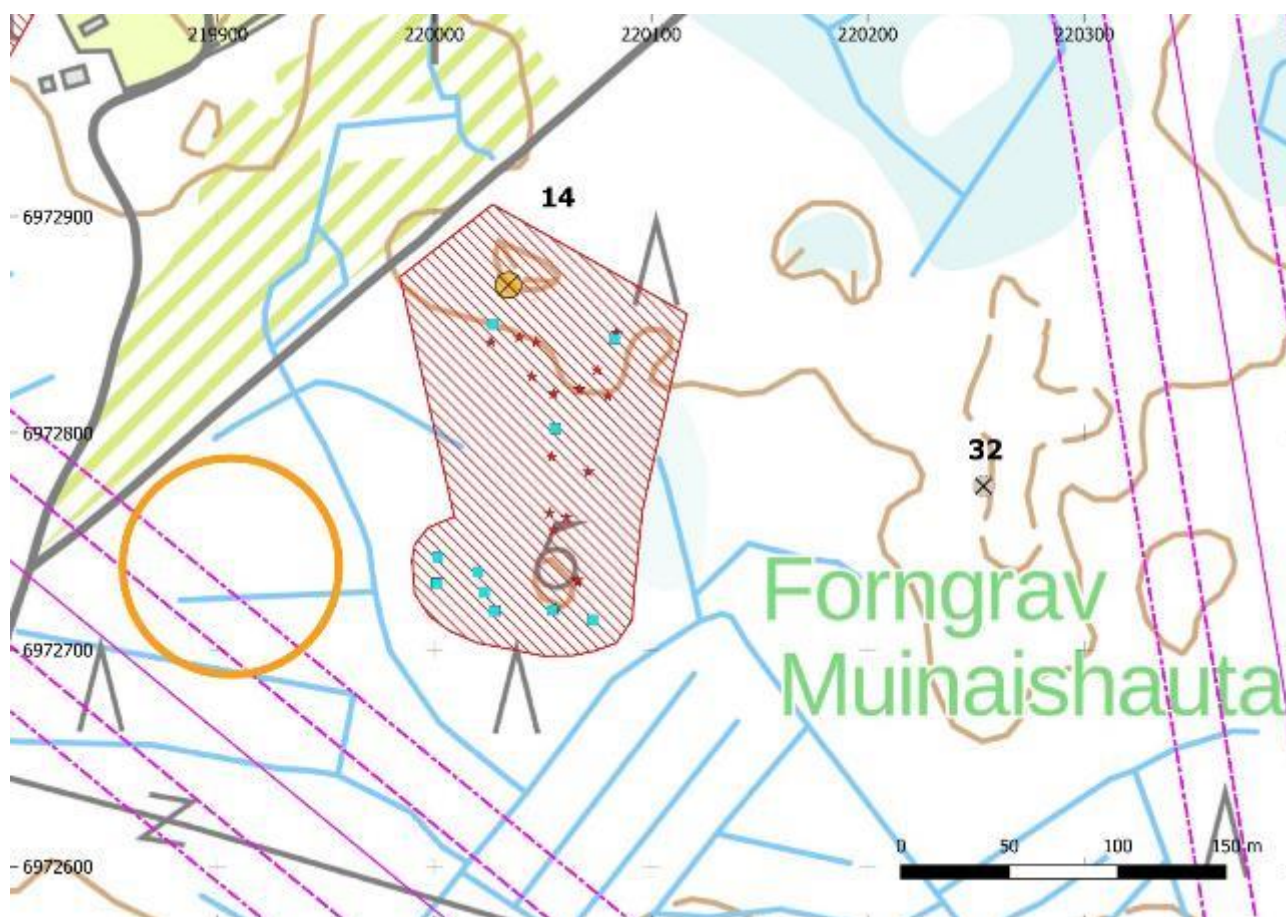
Kuva 36. Ampumaradan länsipuolella sijaitseva pienempi röykkiö. Pohjoiseen.

Kuva 37. Yleiskuva muinaisjäännösalueen itäpuolella sijaitsevalta Tallmossenin ampumaradasta. Luoteeseen.

5.14. Pörtom-Tallmossen

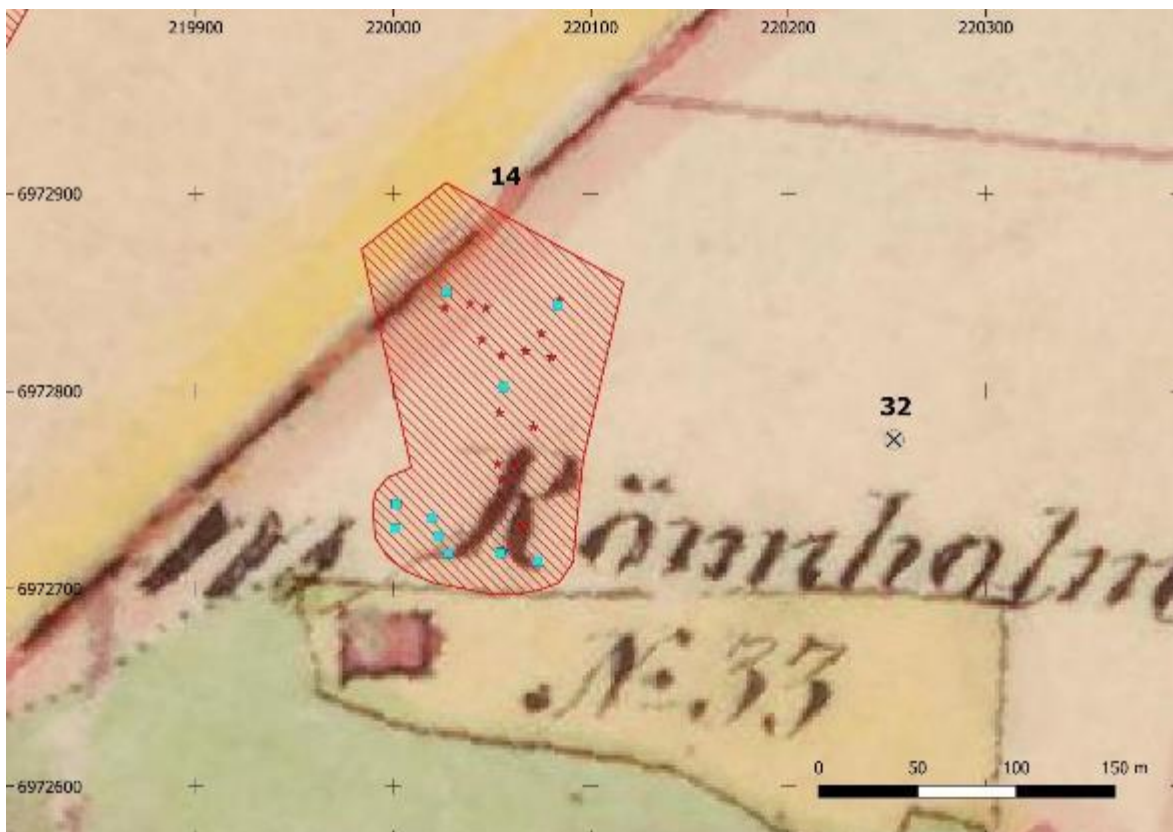
Nimi:	Pörtom-Tallmossen
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	605010010
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1975 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6972860 E 220020 z m.mpy alin 24
Koordinaattiselite:	Röykkiön 1 (pohjoisin röykkiö) gps-koordinaatit/muinaisjäännösrekisteri

Kartta 43. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Poistettu kiinteä muinaisjäännös Pörtom-Tallmossen 2 on merkitty harmaalla pisteellä, jossa keskellä musta rasti. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä. Suunniteltu voimala nro 1 on merkitty oransilla pisteellä, jossa on keskellä musta rasti. Suunnitellut sähkönsiirtoreitit on merkitty violeteilla viivoilla. Suunniteltu sähköasemanpaikka on merkitty oransilla ympyrällä.

Kartta 44. Vuoden 1756 isojaon erillinen toimituskartta asemoituna.

Kartta 45. Vuoden 1846 pitäjänkartta asemoituna.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee puoli kilometriä Petolahdentien pohjoispuolella ja metsäautotie kulkee sen pohjoispuolitse. Ampumarata on noin 150 metriä pohjoisluoteeseen. Röykkiöt ovat noin 70x170 metrin kokoisella etelä-pohjois –suuntaisella kaistaleella. Alue on moreenipohjaista, paikoin tiheäkasvuista kangasmaastoa.

Miettisen inventoinnin (1975) mukaan alueella on ainakin 13 röykkiötä, joista kolme suurempaa. Hänen kuvauksensa mukaan ”Suuret ja selkeät röykkiöt:

- 1) suunnilleen alueen keskellä, läpimitta 4-6 m
- 2) läpimitta noin 8 m, pyöreä tai soikea, punaisia hiekkakivilaakoja on näkyvissä, metsätraktorin rikkoma
- 3) erillään alueen lounaiskulmassa, erillisellä kumpareella on iso, 8-9 m läpimittainen, hiukan pitkänomainen röykkiö luoteis-kaakko-suunnassa. Röykkiössä on pintakiviä näkyvissä, joukossa on runsaanlaisesti punaisia hiekkakivilaakoja. Metsätraktorin osaksi rikkoma, keskellä on kuoppa. Röykkiö on korkeudeltaan 0,7-1,0 m.”

Vuoden 2008 inventoinnissa löydettiin 19 röykkiötä, joista röykkiö nro 13 vastaa Miettisen röykkiön 3 kuvausta. Muut röykkiöt ovat kooltaan pienempiä, halkaisijaltaan 3-5 metriä.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Kohteen röykkiöitä ei kartoitettu vaan tarkoituksena oli tarkastaa kohteen laajuus. Tunnetulta muinaisjäännösalueelta havaittiin viisi röykkiötä.

Muinaisjäännösalueen ulkopuolelta, alueen rajasta noin 4-25 metriä länteen havaittiin viisi uutta röykkiötä. Röykkiöiden halkaisija oli noin 4-4,5 metriä ja korkeus noin 0,5 metriä. Röykkiötä havaittiin noin 35 x 25 metrin kokoisella alueella.

Vuoden 1756 isojaon erilliseen toimituskarttaan ja vuoden 1846 pitäjänkarttaan nyt havaittujen röykkiöiden sekä muinaisjäännösalueen eteläosassa sijaitsevien röykkiöiden läheisyyteen on merkitty Rönholmin talotontti sekä sen peltoalueita. Tonttia tai peltoalueita ei ole merkitty vuoden 1970 peruskartalle. On siis mahdollista, että ainakin osa röykkiöistä on viljelyröykkiöitä.

Inventoinnissa saatujen havaintojen perusteella kohteen muinaisjäännösaluetta laajennettiin etelään sekä lounaaseen. Muinaisjäännösalueen pohjoisosaan on suunniteltu voimala nro 1 ja muinaisjäännösalueen lounaisreunasta noin 35 metriä länteen on suunnitellun sähköaseman paikka.

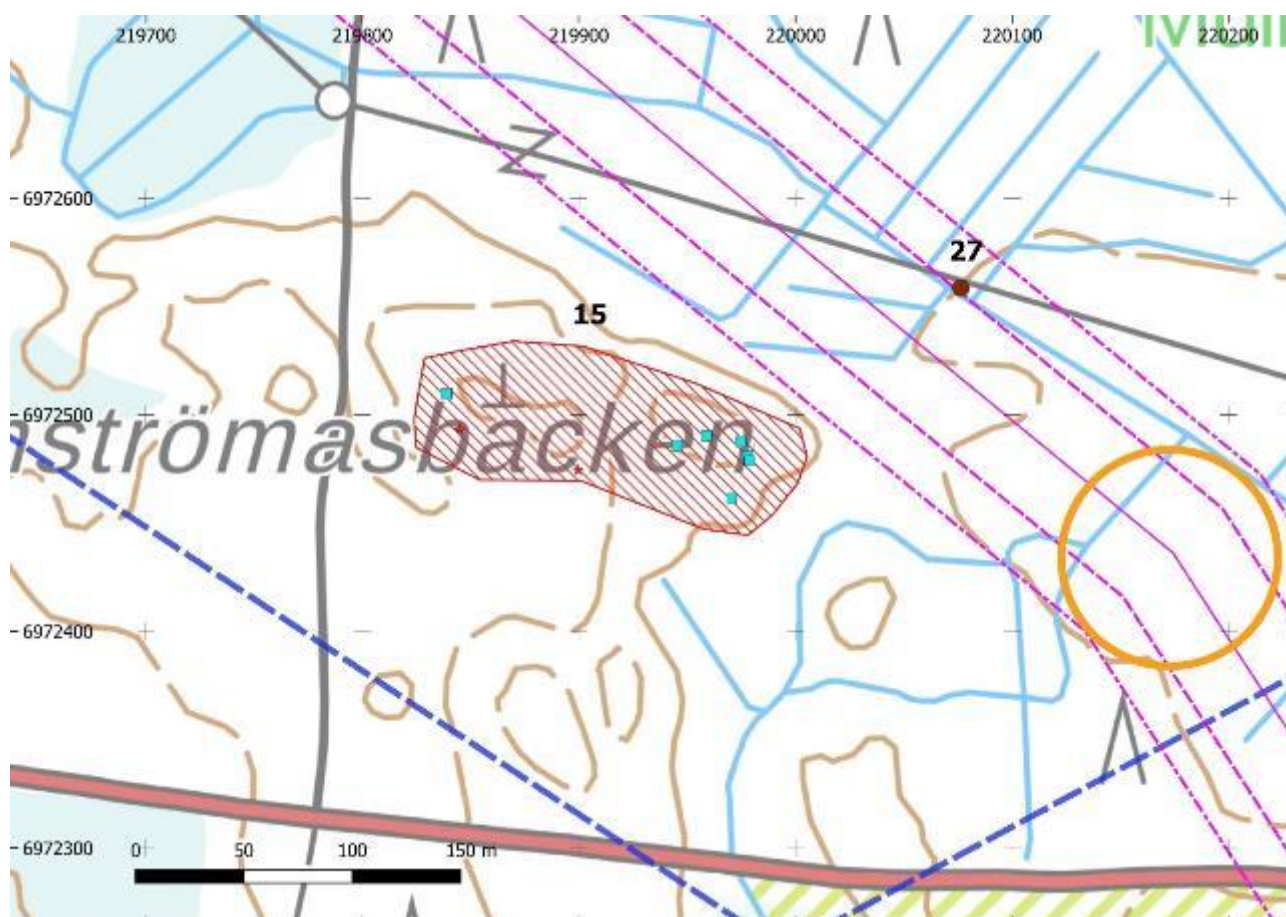
Kuva 38. Muinaisjäännösalueen länsipuolelta tavattu pohjoisimpana sijaitseva röykkiö. Luoteeseen.

Kuva 39. Entuudestaan tunnettu röykkiö alueen eteläosassa. Koilliseen.

5.15. Petalax-Lill-Tallmossen

Nimi:	Petalax-Lill-Tallmossen
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010003
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6972910 E 219242 z m mpy alin 23
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/ryhmän a koordinaatit

Kartta 46. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Muu kulttuuriperintökohde Holmströmbacken on merkitty ruskealla pisteellä. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä. Hankealue on merkitty sinisellä katkoviivalla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla ja suunniteltu sähköasemanpaikka oransilla ympyrällä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee Maalahden eteläosassa, Nybystä itään. Ryhmät a ja b sijaitsevat Petolahdelta valtatielle 8 johtavan tien varrella, sen pohjoispuolella, Trodamossenista itään, noin 230 metrin etäisyydellä toisistaan. Ryhmä c sijaitsee Holmströmasbackenilla, em. tieltä ampumaradalle erkanevan tien itäpuolella noin 700 metriä ryhmästä 1 itäkaakkoon. Ryhmät sijaitsevat moreenipohjaisilla mäntykankailla.

Ryhmässä a on 13 ja ryhmässä b 8 rökkiötä. Rökkiöiden läpimitta vaihtelee 2 ja 6 metrin välillä, ne ovat enimmäkseen sammaloituneita, joissakin on kaivelun merkkejä. Rökkiöitä on luultavasti tuhoutunut tietä uusittaessa. Ryhmän c rökkiöistä ei löydetty kuin yksi. Se on L-kirjaimen muotoinen, pitkän sivun pituus on noin viisi metriä ja leveys noin puolitoista metriä, korkeus on noin puoli metriä. Kivirakennelma ei vaikuta esihistorialliselta.

Inventointi 2023:

Petalax-Lill-Tallmossen ryhmä c tarkastettiin inventoinnin yhteydessä. Alueen länsiosasta löydettiin yksi rökkiö, jonka koko oli noin 3,5 x 2 metriä ja sillä on korkeutta noin 0,7 metriä. Rökkiön kivet ovat suurimmaksi osaksi sammaleen peitossa.

Kohteen c-osan itäpuolelta Holmströmasbackenin alueelta löydettiin kuusi uutta rökkiötä. Läpimitaltaan rökkiöt ovat noin 2,5–4,5 metriä, muodoltaan ne ovat pääosin pyöreitä. Yksi rökkiöistä on kranssimainen. Rökkiöt ovat voimakkaasti sammaleen peitossa, ja niiden korkeus vaihtelee 0,3–0,5 metrin välillä. Ulkomuodoltaan ne muistuttavat hautarökkiöitä. Rökkiöt sijaitsevat kivikkoisella harjanteella noin 27 metrin korkeuskäyrällä. Etäisyys nykyisen muinaisjäännösalueen rajalta läntisimmälle rökkiölle on noin 19 metriä ja itäisimmälle noin 53 metriä. Petolahden ampumaradalle kulkevalle metsäautotielle etäisyyttä on noin 160 metriä.

Kohteen muinaisjäännösaluetta laajennettiin itään kattamaan inventoinnissa löydettyjen rökkiöiden alue. Muinaisjäännösalue sijaitsee noin 35 metriä lounaaseen suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Kuva 40. Petalax-Lill-Tallmossen ryhmä c:n röykkiö. Koilliseen.

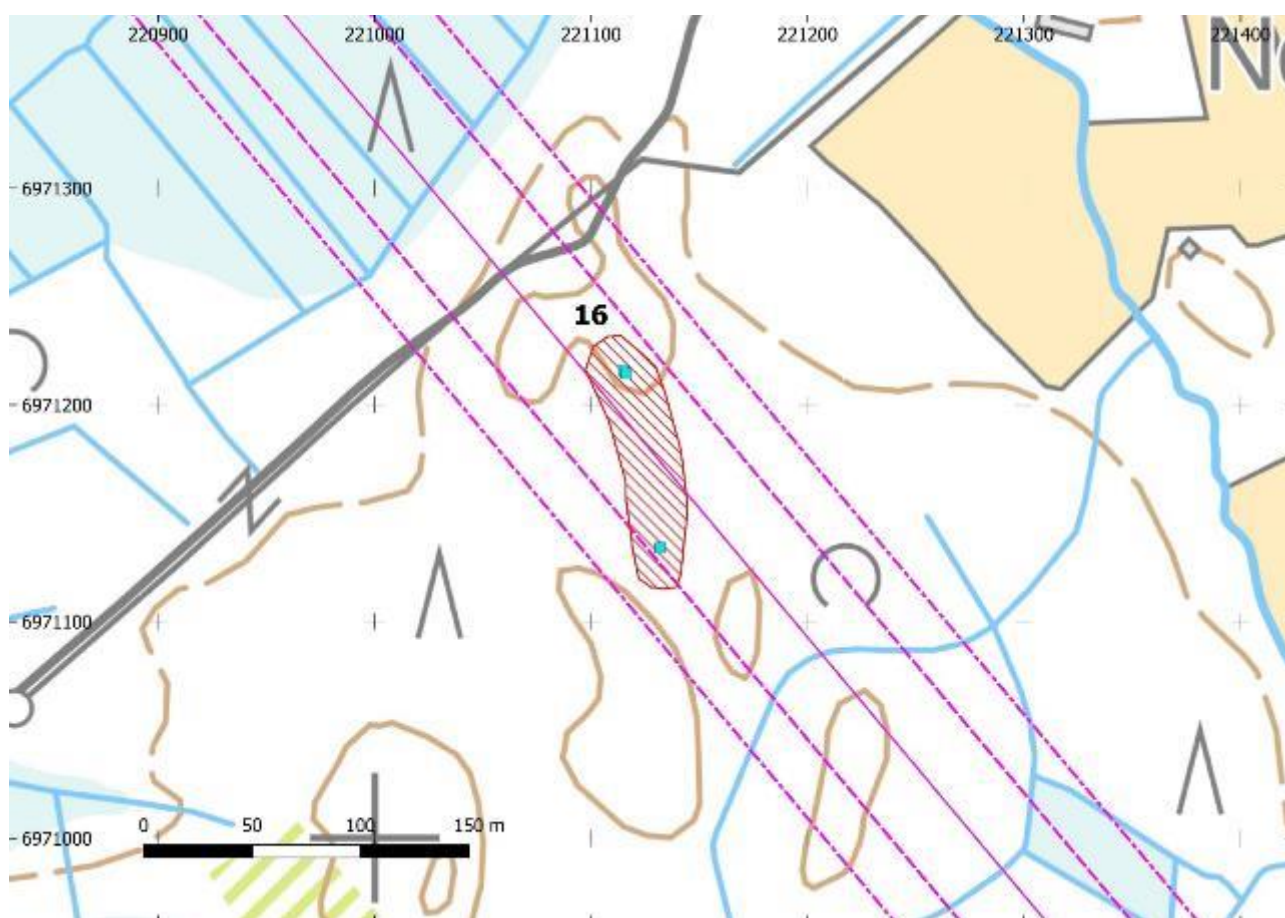
Kuva 41. Inventoinnissa tavattu uusi röykkiö alueen itäosassa. Luoteeseen.

Kuva 42. Inventoinnissa tavattu uusi röykkiö alueen itäosassa. Itään.

5.16. Rainemossen*

Nimi:	Rainemossen
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rökkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6971134 E 221132 z 19
Koordinaattiselite:	Rökkiö 1 koordinaatit

Kartta 47. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Rökkiöt on merkitty sinisillä neliöillä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Inventointi 2023:

Kohde sijaitsee Rainemossan kaakkoispuolella, Norrbackin tilalta lounaaseen johtavasta metsäautotiestä noin 100-150 metriä etelään. Kohteesta noin 320 metriä etelälounaaseen sijaitsee pronssikautinen hautaröykkiökohde Pörtom-Storstenrösbacken, joka on yksi komeimpia ja parhaiten säilyneitä röykkiökokonaisuuksia Pohjanmaan rannikolla.

Alueelta havaittiin kolme röykkiötä. Eteläisin, röykkiö 1, on näistä suurin ja näyttävin. Sen halkaisija on noin 5 metriä ja sillä on korkeutta noin 0,4 metriä. Röykkiön kivet ovat sammaleen peitossa. Röykkiön keskellä on halkaisijaltaan 1,5 metriä oleva matala kuoppa. Röykkiöstä noin 80 metriä pohjoiseen kohti metsäautotietä havaittiin kaksi röykkiötä, joista toinen, röykkiö 2 (N 6971215 E 221114) on halkaisijaltaan noin 3 metriä ja noin 0,25 metriä korkea. Röykkiö 3 (N 6971214 E 221116) on kaikista pienin ja sen halkaisija on noin 1,5 metriä ja korkeutta noin 0,2 metriä.

Röykkiö 1 sijaitsee kivikkoisella luode-kaakkosuuntaisen harjanteen kaakkoispäässä. Röykkiöt 2 ja 3 sijaitsevat maastosta ympäristöään korkeamana erottuvan alueen (noin 15 x 8 m) kohdalla. Röykkiöt ovat mahdollisesti hautaröykkiöitä.

Muinaisjäännös sijaitsee suunnitellun sähkönsiirtoreitin kohdalla.

Kuva 43. Röykkiö 1. Kaakkoon.

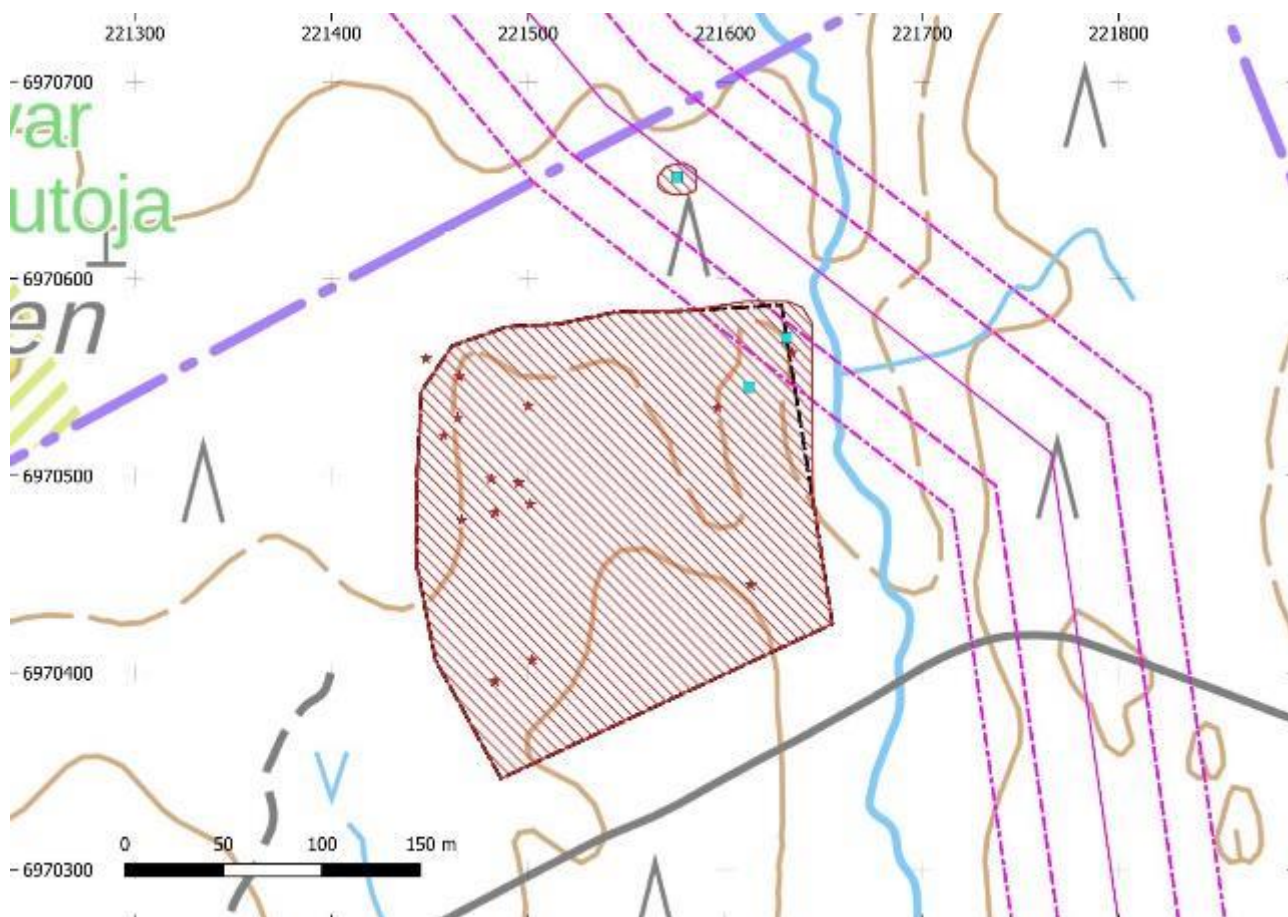
Kuva 44. Röykkiö 2 on kuvassa kairan vasemmalla puolen. Pohjoiseen.

Kuva 45. Röykkiö 3. Lounaaseen.

5.17. Pörtom-Velkanebäcken

Nimi:	Pörtom-Velkanebäcken
Kunta:	Närpiö
Muinaisjäännöstunnus:	605010027
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	A.M.Tallgren kaivaus 1912 Mirja Miettinen 1977 Vesa Laulumaa 2009
Koordinaatit:	N 6970386 E 221490 z m mpy alin 25
Koordinaattiselite:	Eteläisimmän röykkiön gps-koordinaatit

Kartta 48. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Aiempi muinaisjäännösalueen raja on merkitty mustalla katkoviivalla. Muinaisjäännösrekisterissä olevat alakohteet (röykkiöt) on merkitty punaisilla tähdillä ja inventoinnissa tavatut röykkiöt sinisillä neliöillä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Miettisen aiempi kuvaus: Röykkiöt sijaitsevat Pirttikylä-Petolahti maantien eteläpuolella, Rainebäckin taloista noin 1400 metriä etelään, Velkanebäckenin länsipuolella 100 metriä, Rainebäckin viljelysaukean eteläreunasta 200-300 metriä etelään. Aukeaksi hakatulla alueella on ollut tarkastuksen aikaan näkyvissä parikymmentä pientä matalaa kiviröykkiötä, joitain lisää viereisessä metsässä. Alueen koko on noin 150x100 metriä. Pörtom Hembygdsföreningenin laskujen mukaan röykkiöitä on ainakin 40, mutta aluetta ei ole tarkasti kartoitettu.

Todetut röykkiöt ovat matalia, useat isojen maakivien vieressä tai ympärille koottuja. Röykkiöiden läpimitta vaihtelee 1,4 ja 4 metrin välillä. Useimmissa röykkiöissä on paksu turve ja heinä päällä, joitain on pengottu ehkä vuosia sitten.

A.M.Tallgren on kaivanut alueella viisi röykkiötä vuonna 1912. Niiden paikallistamista vaikeuttaa yleiskartan puuttuminen.

Vuoden 2009 inventointi: Kohde sijaitsee Velkanebäckenin länsipuolella, Maalahden rajan tuntumassa. Alue on kuusimetsää kasvavaa kangasta, maaperä moreenia. Tarkastuksessa alueelta löytyi 17 sammaloitunutta röykkiötä, joiden halkaisija vaihtelee kolmesta seitsemään metriin ja korkeus on yleensä puolisen metriä. Osa röykkiöistä on kasattu ison kiven viereen. Röykkiöt ovat noin 200 x 200 metrin kokoisella alueella 27-30 metrin korkeudella. Röykkiöitten sijainti painottuu kohteen pohjoisosaan, missä on kymmenen röykkiötä, etelässä on yksi kolmen röykkiön rypäs ja loput neljä röykkiötä ovat hajallaan kohteen itäosassa.

Inventointi 2023:

Kohteen pohjois- sekä itärajaa tarkastettiin suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta. Muinaisjäännösalueelta havaittiin kaksi röykkiötä, jotka ovat ilmeisesti Laulumaan inventoinnissa havaitut röykkiöt 13 ja 17. Röykkiö 17 (N 6970570 E 221631) sijaitsee suunnitellun voimajohtolinjan keskiosasta noin 40 metriä lounaaseen ja röykkiö 13 (N 6970544 E 221612) noin 70 metriä lounaaseen. Röykkiöiden paikkatietoja tarkennettiin. Röykkiö 13 sijaitsee noin 18 metriä koillisempana ja röykkiö 17 noin 9 metriä pohjoisempana kuin mitä ne ovat merkittynä muinaisjäännösrekisteriin.

Muinaisjäännösalueelta ei havaittu muita röykkiöitä suunnitellun sähkönsiirtoreitin vaikutusalueelta. Lähin röykkiö sijaitsee noin 35 metriä lounaaseen suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Muinaisjäännösalueesta noin 65 metriä pohjoiseen havaittiin yksi uusi röykkiö (N 6970651 E 221575), jonka koko on noin 1,5 x 1,5 metriä ja korkeutta sillä on noin 0,3 metriä. Röykkiön viereisessä puussa on sinistä lippunauhaa. Röykkiö sijaitsee keskellä suunniteltua sähkönsiirtoreittiä.

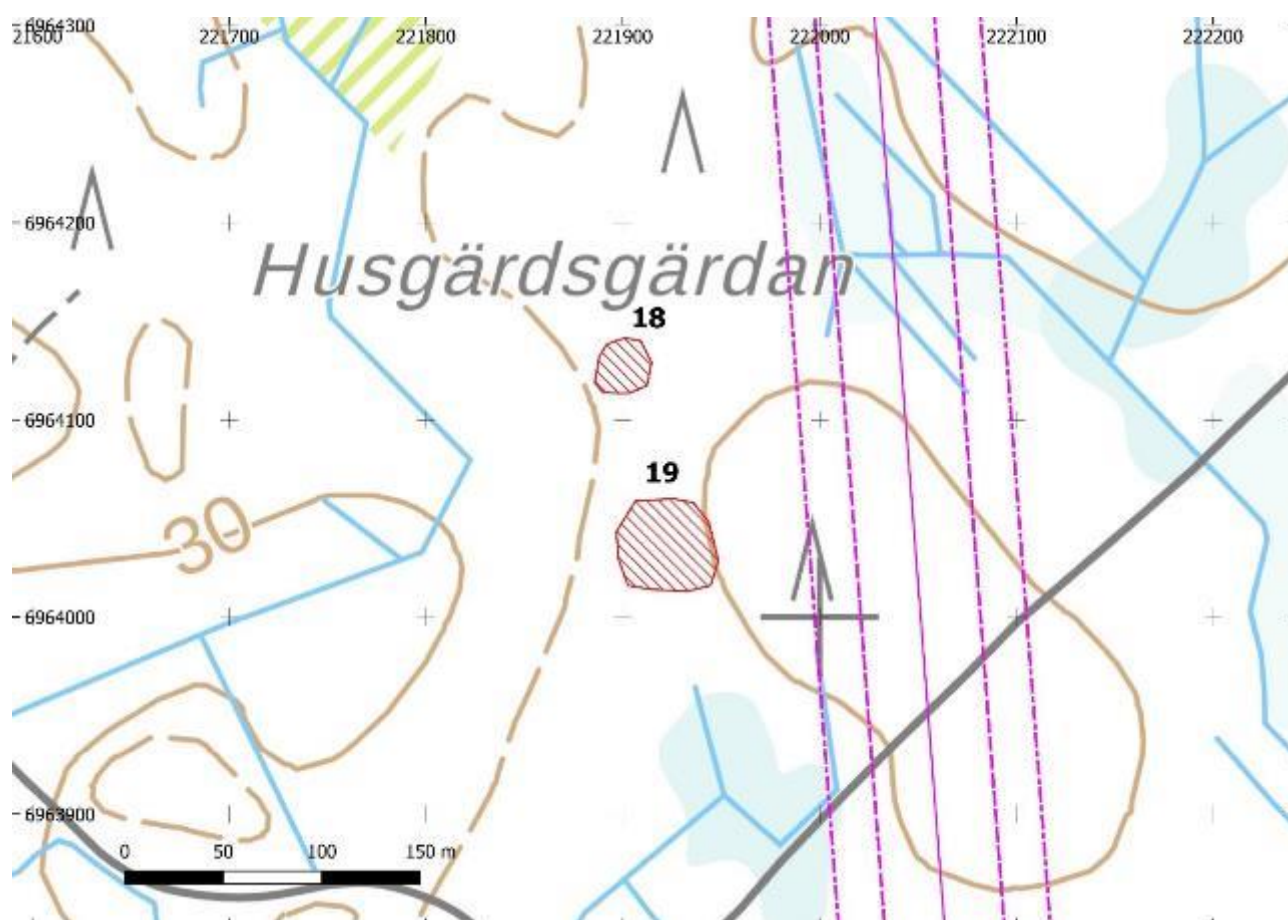
Kuva 46. Röykkiö 17. Pohjoiseen.

Kuva 47. Inventoinnissa tavattu uusi röykkiö muinaisjäännösalueen pohjoispuolella. Pohjoiseen.

5.18. Timmeråsen 4

Nimi: Timmeråsen 4
 Kunta: Närpiö
 Muinaisjäännöstunnus: 1000015060
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat, hautaröykkiöt
 Ajoitus: pronssikautinen
 Aiemmat tutkimukset: Vesa Laulumaa 2009
 Koordinaatit: N 6964126 E 221899 z 28
 Koordinaattiselite: GPS-paikannus

Kartta 49. Muinaisjäännösalueet on merkitty punaisella rasterilla (numero 18 on Timmeråsen 4 ja numero 19 Pörtom-Husgårdsfäbodan). Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohde sijaitsee 2 km valtatie 8 länsipuolella, Södra Lammossenista etelään olevalla Husgårdsgården -nimisellä alueella. Alue on moreenipohjaista kuivahkoa kangasta, kasvillisuus on tiheää mänty, kuusi ja lehtipuutaimikkoa. Havaintomahdollisuudet olivat inventointiajankohtana heikot. Pörtom-Husgårdfabodar -niminen asuinpaikka sijaitsee noin 100 metriä kaakkoon.

Röykkiö on halkaisijaltaan noin seitsemän metriä ja sen korkeus on puolisen metriä. Se on heinän ja sammalen peitossa ja jää osin kuusten katveeseen.

Inventointi 2023:

Kohde tarkastettiin vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä. Kasvillisuus on alueella melko rehevää ja paikoitellen pusikoitunutta. Osittain röykkiön päällä ja sen ympärillä kasvaa jykeviä kuusia, koivuja ja mäntyjä. Röykkiön päälle on kaatunut muutamia ohuita koivun rankoja. Röykkiö itsessään on muinaisjäännösrekisterin kuvauksen mukainen.

Muinaisjäännös sijaitsee noin 126 metriä länteen suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Kuva 48. Timmeråsen 4 röykkiö. Luoteeseen.

5.19. Pörtom-Husgärdsfäbodar

Nimi:	Pörtom-Husgärdsfäbodar
Kunta:	Närpiö
Muinaisjäännöstunnus:	605010048
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	asuinpaikat
Ajoitus:	kivikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen 1978 Mirja Miettinen 1994 Vesa Laulumaa 2009
Koordinaatit:	N 6964037 E 221930 z m mpy alin 35
Koordinaattiselite:	GPS-paikannus

Kohteen kartta on edellisen kohteen 5.18. Timmeråsen 4 yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Miettisen aiempi kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pirttikylän kirkolta länsilounaaseen, Södraby Timmeråsenin ylängön itäreunalla Pörtomskogenissa. Södra Lammossenin lounaispuolella noin 1 km on moreenipohjainen kivinen mäki, jossa löytyi istutusvaoista jonkin verran kvartsia vuonna 1978. Paikan tarkempi laajuus on määrittämättä. Myöhemmän tarkastuksen aikaan heinikko oli peittänyt avoimen maan.

Vuoden 2009 inventointi: Kohde kasvoi tiheää mäntytaimikkoa, havaintomahdollisuudet olivat olemattomat. Kohteen laajuuden määrittämiseen tarvitaan koekaivaus. Aiempien löytötietojen ja topografian avulla tehty aluerajaus on vain suuntaa antava.

Inventointi 2023:

Paikalla kasvaa tiheää nuorta havupuumetsää, jossa on rehevää aluskasvillisuutta. Havaintomahdollisuudet olivat huonot, eikä paikalta saatu minkäänlaisia havaintoja muinaisjäännöksestä.

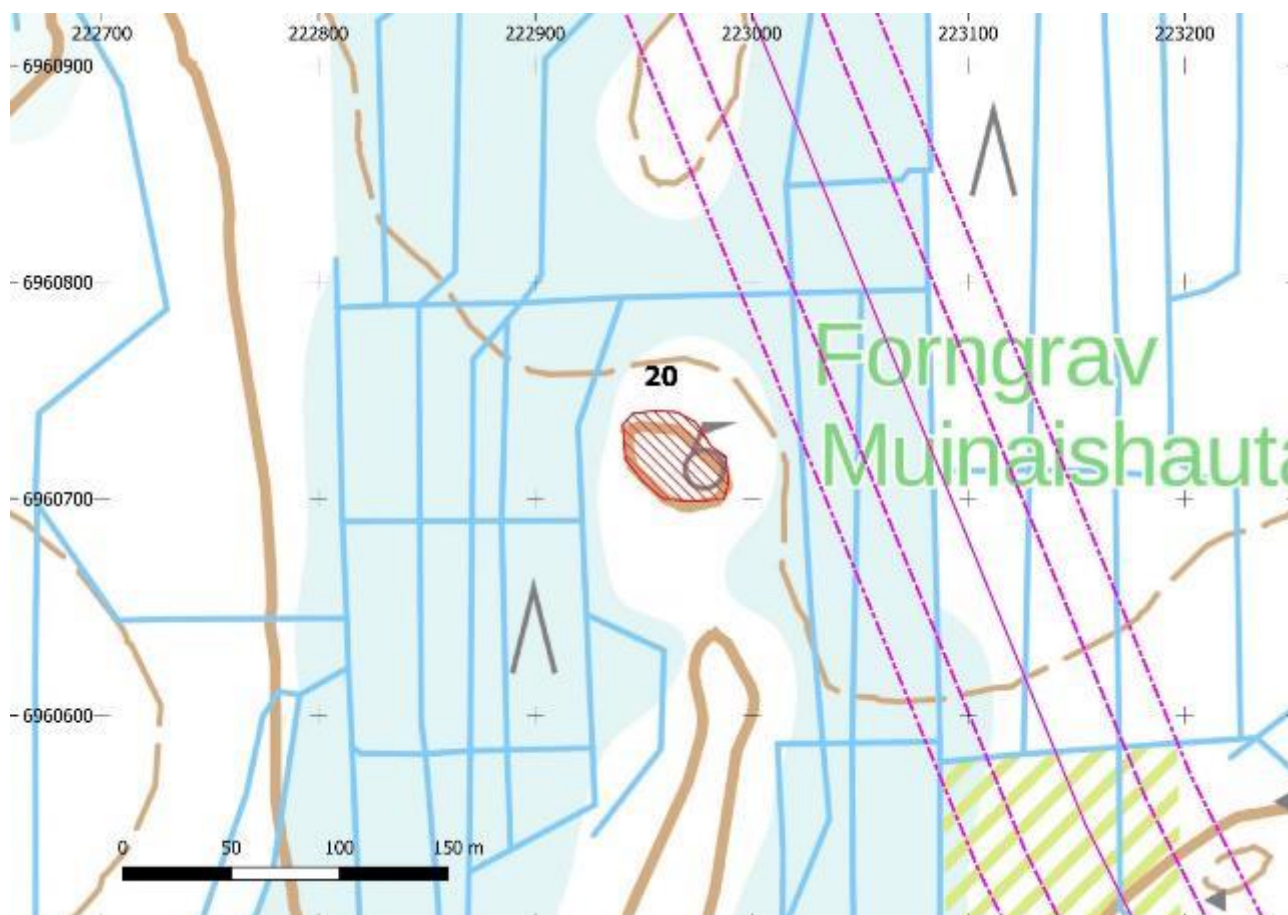
Muinaisjäännös sijaitsee noin 102 metriä länteen suunnittelun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Kuva 49. Pörtom-Husgårdsfäbodan asuinpaikka kuvattuna muinaisjäännösalueen itäreunalta. Länteen.

5.20. Pörtom-Rackle

Nimi: Pörtom-Rackle
 Kunta: Närpiö
 Muinaisjäännöstunnus: 605010051
 Muinaisjäännösstatus: kiinteä muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Ajoitus: kivikautinen
 Aiemmat tutkimukset: Mirja Miettinen 1978
 Pentti Rislä 2003
 Vesa Laulumaa 2009
 Koordinaatit: N 6960715 E 222959 z m mpy alin 40
 Koordinaattiselite: Muinaisjäännösrekisteri

Kartta 50. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Muinaisjäännösrekisteri:

Miettisen aiempi kuvaus: Röykkiö sijaitsee valtatie 8:n itäpuolella, Pirttikylän kirkonkylän viljelysaukean eteläreunalla. Suon keskellä on pyöreä saareke, joka on kooltaan 50x60 metriä. Sen reunoilla on epämääräistä vallimaista kiven ja maansekaista muodostumaa, joka mahdollisesti on kokonaan luontaista. Vallin leveys vaihtelee 2-4 m välillä, korkeus 0,5-1 m välillä. Kivet ovat sekakokoisia, paikoin kiviä on näkyvissä vain vähän. Muodostelma on metsittynyt ja turvettunut. Vallin sisäpuolinen alue on verrattain tasaista ja vähäkivistä. Muutamasta koepistosta löytyi hiukan kvartsia. Kyseessä on mahdollisesti pienialainen asuinpaikka. Kohteen tarkempi luonne ja ikä ovat kuitenkin epäselviä.

Pörtom hembygdsförening pystyttänyt paikalle laatimansa taulun, jossa muodostelmaa kutsutaan perustelematta nimellä "Laplom rundborg". Muinaislinnasta ei kuitenkaan ole kysymys.

Vuoden 2009 inventointi: Todettiin, että kohteen itä-, länsi- ja pohjoisosassa on hahmotettavissa vallimaisia rakenteita. Ne vaikuttavat aika luonnollisilta isoista kivistä muodostuneilta kivivalleilta, kohteen itäpäästä ne puuttuvat. Vallien sisäosa on kooltaan noin 25x35 metriä. Aiemmat kvartsilöydöt viittaavat asuinpaikkaan. Inventoinnin yhteydessä kuitenkin löytyi pari luonnollisesti lohjennutta, iskokselta vaikuttavaa, kvartsia, joten kohde vaatii koekaivauksen sen luonteen ja iän määrittämiseksi. Muinaisjäännösalueksi on rajattu kumpare, jolla vallit ovat.

Inventointi 2023:

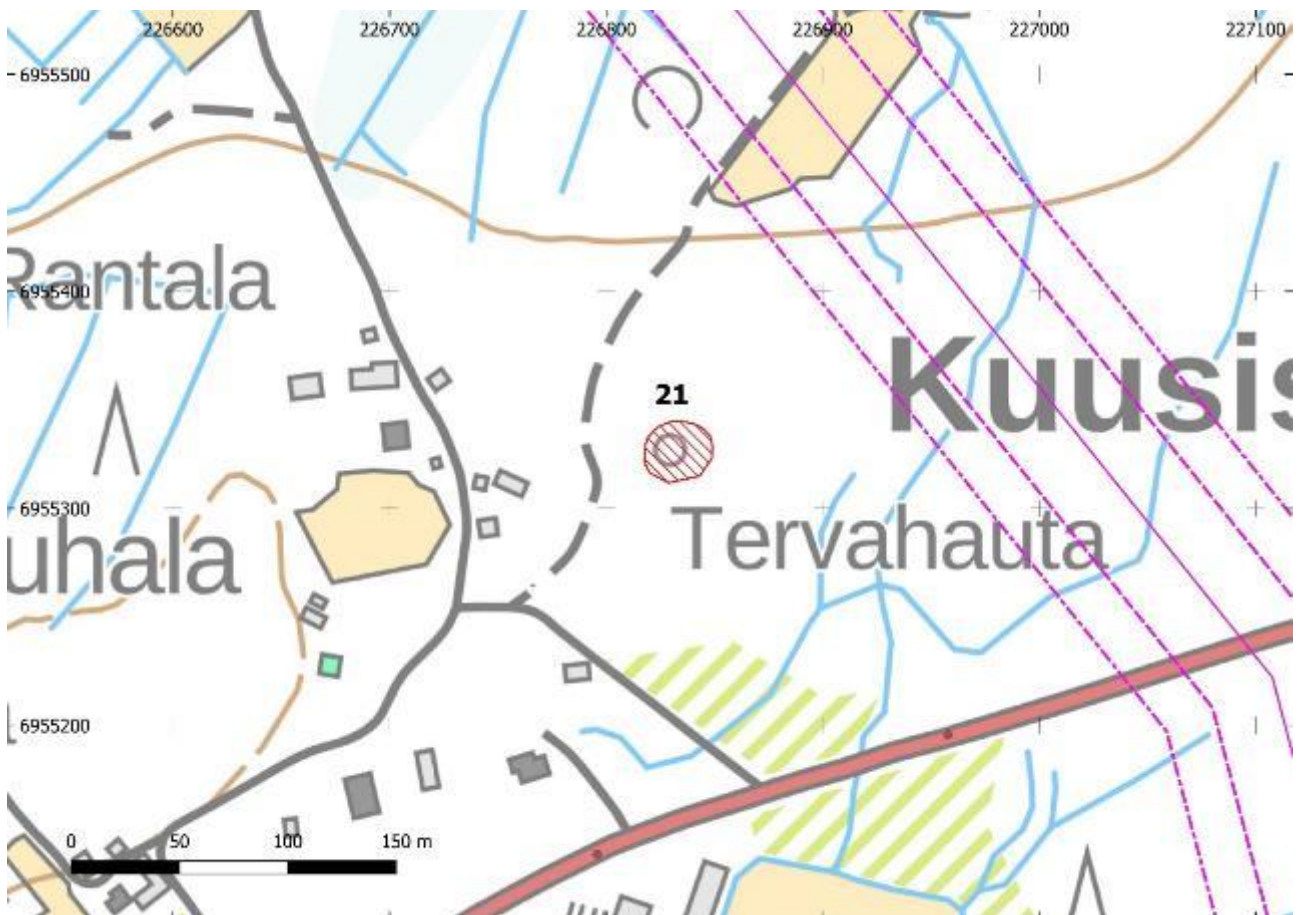
Kohde tarkastettiin sen koillis-itäpuolelle suunnitellun sähkölinjan inventoinnin yhteydessä. Paikalla on kuvauksen mukainen kumpare, sekä sitä osittain kiertävä kivivalli. Kumpare ja valli vaikuttavat luonnon muodostamilta. Kohteen tarkempi luonne ei inventoinnin yhteydessä selvinnyt.

Metsäistä kumparetta kiertänyt kivivalli erottui etenkin kohteen pohjoispuolella selkeästi. Etelään.

5.21. Kuusisto*

Nimi:	Kuusisto
Kunta:	Teuva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6955324 E 226833 z 61
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidarpaikannus

Kartta 51. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee noin 100 m Uudenmäentieltä koilliseen, Härkä-Koiviston pelloille kulkevan polun itäpuolella. Alue on tiheää kuusivaltaista metsää. Tervahaudan länsi- ja lounaispuolilla sijaistee asuinrakennuksia, sekä hevostila. Voimajohtolinja kulkee noin 95 metriä tervahaudan koillispuolella.

Tervahauta on muodoltaan laakea. Sen halkaisija on noin 16 metriä ja syvyys 1,3 metriä. Valli on leveydeltään noin 3 metriä. Halssi osoittaa luoteeseen. Tervahauta on metsittynyt, pohjalla ja vallilla kasvaa enimmäkseen kuusta ja haapaa. Pohjalle tehtiin lapiolla pieni pisto, jossa erottui hiilen sekaista maata.

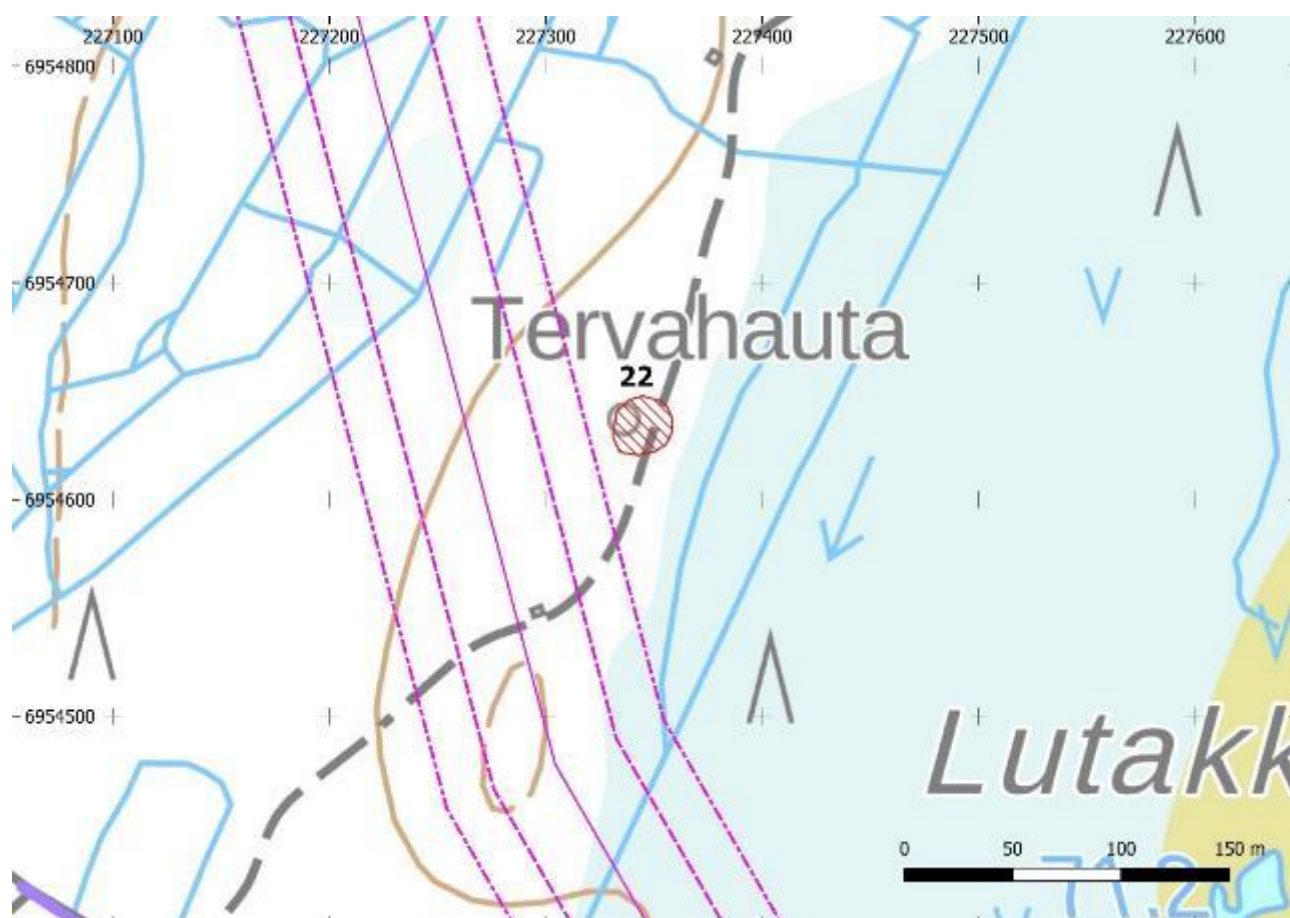
Tervahaudan muoto on kärsinyt maanmuokkauksen yhteydessä. Valli on paikoin hävinnyt ja myös halssi erottuu heikosti. Tervahaudan pohjoisreunalle on tehty kaksi isohkoa kaivantoa, jotka vaikuttavat moderneilta. Toisen kaivannon vieressä näkyy mustaa jätettä ja muuta modernia roskaa. Tervahaudan keskiosaan on tuotu rautainen maitotonkka.

Kuva 50. Kuusiston tervahauta. Lapi on asetettu tervahaudan pohjalle. Pohjoiseen.

5.22. Punamäki*

Nimi:	Punamäki
Kunta:	Teuva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6954633 E 227344 z 66
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidarpaikannus

Kartta 52. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkösiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee kuusivaltaisella metsäkankaalla noin 650 metriä Närvijoentien eteläpuolella. Heti sen itäpuolella kulkee pienempi metsäautotie. Tervahauta sijoittuu noin 67 metriä itään suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

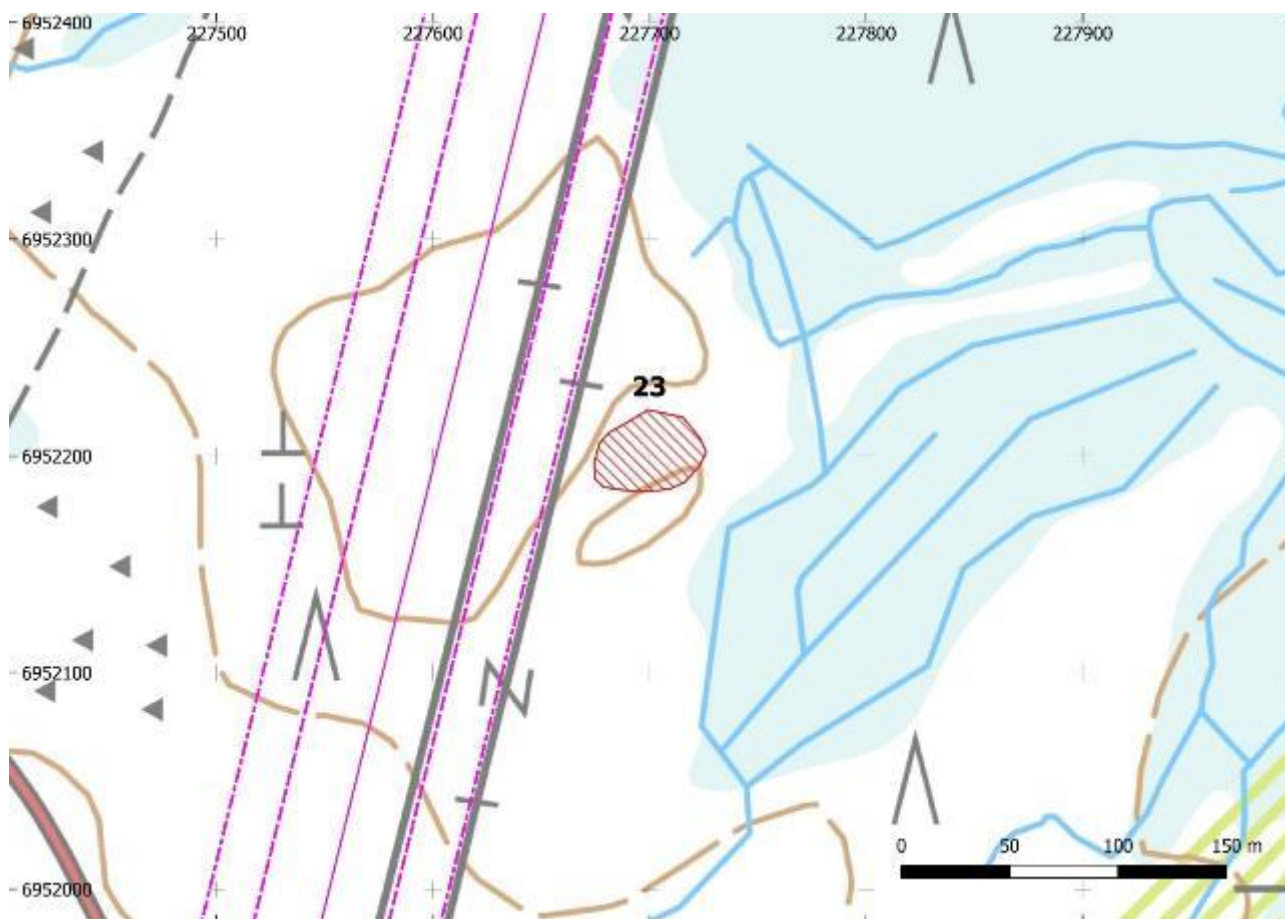
Tervahauta on pienehkö, muodoltaan suppilomainen ja syvä. Halkaisija on noin 10 metriä ja syvyys 1,6 metriä. Valli on paksuudeltaan 2 metriä, tosin tervahaudan luoteispuolella valli on hävinnyt luultavasti maanmuokkauksen myötä. Myös itään aukeava halssi on epäselvä ja luultavasti tuhoutunut metsäautotien tekemisen myötä. Tervahaudan keskiosa on säilynyt aukeana ja sammaleen peittämänä. Vallilla kasvaa harvakseltaan kuusta. Pohjan keskelle tehdyssä lapionpistossa havaittiin modernia roskaa, kuten musta jätesäkki ja puujätettä. Reunemmalta tehdyssä pistossa havaittiin hiilen sekaista maata. Noin 10 metriä tervahaudan lounaispuolella on iso moderni kaivanto.

Kuva 51. Punamäen tervahauta. Lappio on asetettu keskelle tervahaudan pohjaa. Itään.

5.23. Tiurunneva 1*

Nimi:	Tiurunneva 1
Kunta:	Teuva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	kiinteä muinaisjäännös
Muinaisjäännöstyyppi:	työ- ja valmistuspaikat, tervahaudat
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6952205 E 227702 z 73
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/lidarpaikannus

Kartta 53. Muinaisjäännösalue on merkitty punaisella rasterilla. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Inventointi 2023:

Tervahauta sijaitsee koillis-lounaissuuntaisen mäenharjanteen päällä mäntykankaalla. Noin 330 metriä tervahaudan lounaispuolella kulkee Valkeanevantie ja noin 40 metriä sen länsipuolella sijaitsee voimajohtolinja. Tervahauta sijaitsee noin 80 metriä itään suunnitellun sähkönsiirtoreitin keskilinjasta.

Tervahauta on iso ja syvä. Halkaisija on noin 22 metriä ja syvyys keskikohdasta mitattuna 2 metriä. Valli on leveydeltään 3–4 metriä. Halssikaivanto on noin 7 metriä pitkä, ja se laskee alarinteeseen kohti koillista. Pohja on tiheästi pajukon ja muun kasvillisuuden peitossa. Vallin päällä kasvaa jokusia mäntyjä. Myös vallia on paikoin hankala erottaa kasvillisuuden vuoksi.

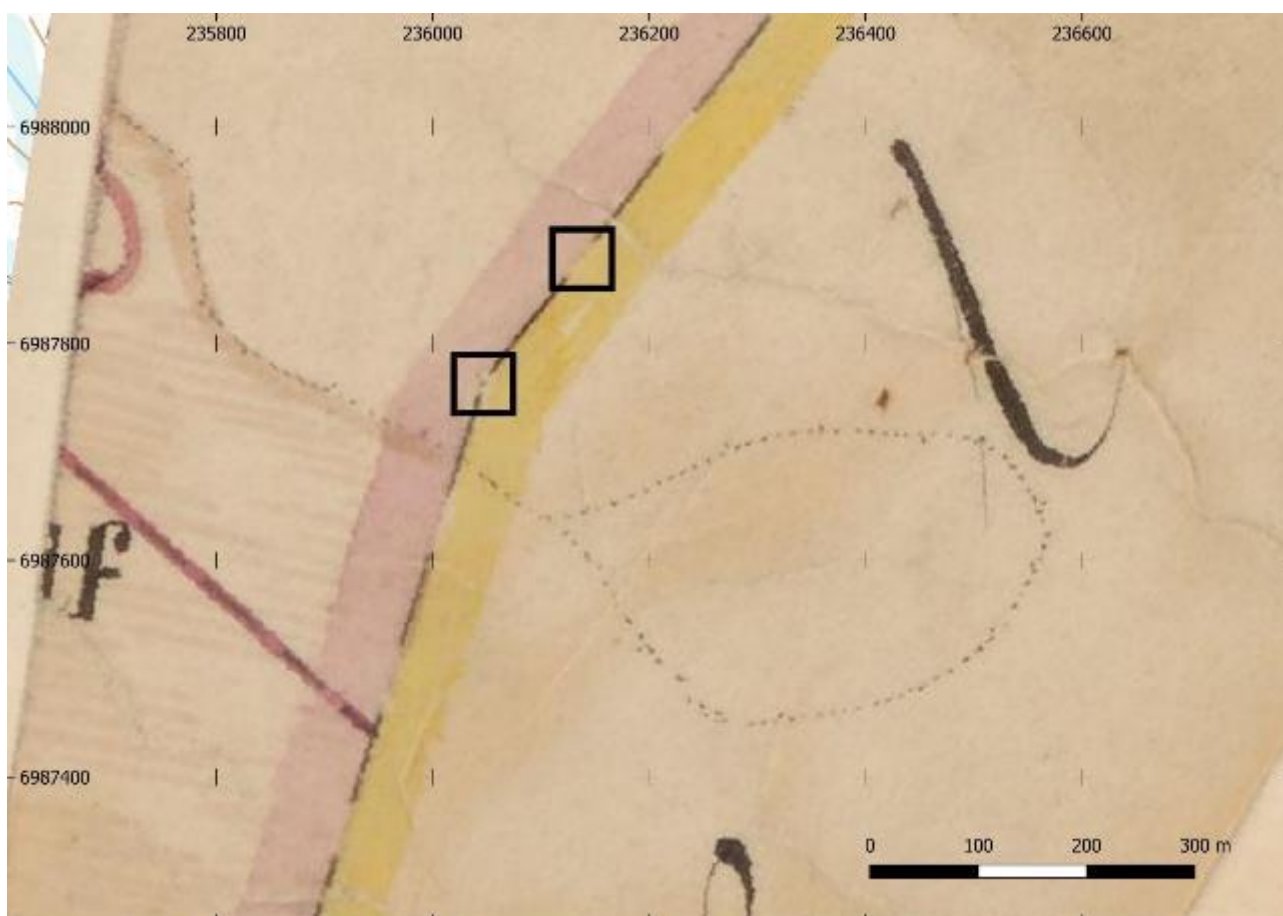
Kuva 52. Tiurunnevan tervahauta. Kuvassa tervahaudan takana sijaitsee voimajohtolinja. Luoteeseen.

Muut kulttuuriperintökohteet

5.24. Karoonpalli 5*

Nimi:	Karoonpalli 5
Kunta:	Mustasaari/Laihia
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6987754 E 236025 Z 27
Koordinaattiselite:	Suuremman rajamerkin GPS-mittaus/karttapaikannus

Kohteen kartta on kohteen 5.4. Karoonpalli 4 yhteydessä.

Kartta 54. Rajamerkkien sijainnit on merkitty mustilla neliöillä vuonna 1846 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Rajamerkki koostuu 1,4 x 0,7 metrin kokoisesta kivipaasista (viisarikivi), sekä 3 x 3 metriä leveästä perustasta. Perusta on tehty pienemmistä kivistä, ja se on kokonaan sammaleen peitossa. Viisarikivi on tuettu takaa pienemmällä kivellä. Rajamerkki sijaitsee Mustasaaren ja Laihian kunnanrajalla, noin 70 metriä nykyiseltä voimajohtolinjalta luoteeseen.

Rajamerkistä noin 150 metriä koilliseen samaisella Mustasaaren ja Laihian rajalla sijaitsee edellistä pienempi rajamerkki (N 6987873 E 236113). Rajamerkin perustan koko on noin 0,8 x 0,8 m. Sen keskellä on viisarikivi, jonka koko on noin 60 x 30 cm.

Rajamerkit paikannettiin vuoden 1846 pitäjänkartalta, jolloin paikalla on ollut Mustasaaren ja Laihian välinen raja. Raja on merkitty myös vuoden 1970 peruskartalle.

Noin 55 metriä suuremmalta rajamerkiltä kaakkoon sijaitsee rökkiökohde, Karoonpalli 4.

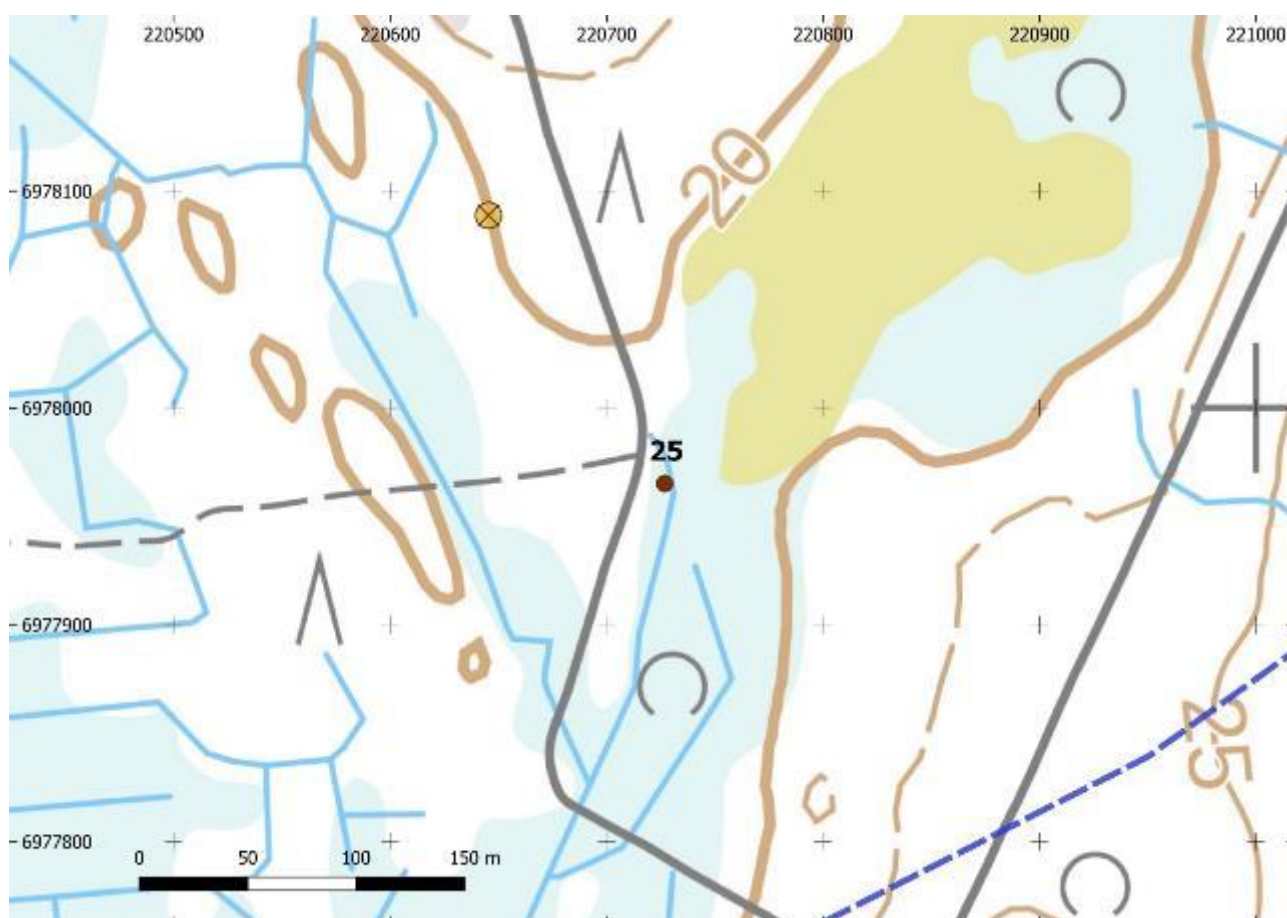
Kuva 53. Suurempi rajamerkki sijaitsee metsäisellä kankaalla Mustasaaren ja Laihian kunnanrajalla. Länteen.

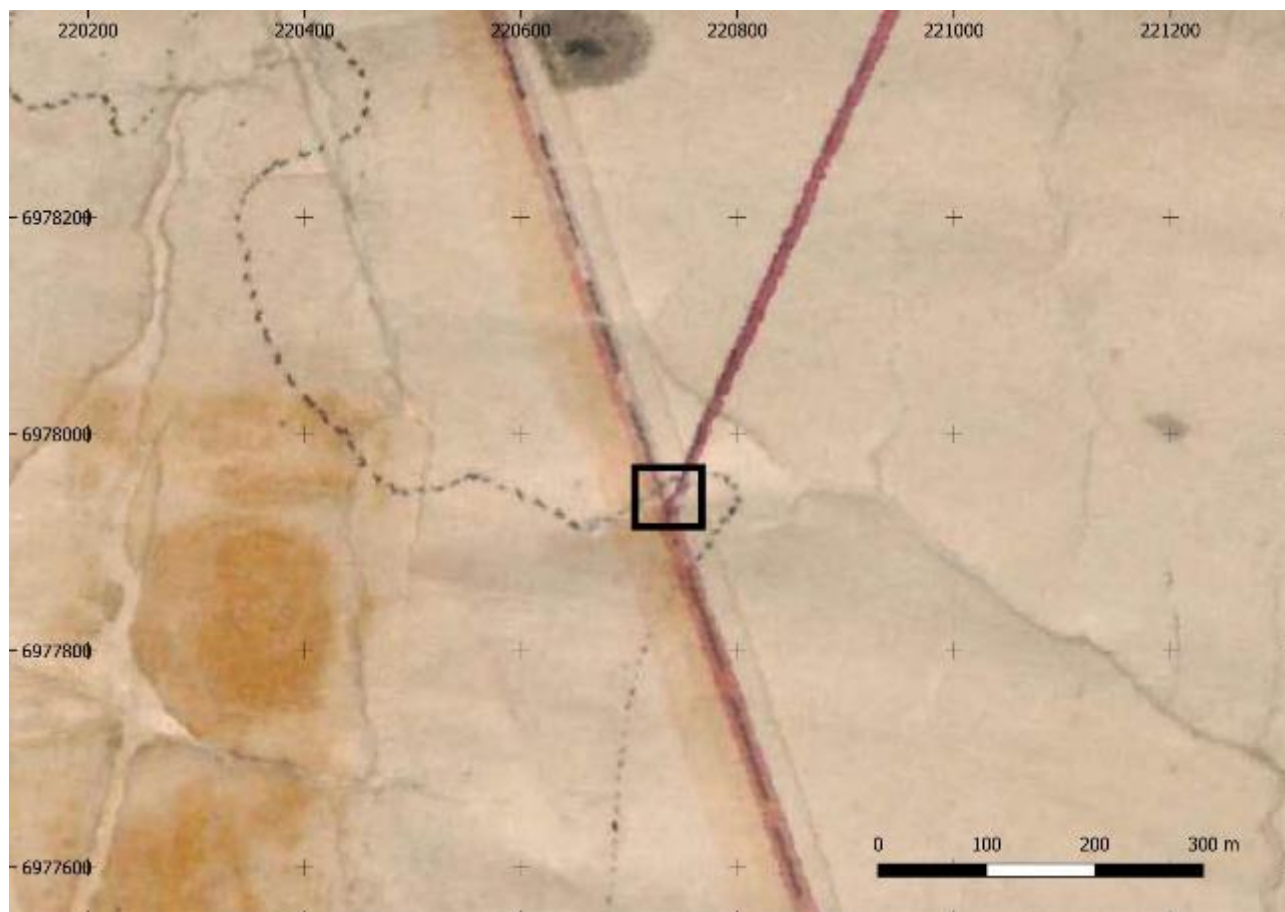
Kuva 54. Pienempi rajamerkki. Itään.

5.25. Smalmossen*

Nimi:	Smalmossen
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6977965 E 220727 Z 7
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kartta 55. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Suunnitellun voimalan nro 17 paikka on merkitty keltaisella pisteellä.

Kartta 56. Rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuonna 1846 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Paikalla on rajamerkki, jonka perustan koko on noin 1,3 x 1,3 x 0,3 cm. Sen keskellä on viisarikivi. Perustan kivet ovat sammaleen peitossa. Rajamerkki sijaitsee Smalmoss skogvägenin itäpuolella metsäautotien ja ojan välisellä pusikoituneella alueella.

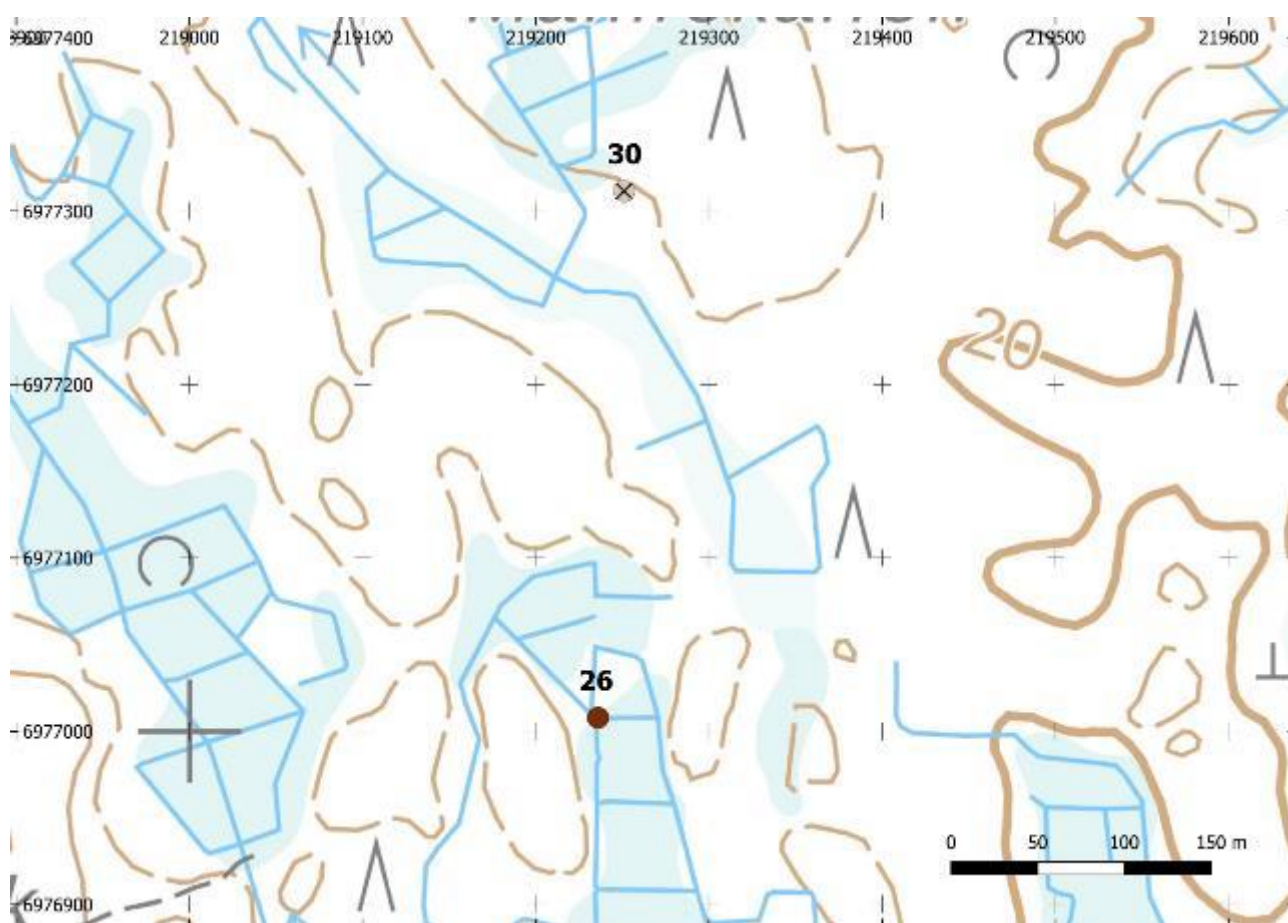
Rajamerkki paikannettiin vuonna 1846 laaditulta pitäjänkartalta, jolloin paikalla on ollut Maalahden, Petolahden ja Pirttikylän raja. Raja on merkitty myös vuoden 1970 peruskarttaan.

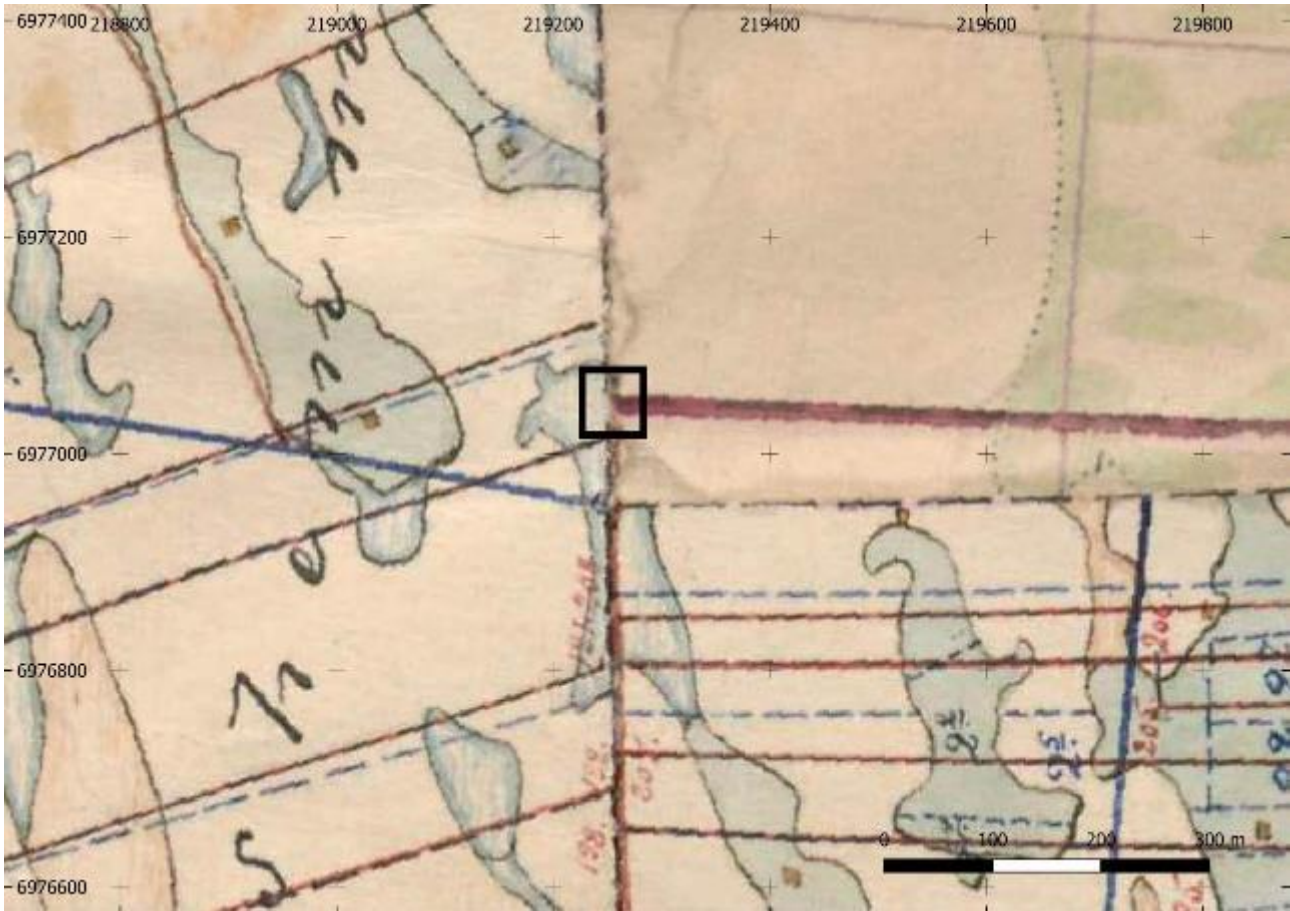
Kuva 55. Rajamerkki erottuu heikosti ympäristöstä. Kaakkoon.

5.26. Brännback*

Nimi:	Brännback
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6977007 E 219235 Z 15
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kartta 57. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Poistettu kiinteä muinaisjäännös Petalax-Mämrekärret on harmaalla pisteellä, jossa keskellä musta rasti.

Kartta 58. Rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuonna 1846 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Rajamerkki koostuu suorakaiteen muotoisesta kivilatomuksesta sekä viisarikivestä, joka luultavasti on siirtynyt alkuperäiseltä paikaltaan jalustan keskeltä. Kivilatomuksen koko on 2 x 1 metriä ja viisarikivi halkaisijaltaan 0,7 metriä. Rajamerkki sijaitsee ojitetulla suoalueella nykyisten kiinteistörajojen leikkauspisteessä.

Rajamerkki paikannettiin vuoden 1846 pitäjänkartalta, jolloin paikalla on ilmeisesti ollut Petolahden ja Nybyn kylien raja. Raja on merkitty myös 1970 peruskartalle.

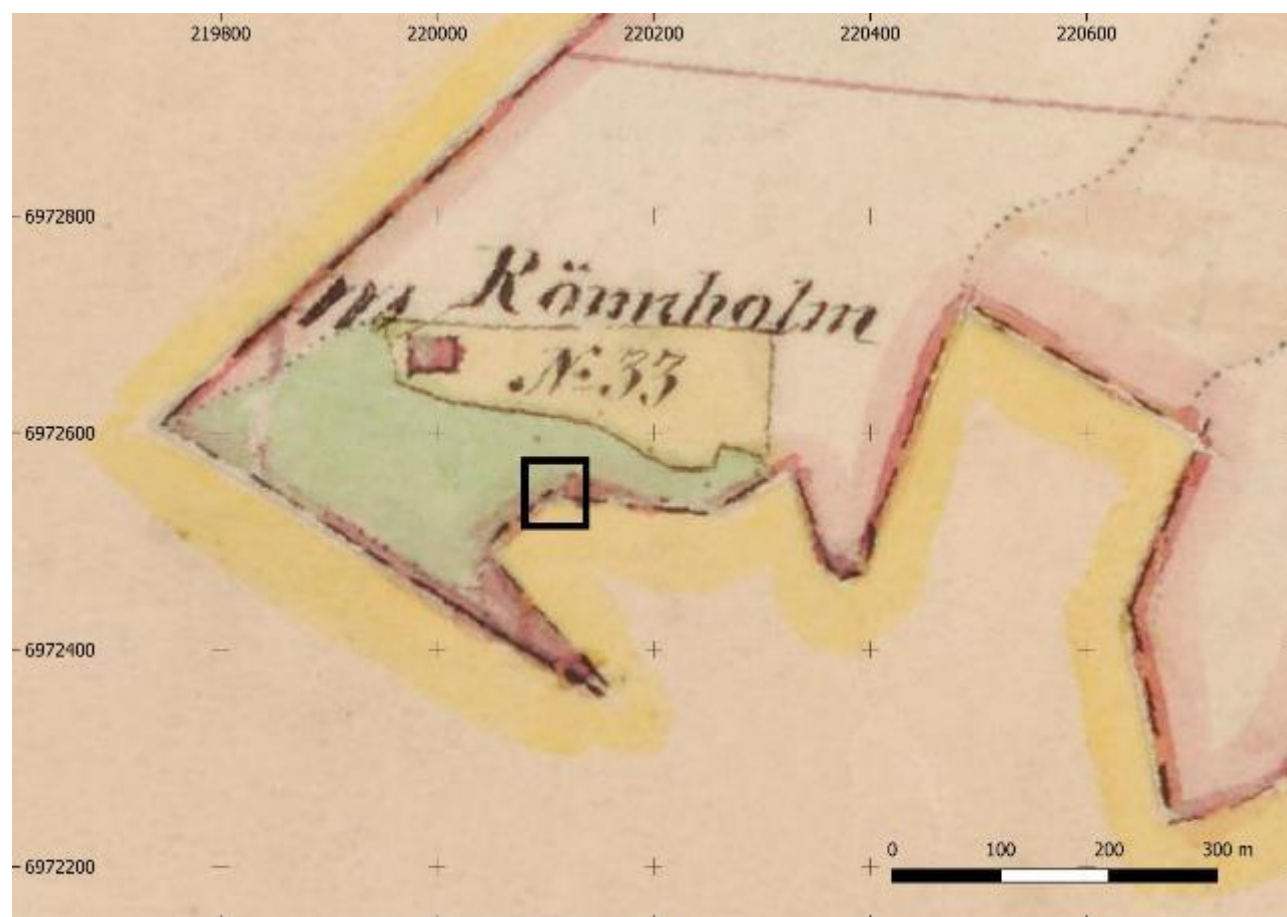

Kuva 56. Brännbackenin rajamerkki. Teräväkärkinen viisarikivi näyttäisi siirtyneen jalustan keskeltä. Etelään.

5.27. Holmströmasbacken*

Nimi:	Holmströmasbacken
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6972554 E 220077 Z 23
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kohteen kartta on kohteen 5.15. Petalax-Lill-Tallmossenin yhteydessä.

Kartta 59. Rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuonna 1846 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Paikalla on yksittäinen pystyssä oleva rajakivi, jonka koko on noin 30 x 20 cm. Se sijaitsee alueella kaivetun ojan reunalla melko tiheässä kuusitaimikossa.

Rajamerkki paikannettiin vuonna 1846 laaditulta pitäjänkartalta, jolloin paikalla on ollut Maalahden ja Pirttikylän raja. Raja on merkitty myös vuoden 1970 peruskarttaan. Raja on nykyään kiinteistöraja.

Kuva 57. Viisarikivi sijaitsee ojan reunalla. Itään.

5.28. Tiurunneva 2*

Nimi:	Tiurunneva 2
Kunta:	Teuva
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	muu kulttuuriperintökohde
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6952504 E 227548 Z 72
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kartta 60. Muu kulttuuriperintökohde on merkitty ruskealla pisteellä. Suunniteltu sähkönsiirtoreitti on merkitty violeteilla viivoilla.

Kartta 61. Rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuonna 1845 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Rajamerkki sijaitsee harvaan kasvavalla mäntykankaalla noin 460 metriä Valkeanevantieltä pohjois-koilliseen. Alueella risteävät nykyiset kiinteistönrajat. Rajamerkiltä 150 metriä itään kulkee voimajohtolinja, ja 340 metriä kaakkoon sijaitsee tervahauta Tiurunneva 1.

Rajamerkki koostuu sammaloituneesta kivijalustasta ja sen päälle asetetusta viisarikivistä. Jalusta on neliskulmaisen muotoinen ja mitoiltaan noin 1,5 x 1,5 metriä. Viisarikiven mitat ovat arviolta 0,5 x 0,8 metriä. Lisäksi rajamerkki on merkitty kepillä.

Rajamerkki paikannettiin vuonna 1845 laaditulta pitäjänkartalta, jolloin Hårå byn ja Kronobyn eli kruununmaan välinen raja. Raja on merkitty myös vuoden 1971 peruskarttaan. Raja on nykyään kiinteistöraja.

Kuva 58. Rajamerkki Tiurunneva 2. Kivijalusta erottuu sammaleen peittämänä latomuksena viisarikiven alla. Itään.

Poistetut kiinteät muinaisjäännökset

5.29. Tryselibacken

Nimi:	Tryselibacken
Kunta:	Mustasaari
Muinaisjäännöstunnus:	499010003
Muinaisjäännösstatus:	poistettu kiinteä muinaisjäännös (ei rauhoitettu)
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, latomukset
Ajoitus:	pronssikautinen, rautakautinen
Koordinaatit:	N: 6996020 E: 238606 z alin: 25
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri
Aiemmat tutkimukset:	Ei tiedossa tarkastus 1984
Aiemmat löydöt:	-

Kohteen kartta on kohteen 5.1. Middagshultin yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kivikkomäki, toinen röykkiö on epävarma ja toinen tuhoutunut röykkiö (?).

Inventointi 2023:

Alueelta ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Alue on hyvin louhikkoinen, paikoin jopa rakkakivikkoinen mäki.

Kuva 59. Trysselibackenin aluetta poistetun kiinteän muinaisjäännöksen kohdalla. Pohjoiseen.

5.30. Petalax-Mämrekärret

Nimi:	Petalax-Mämrekärret
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010005
Muinaisjäännösstatus:	poistettu kiinteä muinaisjäännös (ent. kiinteä muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppe:	kivirakenteet, rökkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 697731 E 219251 Z m.mpy alin: 22
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri/paikannus epätarkka

Kohteen kartta on kohteen 5.26. Brännback yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohdetta ei löytynyt vuoden 2007-08 inventoinnissa koordinaattipisteen tuntumasta. Inventoinnissa ei ollut aikaa laajamittaiseen etsintään. Miettinen mainitsee inventointikertomuksessaan, että alue on ollut tietön vuonna 1974, joten rökkiöiden paikantaminen on ollut hankalaa maastossa, jossa ei liiemmin ole maamerkkejä. Todennäköisesti rökkiöt sijaitsevat jossain lähistöllä.

Seuraavat tiedot ovat Miettisen inventoinnista: ”Paikka on runsaat 2 km itään Lolaxin kylästä, tiettömässä (1974) metsä- ja suomaastossa. Pienehköllä mäenkumpareella, aukeaksi hakatulla metsämaalla, ilmeisesti kolmen eri tilan maalla on itärinteessä n 50 x 70 m alueella viisi selvästi erotettavaa rökkiötä, joiden läpimitta vaihtelee 2-5 m välillä. Lisäksi alueella viisi matalaa, epäselvempää muodostumaa, joiden luonteesta ei hakkuujätteen ja koneiden jälkien vuoksi voinut saada selvyyttä.”

Inventointi 2023:

Kohdetta ei löydetty myöskään vuoden 2023 inventoinnin yhteydessä muinaisjäännösrekisterin koordinaattien kohdalla tai läheisyydestä. Alue ilmoitetulla paikalla on melko tasaista, eikä pisteen läheisyydestä ole mäenkumpareita, jossa Miettisen mukaan rökkiöiden pitäisi olla. Kohteen status ehdotetaan muutettavaksi poistetuksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

5.31. Petalax-Högbacken

Nimi:	Petalax-Högbacken
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	590010008
Muinaisjäännösstatus:	poistettu kiinteä muinaisjäännös (ent. kiinteä muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppe:	kivirakenteet, rökkiöt
Ajoitus:	ajoittamaton
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen inventointi 1974 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6975665 E 219660 Z m.mpy alin: 27
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri

Muinaisjäännösrekisteri:

Kohdetta ei löytynyt vuoden 2008 inventoinnissa. Koordinaattipisteen ympäristöä käytiin läpi, mutta rökkiöitä ei löytynyt. Seuraavassa on Mirja Miettisen kuvaus kohteesta vuonna 1974: ”Runsas 2 km itään Lolaxin taloista, metsäalueella, pitkän luode-kaakko suuntaisen moreeniharjanteen koillisrinteellä on rökkiöitä kahdessa kohdassa. Koordinaattien osoittamassa paikassa on kymmenen matalaa, kasvillisuuden peittämää pientä rökkiötä. Niistä n 300 m kaakkoon kolme samanlaista rökkiötä. Rökkiöistä n 700 m itäkaakkoon on metsäsaarekkeilla Högmossenissa painanteita, jotka muistuttavat pyöreitä majan asumuksen pohjia. Koepistoissa ei löytynyt mitään, mutta maannos muistutti asuinpainanteissa Tallmosenissa (kohde Petolahti 16) ja Brännskogenissa (Petolahti 10) todettuja maannoksia.”

Inventointi 2023:

Kohdetta ei löytynyt myöskään vuoden 2023 inventoinnissa. Ehdotetaan kohteen statuksen muuttamista poistetuksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

5.32. Pörtom-Tallmossen 2

Nimi:	Pörtom-Tallmossen 2
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	605010052
Muinaisjäännösstatus:	poistettu kiinteä muinaisjäännös (ent. kiinteä muinaisjäännös)
Muinaisjäännöstyyppe:	hautapaikat, hautaröykkiöt
Ajoitus:	varhaismetallikautinen
Aiemmat tutkimukset:	Mirja Miettinen tarkastus 1987 Vesa Laulumaa inventointi 2008
Koordinaatit:	N 6972775 E 220254 Z m.mpy alin: 27
Koordinaattiselite:	Muinaisjäännösrekisteri

Kohteen kartta on kohteen 5.14. Pörtom-Tallmossen yhteydessä.

Muinaisjäännösrekisteri:

Röykkiöt sijaitsevat Pirttikylän ja Petolahden entisellä pitäjänrajalla, maantieltä 430 m pohjoiseen, Tallmossenin metsästysmajalle vievän tien ja maantien rieteyksestä 600 m koilliseen. Röykkiöt ovat metsässä, mäenkumpareen laella ja länsirinteessä, joka oli tarkastuksen aikaan hakattu ja kasvoi taimikkoa. Mäenkumpareilla on kuusi röykkiötä, jotka ovat matalia, läpimitaltaan 2-3 m ja verrattain hyväkuntoisia.

Näistä noin 200 m länteen, lähempänä entistä Petolahden ja Pirttikylän rajaa on toinen röykkiöryhmä, Pörtom-Tallmossen (605010010).

Kohdetta ei löydetty 2008 täydennysinventoinnissa.

Inventointi 2023:

Kohdetta ei löytynyt myöskään vuoden 2023 inventoinnissa. Alueella erottuu pieni mäenkumpare, mutta sieltä tai sen rinteiltä ei havaittu röykkiöitä. Alueella on ollut ilmeisesti melko vasta metsänhakkuut. Ehdotetaan kohteen statuksen muuttamista poistetuksi kiinteäksi muinaisjäännökseksi.

Tallmossen 2 aluetta. Pohjoiseen.

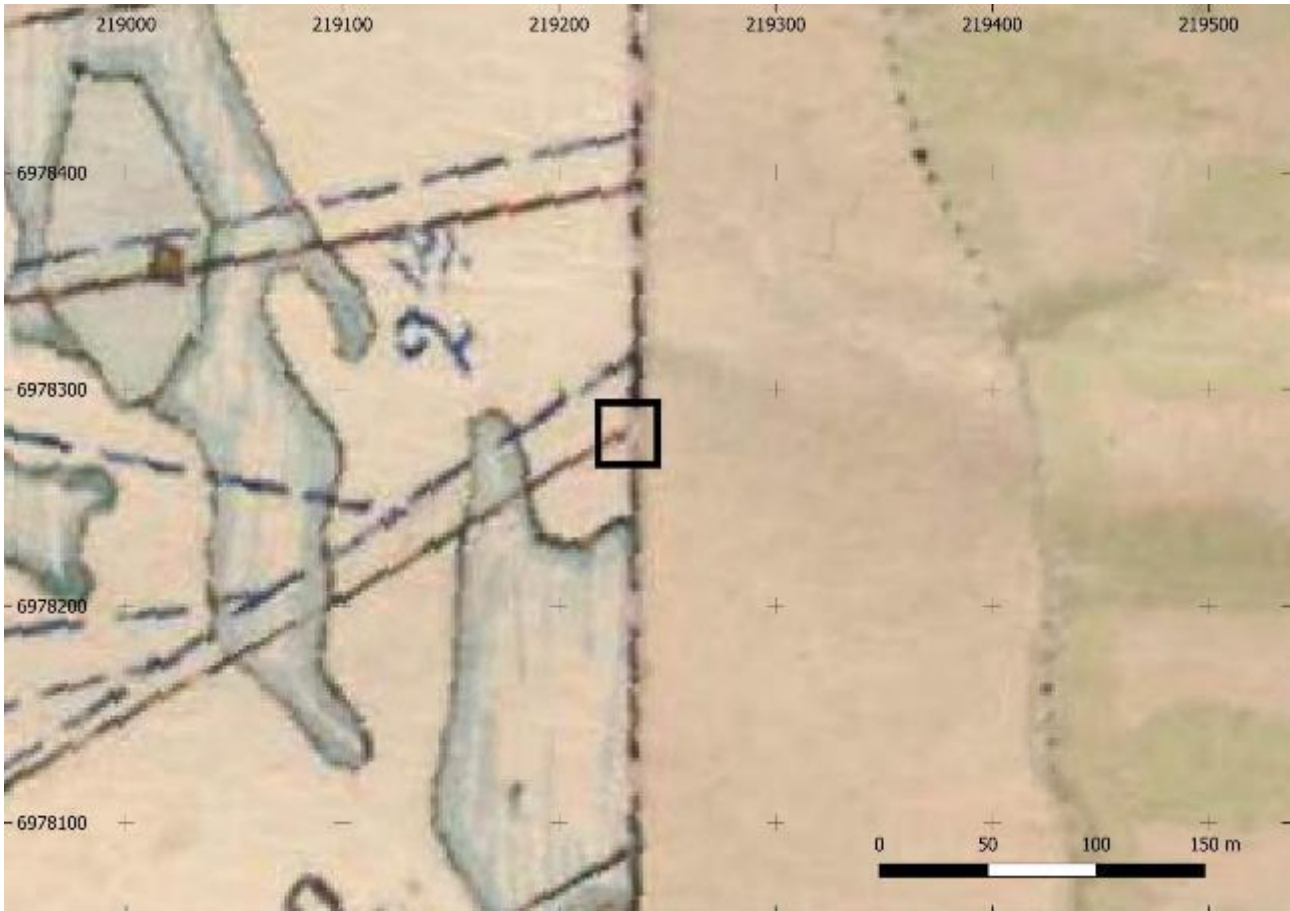
Muu havainto

5.33. Österkärr*

Nimi:	Österkärr
Kunta:	Maalahti
Muinaisjäännöstunnus:	uusi kohde
Muinaisjäännösstatus:	Muu havainto
Muinaisjäännöstyyppi:	kivirakenteet, rajamerkit
Ajoitus:	historiallinen
Aiemmat tutkimukset:	-
Koordinaatit:	N 6978279 E 219231 Z 15
Koordinaattiselite:	GPS-mittaus/karttapaikannus

Kartta 62. Muu havainto on merkitty sinisellä neliöllä. Suunniteltu voimala nro 16 on merkitty oransilla pisteellä, jossa musta rasti keskellä.

Kartta 63. Rajamerkin sijainti on merkitty mustalla neliöllä vuonna 1846 laaditulle pitäjänkartalle.

Inventointi 2023:

Paikalla on rajamerkki, jonka koko on noin 1,5 x 1,5 metriä. Korkeus noin 0,2 metriä. Perustan keskellä on viisarikivi, jonka koko on noin 50 x 30 x 20 cm. Rajamerkki sijaitsee noin 5 metriä kaakkoon Stenträskmossvägen nimiseltä metsäautotieltä. Rajamerkki näkyy selvästi tielle.

Vuonna 1856 laaditulla pitäjänkartalla rajamerkki sijaitsee kiinteistörajalla.

Kuva 60. Österrkärrin rajamerkki. Itään.

6. Lähteet

Tutkimusraportit:

Honkanen, Pekka 1982. Mustasaari Norra Hälsingby Middagshult 3. Rautakautisen röykkiön kaivaus kesällä 1982.

Itäpalo, Jaana 2013. Korsnäs - Maalahti - Närpiö - Kurikka 2013. Voimajohtolinjausten arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Laulumaa, Vesa 2009. Maalahti. Arkeologinen inventointi 2007-2008. Museovirasto.

Laulumaa, Vesa 2009. Närpiö Pirttikylä (Pörtom). Metsäalueiden arkeologinen inventointi. Museovirasto.

Miettinen, Mirja 1976. Mustasaari, Middagshult. Varhaisrautakautisten hautaröykkiöiden tarkastus 1976.

Miettinen, Mirja 1974-1975. MAALAHTI, ent. PETOLAHTI, Rimossbacken röykkiötutkimukset 1974 ja 1975.

Miettinen, Mirja 1995. MAALAHTI, ent. PETOLAHTI/PETALAX. kiinteiden muinaisjäännösten inventointi 1974-1975.

Risla, Pentti 2003. Tarkastuskertomus Metsänhoitoyhdistysten muinaisjäännöskoulutus Pohjanmaalla. Pohjanmaan museo.

Vuoristo, Katja 2006. Voimalinjan inventointi välillä Seinäjoki – Tuovila 18.-22.9.2006. Museovirasto.

Digitaaliset lähteet:

Kulttuuriympäristö palveluikkuna:

<https://www.kyppi.fi/palveluikkuna/portti/read/asp/default.aspx>

Maankamara-palvelu (GTK)

<https://gtkdata.gtk.fi/maankamara/>

Kartat:

Kansallisarkisto

Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma). la.* Pitäjänkartasto

1333 02 la.* -/- -. Mustasaari, vuosi 1846.
 1333 01 la.* -/- _1. Mustasaari, vuosi 1846.
 1242 12 la.* -/- -. Maalahti, vuosi 1846.
 1242 09 la.* -/- -. Petolahti, vuosi 1845.
 1242 08 la.* -/- -. Pirttikylä, vuosi 1846.
 1242 08 la.* -/- _1. Maalahti, vuosi 1846.
 1242 07 la.* -/- -. Pirttikylä, vuosi 1846.
 1242 10. la.* -/- -. Pirttikylä, vuosi 1846.
 1241 12 la.* -/- _3. Pirttikylä, vuosi 1846.
 1241 12 la.* -/- -. Teuva, vuosi 1845.
 1241 11 la.* -/- -. Teuva, vuosi 1845.

Maanmittauslaitos, kiinteistöpalvelu

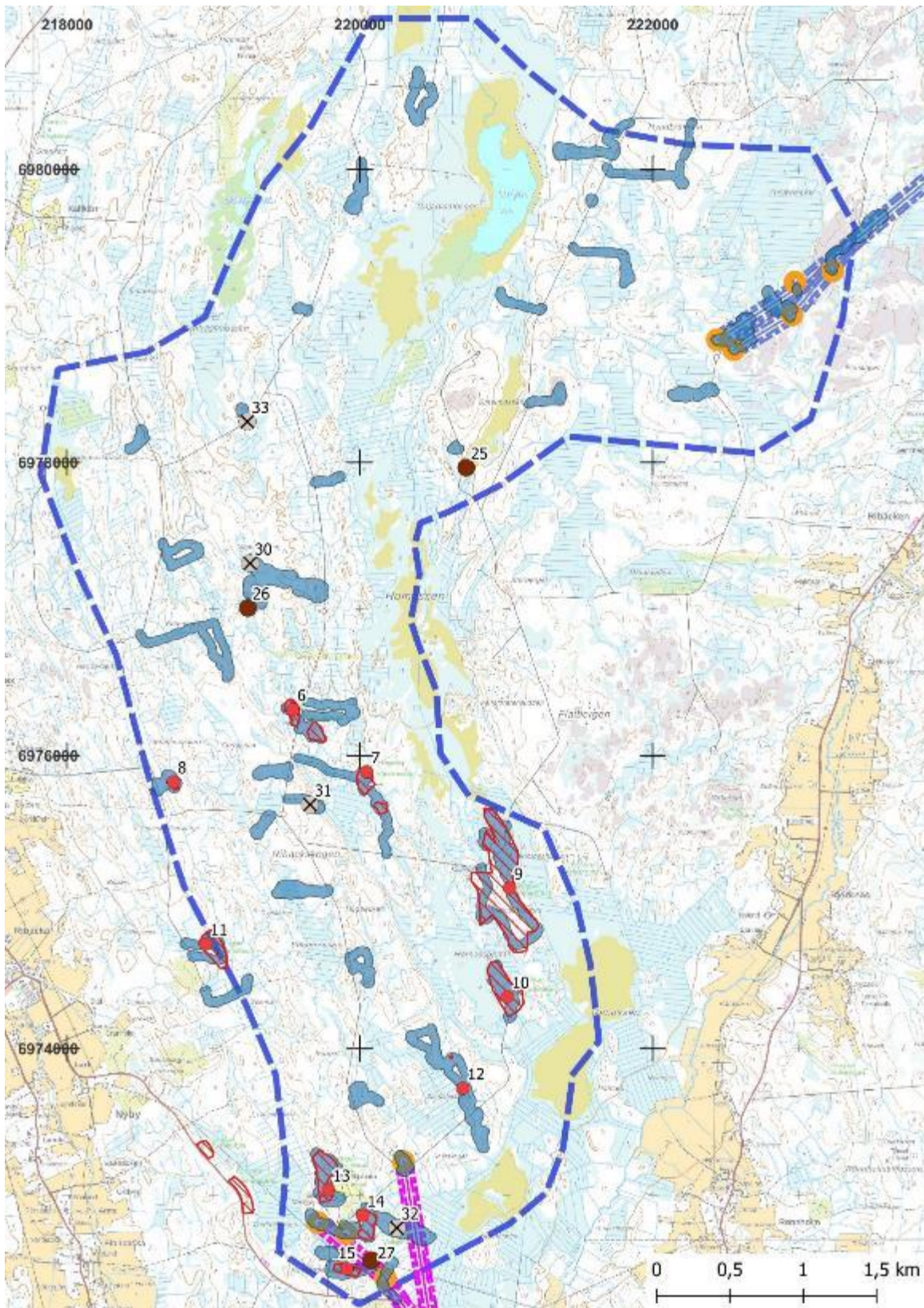
Separat förrättningskarta, kartdel D, storskifte, Petalax by
 (37996182). Tullindberg, E 1756.

Maanmittauslaitos

Vanhat peruskartat (Maanmittaushallitus)

Karttalehti 1333 02 Toby, vuosi 1970.
 Karttalehti 1244 03 Poola, vuosi 1970.
 Karttalehti 1333 01 Ruto, vuosi 1970.
 Karttalehti 1242 12 Övermalax, vuosi 1970.
 Karttalehti 1242 09 Petalax, vuosi 1970.
 Karttalehti 1242 07 Pörtmossen, vuosi 1970.
 Karttalehti 1242 10 Pörtom, vuosi 1970.
 Karttalehti 1242 08 Nyby, vuosi 1970.
 Karttalehti 1241 12 Horonkylä, vuosi 1971.
 Karttalehti 1241 11 Teuva, vuosi 1971.

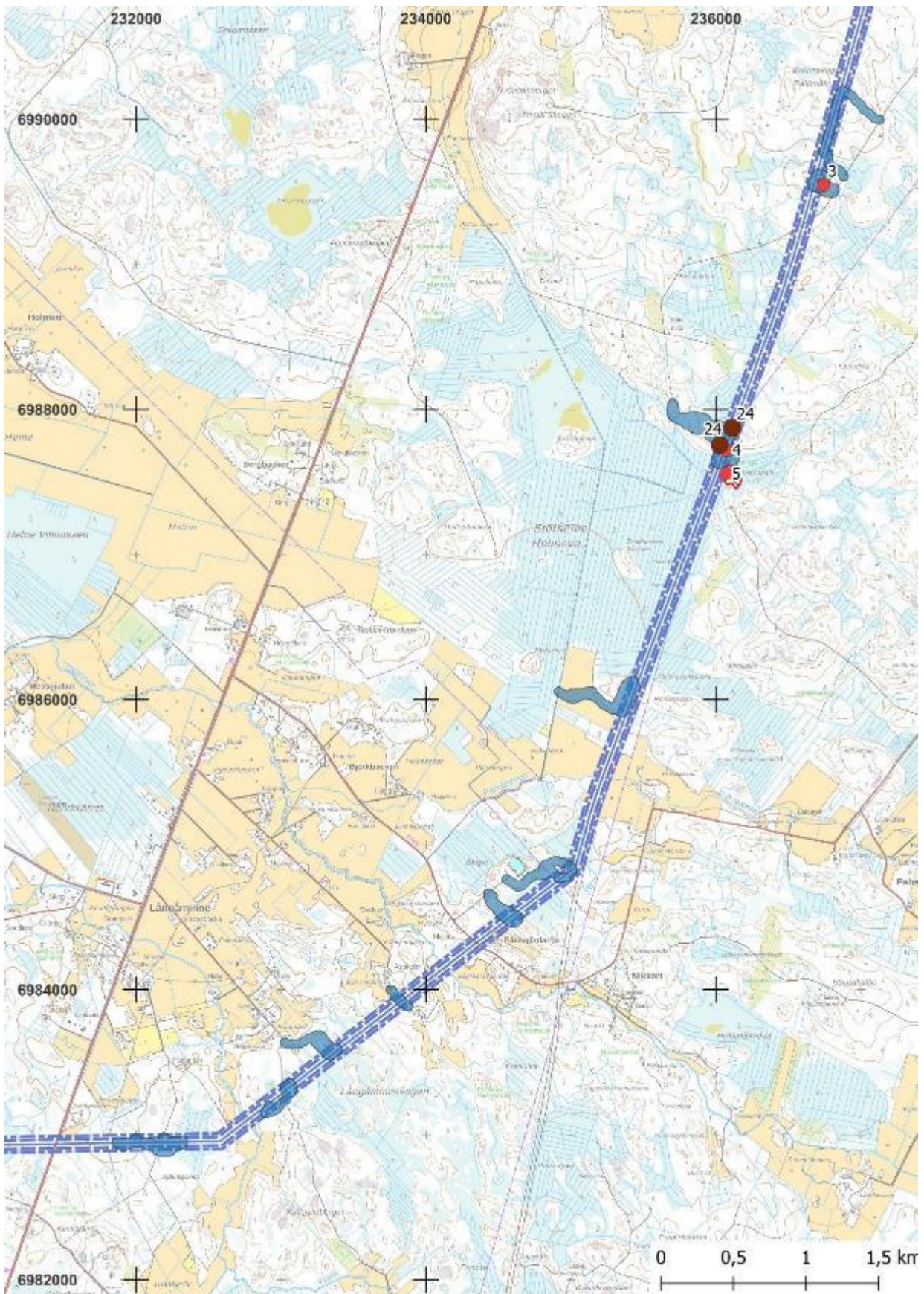
Maastossa tarkastetut alueet

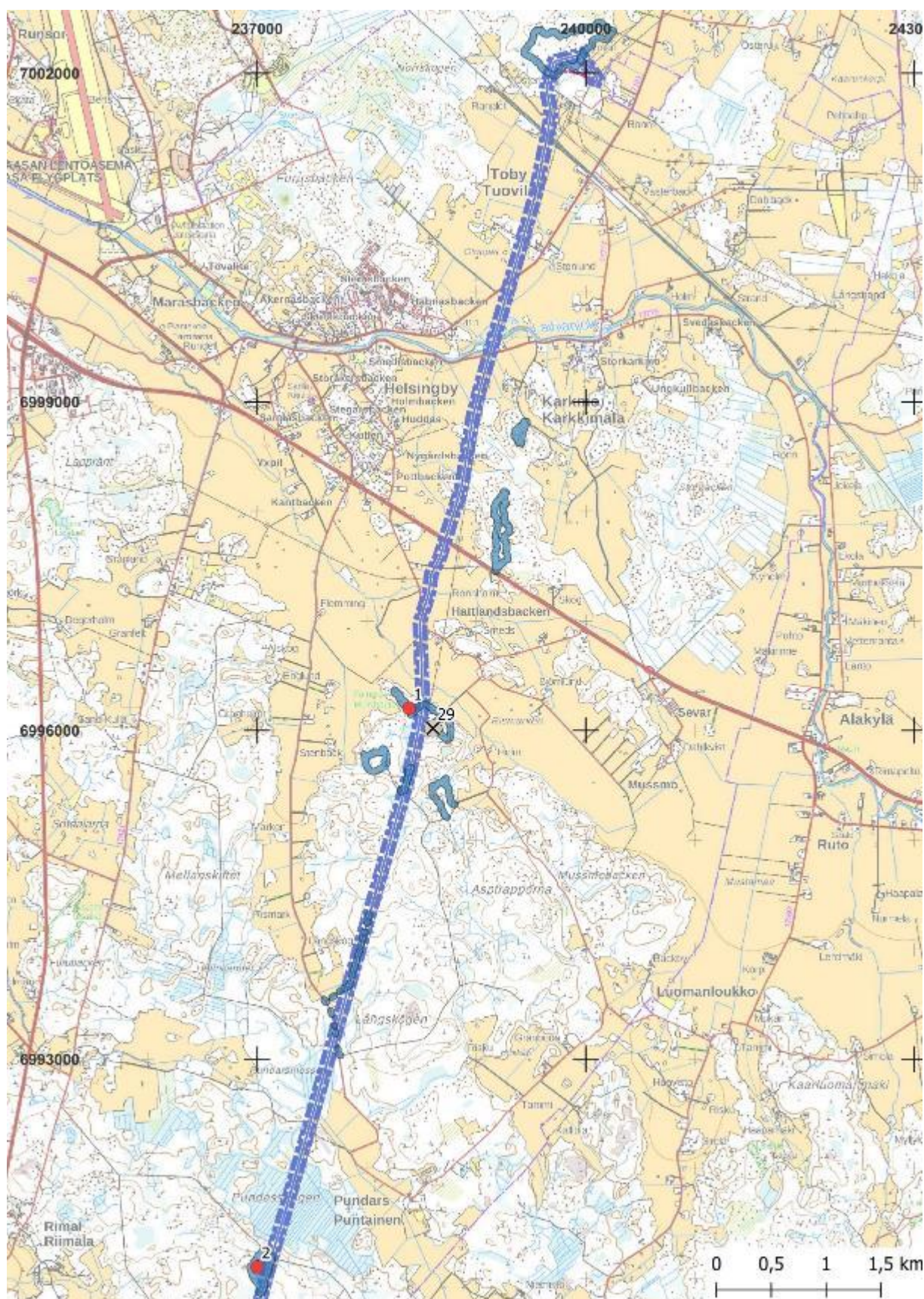
Kartta 64. Tuulivoimapuistoalueella jalkaisin tarkastetut alueet.
Alueet on merkitty sinisellä rasterilla.

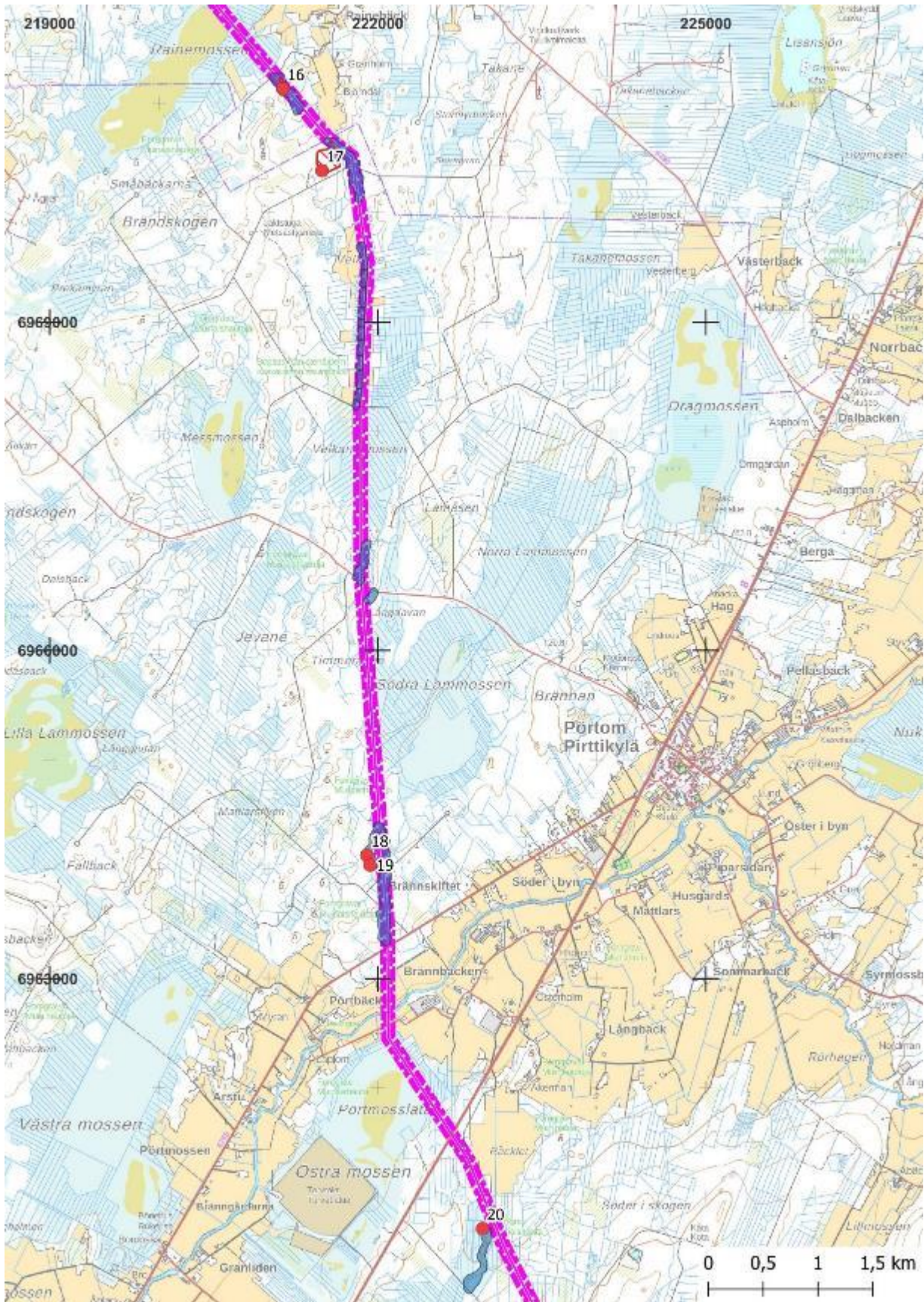
Kartta 65. Pohjoisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 66. Pohjoisemman sähkönsiirtoreitin keskiosan jalkaisin tarkastetut alueet.

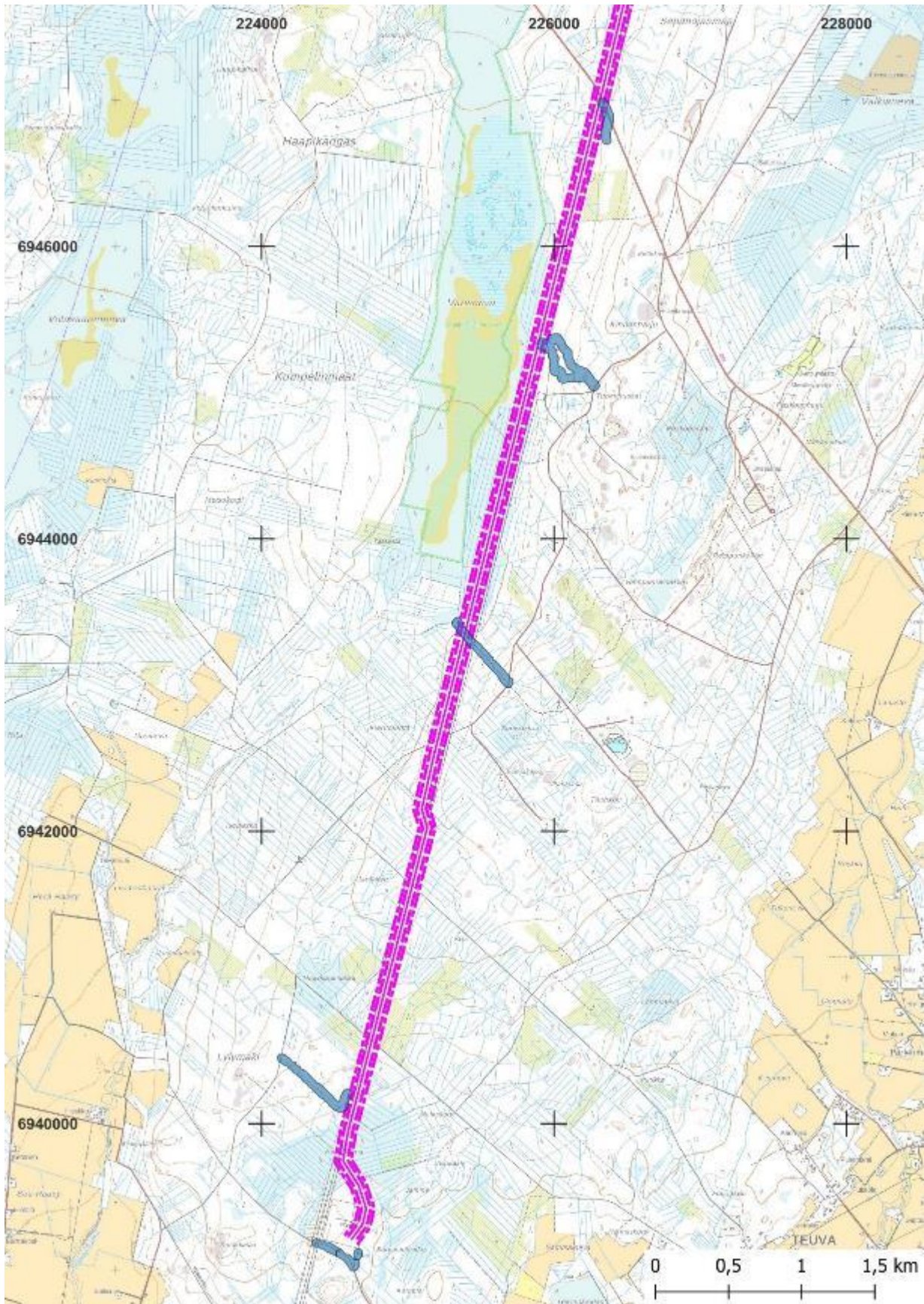
Kartta 67. Pohjoisemmän sähkösäätölinjan pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 68. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin pohjoisosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 69. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin keskiosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kartta 70. Eteläisemmän sähkönsiirtoreitin eteläosan jalkaisin tarkastetut alueet.

Kuvia

Eteläisemmän
sähkönsiirtoreitin
aluetta
Kavelbromossenin
luoteispuolella.
Kaakkoon.

Lounaisimmaksi
suunnitellun
sähköasemanpaikka
hankealueen
koillisosassa.
Lounaaseen.

Suunnitellun
voimalan nro 3
paikka alueen
eteläosassa.
Länteen.

Luoteeseen.

Suunnitellun
voimalan nro 12
paikka alueen
keskiosassa
Hömossenin
länsipuolella.

Suunnitellun
voimalan nro 14
paikka alueen
luoteisosassa
Lappmossträsketin
itäpuolella.
Luoteeseen.

Suunnitellun
voimalan nro 24
paikka alueen
pohjoisosassa
Smalmossenin
itäpuolella. Etelään.

